

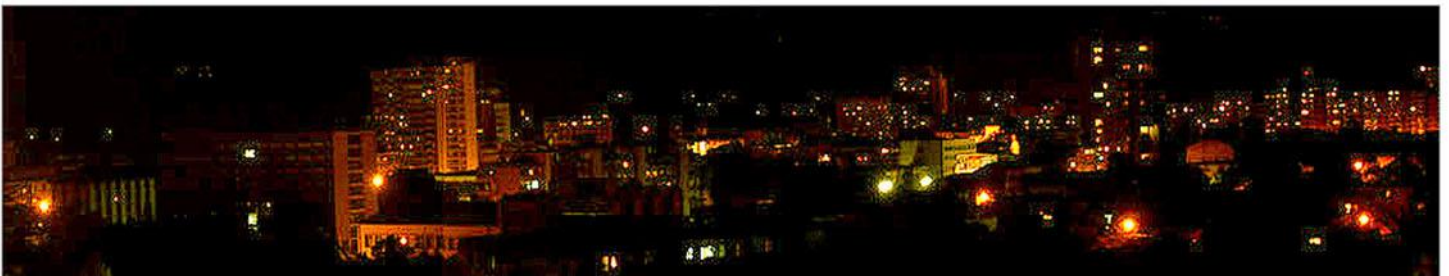
Investirajmo zajedno!

Profil grada Leskovca

**Kancelarija za lokalni razvoj
Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj
Gradska uprava Leskovac**

Februar, 2018.

Sadržaj

1	Uvod	7
2.	Osnovne karakteristike	8
2.1	Geografski položaj (lokacija)	8
2.2	Opšti podaci	9
2.3	Klima	17
2.4	Lokalna samouprava	18
2.5	Istorija, tradicija i kulturno nasleđe	20
3.	Prirodni resursi	22
3.1	Reke	23
3.2	Biljni i životinjski svet	23
3.2.1.	Grdelička klisura	24
3.2.2.	Obronci Babičke gore	24
3.2.3.	Kanjon reke Vučjanke	24
3.2.4.	Kukavica	24
4.	Ljudski resursi	24
4.1.	Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)	24
4.1	Stanovništvo prema tipu naselja	26
4.2	Vitalni događaji	26
4.3	Stanovništvo prema bračnom stanju	27
4.4	Starosna struktura stanovništva	27
4.5	Polna struktura stanovništva	30
4.6	Etnička struktura stanovništva	30
4.7	Struktura stanovništva prema veroispovesti	31
4.8	Struktura stanovništva prema maternjem jeziku	31
4.9	Stanovništvo prema aktivnosti	31
4.9.1	Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti	31
4.10	Obrazovna struktura stanovništva	33
4.11	Invaliditet	34
4.12	Domaćinstva i porodice	37
4.12.1	Domaćinstva	37
4.13	Migracije stanovništva	38
4.13.1	Doseljenici	38
4.13.2	Dnevne migracije	39
5	Stambeni resursi	39
5.1	Stambena statistika	39
5.2	Stambena izgradnja	40
6	Privreda	42
6.1	Privredna struktura po delatnostima	42
6.1.1	Preduzeća	42
6.1.1.1	Broj radnika u preduzećima	44
6.1.2	Preduzeća u prerađivačkoj industriji	46
6.1.3	Preduzetnici	50
6.1.4	Struktura neprofitnog sektora	52
6.2	Industrija	53
6.2.1.	Prehrambena industrija	53
6.2.2	Tekstilna industrija	54
6.2.3	Drvena industrija	55
6.2.4	Metalna, elektro i automobilska industrija	55
6.2.5	Hemijska i farmaceutska industrija	55
6.3	Poljoprivreda	58
6.3.1	Poljoprivredna površina	58
6.3.2	Zemljište	59
6.3.3	Stočni fond i pčele	61
6.3.4	Poljoprivredni objekti	62
6.3.5	Navodnjavanje	64
6.3.6	Poljoprivredna mehanizacija i oprema	66
6.3.7	Radna snaga i aktivnosti na gazdinstvu	67
6.4	Šumarstvo	69

6.5	Makroekonomski pokazatelji-.....	69
6.5.1	Učešće regiona u stvaranju Bruto domaćeg proizvoda Republike Srbije i indeksi nivoa.....	69
6.5.2	Finansijske performace privrede.....	70
6.6	Javne finansije.....	71
6.6.1	Prihodi gradskog budžeta.....	71
6.6.2	Rashodi gradskog budžeta.....	71
6.7	Ustanove.....	71
6.7.1	Javno komunalna preduzeća.....	71
6.7.2	Javna preduzeća.....	72
6.7.3	Finasijske institucije.....	72
6.7.4	Osiguravajuća društva.....	73
6.8	Investicije.....	73
6.8.1	Ostvarene investicije u privatnom sektoru.....	73
6.9	Industrijske zone i industrijski parkovi.....	75
6.9.1	Radne zone.....	76
6.9.1.1.	„Severna zona“.....	76
6.9.1.2.	„Nevena radna zona“.....	76
6.9.1.3.	„Njegoševa radna zona“.....	76
6.9.1.4.	„Blok 58“.....	76
6.9.1.5.	„Zdravlje“.....	77
6.9.1.6.	Zona Bunibrodske livade.....	77
6.9.1.7.	Nova radna zona "duž državnog puta I reda br.1 (M1)-istok.....	77
6.9.1.8.	Nova radna zona "duž državnog puta I reda br.1 (M1)-zapad".....	77
6.9.1.9.	Nova radna zona "uz Lebanski put".....	78
6.9.1.10.	Nova "zelena" zona.....	78
6.10	Brownfield lokacije za investiranje.....	80
6.11	Porezi i olakšice.....	85
6.11.1.	Ekonomski podsticaji na nivou grada Leskovca.....	85
	Nacionalna skužba za zapošljavanje NSZ i Grad Leskovac.....	85
6.12	Proces izdavanja građevinskih dozvola.....	86
7	Radna snaga.....	87
7.1	Registrovana zaposlenost.....	87
7.2	Zaposlenost po delatnostima.....	87
7.3	Prosečne zarade.....	88
7.4	Zarade po delatnostima.....	89
7.5	Nezaposlenost.....	90
7.6	Stopa nezaposlenosti i stopa zaposlenosti.....	91
7.7	Nezaposlenost prema stepenu obrazovanja.....	91
7.8	Nezaposlenost prema dužini čekanja.....	92
7.9	Nezaposleni po starosnoj strukturi.....	92
8	Javni resursi.....	93
8.1	Saobraćajna infrastruktura.....	93
8.1.1	Drumski sadržaji.....	94
8.1.2.	Železnički saobraćaj i infrastruktura.....	95
8.2	Komunalna infrastruktura.....	95
8.2.1	Vodoprivredna infrastruktura.....	95
8.2.1.1	Vodosnabdevanje.....	95
8.2.1.2	Kanalizacija.....	96
8.2.2	Sistem daljinskog grejanja.....	97
8.2.2.1.	Gasifikacija Leskovca.....	97
8.2.3	Elektroenergetska infrastruktura.....	97
8.2.4	Telekomunikacioni sistemi.....	98
8.2.4.1	Fiksna telefonija.....	98
8.2.4.2	Mobilni i kablovski operateri.....	98
8.3	Zdravstvena i socijalna zaštita.....	98
8.3.1	Socijalna i dečija zaštita.....	99
8.4	Obrazovni kapaciteti.....	100
9	Resursi životne sredine.....	101
9.1	Kvalitet vazduha.....	101
9.2	Kvalitet zemljišta.....	101

9.3	Kvalitet voda	102
9.3.1	Izvorišta za vodosnabdevanje - Akumulacija Barje i podzemne vode.....	102
9.3.2	Stanje zaštita voda	103
9.3.3	Mere zaštite	103
9.4	Komunalni otpad	104
10	Turistički resursi	104
10.1	Broj posetilaca.....	107
10.2	Smeštajni kapaciteti	108
11	Kvalitet života	109
11.1	Javni sadržaji i rekreativni programi	109
11.1.1	Sportski sadržaji	109
11.2	Crkve i manastiri.....	111
11.3	Lokalni centri za okupljanje	113
11.3.1	Biblioteke.....	113
11.3.2	Kulturni centri	113
11.3.3	Pozorišta.....	115
11.3.4	Muzeji	115
11.4	Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti) .	116
11.4.1	Kalendar manifestacija.....	116
11.5	Zabava i usluge	120
11.5.1	Igraonice za decu	120
11.5.2	Tržni i maloprodajni centri	120
11.5.3	Poslastičare.....	121
11.5.4	Restorani	121
12	Lokalni razvoj u relaciji sa regionalnim i državnim strateškim dokumentima	123

Predgovor

Profil zajednice je nastao kao potreba za prikupljanjem i objedinjavanjem ekonomskih pokazatelja i ostalih značajnih podataka u jedan dokument koji će služiti kao polazna tačka za izradu planova, projekata i strategija razvoja grada Leskovca. Ujedno, Profil zajednice, kao sveobuhvatni dokument sa svim segmentima poslovanja i života na teritoriji grada Leskovca, je aktivnost koja je ugovorena u saradnji sa USAID-om, a u skladu sa Sporazumom o saradnji na realizaciji MEGA (Municipal Economy Growth Activity) programa, između Grada Leskovca i Ambasade Sjedinjenih Američkih Država.

Prilikom prikupljanja i pripreme kvantitativnih podataka korišćeni su podaci koji su preuzeti iz Zavoda za statistiku i njihovog sajta (www.statserb.sr.gov.rs), sa sajtova Nacionalne službe za zapošljavanje (www.nsz.gov.rs) i Republičkog hidrometeorološkog zavoda Srbije (www.hidmet.sr.gov.rs), Agencije za privredne registre (www.apr.gov.rs) kao i lokalne kancelarije Nacionalne službe za zapošljavanje. Takođe su korišćeni i podaci Gradske uprave Leskovac (Odeljenje za privredu i poljoprivredu, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj, Odeljenja za finansije, Odeljenja za zaštitu životne sredine, Odeljenja za poslove Gradske skupštine i Gradskog veća, JP Urbanizam i izgradnja), kao i drugih institucija na lokalnom nivou, koji obrađuju podatke, ali ne publikuju. U poglavlju privrede, pored zvaničnih statističkih podataka korišćeni su podaci iz analize privrede koju svake godine sprovodi Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj – Kancelarija za lokalni razvoj. Statistički podaci u Profilu grada su prikazani kroz tabele, grafikone i narativne izveštaje za datu oblast, i obrađuju se jednom godišnje. Fotografije korišćenje za slikovitiji prikaz grada su vlasništvo Odeljenja za društvene delatnosti i lokalni razvoj, profesorice Biljane Nikolić i fotografa Aleksandra Stojanovića.

1 Uvod

Leskovačka kotlina je deo planinsko-kotlinsko-dolinske makroregije Srbije. Sama Leskovačka kotlina predstavlja mikroregiju u okviru Južne Srbije, u užem smislu.

Prostire se u okviru Rodopskog sistema (Srpsko-makedonske mase), u središnjem delu toka Južne Morave, između Vranjske na jugu i Niške kotline na severu. Leskovačka kotlina se nalazi na oko 430 SGŠ, u centralnom delu Balkanskog poluostrva. Spada u red većih kotlina u Srbiji. Nadmorska visina dna kotline se kreće od 210 m do 240 m. Dužina u pravcu sever- -jug iznosi oko 50 km, a najveća širina u pravcu istok - zapad (Vlasotince - Radan) je oko 45 km i obuhvata površinu od 1928, 6 km².¹ Blago je nagnuta prema severu.

Glavni rečni tok u kotlini je Južna Morava u koji se ulivaju četiri veće reke: Veternica, Pusta reka, Jablanica i Vlasina, (Leskovačko petorečje) kao i veći broj manjih pritoka. Zbog toga, kotlina nije jedinstvena celina već je ovim tokovima podeljena na manje celine: Leskovačko polje (centralni deo kotline), Porečje (središnji deo sliva Veternice), Jablanica, Pusta reka i dr.²

Prema jugu Leskovačka kotlina je ograničena ograncima Goljaka, Kukavice i Ostrozuba. Istočna granica je određena planinama: Kruševica, Babička gora i Seličevica. Na zapadu granicu čine ogranci Pasjače, Vidojevice, Arbanaške planine i Radan. Granica u jugozapadnom kotlinskom obodu je neodređena, jer nema većih istaknutih planina.

U pogledu administrativno – teritorijalne pripadnosti Leskovačka kotlina obuhvata veći deo Jablaničkog okruga i to: Lebane, Leskovac, Vlasotince, Medveđa i Bojnik. Deo kotline pripada i Niškom okrugu u administrativnom pogledu.³ Najveća opština po površini je grad Leskovac i to ne samo u okrugu nego i u Srbiji.

Slika 1. Jablanički okrug

¹ Šušić, V. 2000.

² Ivanović, R. i dr. 2007.

³ Šušić, V. 2000

Tabela 1. Osnovni podaci o gradu i okrugu (površina i stanovništvo) 2016.

	Površina (km ²)	Udeo u ukupnoj površini (%)			Broj stanovnika*	Udeo u ukupnom broju stanovnika (%)			Gustina naseljenosti ¹⁾
		Grada	Okruga	Srbije		Grada	Okruga	Srbije	
Urbana zona	449	43,80	16,21	0,51	65.289	45,27	30,18	0,91	145.41
Ruralna zona	576	56,20	20,79	0,65	78.917	54,73	36,48	1,10	137.01
Grad	1,025	100	37,00	1,16	144.206	100	66,67	2,01	140.69
Okrug	2,770	/	100	3,13	216.304	/	100	3,01	78.09
Srbija	88,499	/	/	100	7.186.862	/	/	100	81.20

Izvor : * Popis 2011, Opštine i regioni 2017.

1) Procena

2. Osnovne karakteristike

U srcu prostrane i plodne Leskovačke kotline, dugačke 50 i široke 45 kilometara, nalazi se grad Leskovac prepun najrazličitijih geografskih i turističkih motiva i objekata, koji će privući pažnju i najprobirljivijih posetilaca.

Grad Leskovac ima 144 naseljena mesta od kojih su tri, Leskovac, Grdelica i Vučje, gradskog tipa. Kao privredni, društveni, politički, kulturno-prosvetni i administrativni centar poznat je po tome što je grad sa razvijenom tekstilnom, hemijskom, drvopraerađivačkom i prehrambenom industrijom, grad roštilja i kulinarskih specijaliteta.

Samo područje grada Leskovca nalazi se na nadmorskoj visini od 210 do 240 metara i smešteno je u plodnoj kotlini, oivičenoj Babičkom gorom (1098m), Seličevicom (903m) i Suvom planinom na istoku, Radanom (1409m) i Pasjačom na zapadu i Kukavicom (1442m) i Čemernikom (1638m) na jugu. Na severu otvorena je prema Niškoj, a na jugu, preko Grdeličke klisure, prema Vranjsko-bujanovačkoj kotlini.

2.1 Geografski položaj (lokacija)

Slika 2. Geografski položaj

Severna geografska širina grada je 42°52', a istočna geografska dužina 21°57'.

Geografsko-saobraćajni položaj Leskovačke kotline ima tranzitni karakter. Kroz nju prolaze važne međunarodne saobraćajnice, ali i saobraćajni pravci nižeg reda. Glavni saobraćajni pravac povezuje Zapadnu i Srednju Evropu sa Makedonijom, Grčkom i Malom Azijom.

Na zapadu, dolinom Jablanice nalazi se saobraćajni pravac koji povezuje Leskovačku kotlinu sa Kosovskom kotlinom (put Leskovac-Lebane-Medveđa-Priština).

Sa Pirotskom kotlinom povezana je dolinom Vlasine i Lužnice, a dolinom Vlasine sa Vlasinom i Krajištem odnosno Bugarskom.

2.2 Opšti podaci

Tabela 2. Opšti podaci o naseljima i katastarskim opštinama, 2016.

	Opština	Okrug
Broj naselja	144	336
Broj gradskih naselja	3	7
Broj ostalih naselja	141	329
Broj katastarskih opština	140	318
Prosečna veličina katastarske opštine (km ²)	7,32	8,71

Izvor RZZS, Popis 2011., Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2017.

Tabela 3. Podaci o naseljima (tip naselja, broj stanovnika i površina*), 2016.

Redni broj	Naseljeno mesto	Tip naselja (gradsko/ostalo)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
1	Leskovac	gradsko	60.288	41,81
2	Babičko	ostalo	357	0,25
3	Badince	ostalo	530	0,37
4	Barje	ostalo	247	0,17
5	Belanovce	ostalo	505	0,35
6	Beli potok	ostalo	568	0,39
7	Bistrica	ostalo	50	0,03
8	Bobište	ostalo	2.635	1,83
9	Bogojevce	ostalo	1.376	0,95
10	Bojišina	ostalo	185	0,13
11	Bočevica	ostalo	118	0,08
12	Bratmilovce	ostalo	3.482	2,41
13	Brejanovce	ostalo	303	0,21
14	Brestovac	ostalo	2.027	1,41
15	Brza	ostalo	1.106	0,77
16	Bričevlje	ostalo	196	0,14
17	Bukova glava	ostalo	277	0,19
18	Bunuški čifluk	ostalo	479	0,33
19	Velika Biljanica	ostalo	472	0,33
20	Velika Grabovnica	ostalo	1.279	0,89
21	Velika Kopašnica	ostalo	653	0,45
22	Velika Sejanica	ostalo	696	0,48
23	Veliko Trnjane	ostalo	916	0,64
24	Vilje Kolo	ostalo	4	0,00
25	Vina	ostalo	193	0,13
26	Vinarce	ostalo	2.730	1,89
27	Vlase	ostalo	503	0,35
28	Vučje	gradsko	2.865	1,99
29	Gagince	ostalo	87	0,06
30	Golema Njiva	ostalo	67	0,05
31	Gorina	ostalo	652	0,45
32	Gornja Bunuša	ostalo	541	0,38
33	Gornja Jajina	ostalo	528	0,37

34	Gornja Kupinovica	ostalo	141	0,10
35	Gornja Lokošnica	ostalo	105	0,07
36	Gornja Slatina	ostalo	181	0,13
37	Gornje Krajinice	ostalo	738	0,51
38	Gornje Sinkovce	ostalo	445	0,31
39	Gornje Stopanje	ostalo	1.829	1,27
40	Gornje Trnjane	ostalo	215	0,15
41	Gornji Bunibrod	ostalo	710	0,49
42	Gradašnica	ostalo	380	0,26
43	Grajevce	ostalo	374	0,26
44	Graovo	ostalo	215	0,15
45	Grdanica	ostalo	525	0,36
46	Grdelica	gradsko	2.136	1,48
47	Grdelica selo	ostalo	1.058	0,73
48	Guberevac	ostalo	1.766	1,22
49	Dedina Bara	ostalo	794	0,55
50	Dobrotin	ostalo	320	0,22
51	Donja Bunuša	ostalo	261	0,18
52	Donja Jajina	ostalo	1.277	0,89
53	Donja Kupinovica	ostalo	46	0,03
54	Donja Lokošnica	ostalo	879	0,61
55	Donja Slatina	ostalo	225	0,16
56	Donje Brijanje	ostalo	1.283	0,89
57	Donje Krajinice	ostalo	733	0,51
58	Donje Sinkovce	ostalo	1.556	1,08
59	Donje Stopanje	ostalo	1.105	0,77
60	Donje Trnjane	ostalo	255	0,18
61	Donji Bunibrod	ostalo	553	0,38
62	Draškovac	ostalo	652	0,45
63	Drvodolja	ostalo	216	0,15
64	Drčevac	ostalo	294	0,20
65	Dušanovo	ostalo	170	0,12
66	Žabljanje	ostalo	572	0,40
67	Živkovo	ostalo	620	0,43
68	Žižavica	ostalo	168	0,12
69	Zagužane	ostalo	310	0,21
70	Zalužnje	ostalo	422	0,29
71	Zlokućane	ostalo	192	0,13
72	Zločudovo	ostalo	252	0,17
73	Zoljevo	ostalo	225	0,16
74	Igrište	ostalo	258	0,18
75	Jarsenovo	ostalo	338	0,23
76	Jašunja	ostalo	400	0,28
77	Jelašnica	ostalo	242	0,17
78	Kaluđerce	ostalo	167	0,12
79	Karadorđevac	ostalo	374	0,26
80	Kaštavar	ostalo	50	0,03
81	Kovačeva Bara	ostalo	131	0,09
82	Kozare	ostalo	318	0,22
83	Koračevac	ostalo	172	0,12
84	Krpejce	ostalo	17	0,01
85	Kukulovce	ostalo	290	0,20
86	Kumarevo	ostalo	799	0,55
87	Kutleš	ostalo	560	0,39
88	Lipovica	ostalo	1.165	0,81
89	Ličin Dol	ostalo	97	0,07
90	Mala Biljanica	ostalo	187	0,13
91	Mala Grabovnica	ostalo	254	0,18
92	Mala Kopašnica	ostalo	213	0,15

93	Manojlovce	ostalo	775	0,54
94	Međa	ostalo	821	0,57
95	Melovo	ostalo	44	0,03
96	Milanovo	ostalo	516	0,36
97	Miroševce	ostalo	903	0,63
98	Mrkovica	ostalo	1	0,00
99	Mrštane	ostalo	1.332	0,92
100	Navalin	ostalo	826	0,57
101	Nakrivanj	ostalo	1.159	0,80
102	Nesvrta	ostalo	48	0,03
103	Novo Selo	ostalo	38	0,03
104	Nomanica	ostalo	287	0,20
105	Oraovica (kod Grdelice)	ostalo	1.944	1,35
106	Oraovica (kod Crkavnice)	ostalo	89	0,06
107	Orašac	ostalo	525	0,36
108	Oruglica	ostalo	111	0,08
109	Padež	ostalo	25	0,02
110	Palikuća	ostalo	387	0,27
111	Palojce	ostalo	453	0,31
112	Petrovac	ostalo	146	0,10
113	Pečenjevce	ostalo	1.500	1,04
114	Piskupovo	ostalo	161	0,11
115	Podrimce	ostalo	208	0,14
116	Predejane (varoš)	ostalo	1.088	0,75
117	Predejane (selo)	ostalo	405	0,28
118	Preočina	ostalo	364	0,25
119	Priboj	ostalo	548	0,38
120	Ravni Del	ostalo	73	0,05
121	Radonjica	ostalo	803	0,56
122	Razgojna	ostalo	764	0,53
123	Rajno polje	ostalo	689	0,48
124	Rudare	ostalo	510	0,35
125	Svirce	ostalo	422	0,29
126	Slavujevce	ostalo	394	0,27
127	Slatina	ostalo	479	0,33
128	Smrdan	ostalo	120	0,08
129	Strojkovce	ostalo	1.233	0,86
130	Stupnica	ostalo	265	0,18
131	Suševlje	ostalo	136	0,09
132	Todorovce	ostalo	477	0,33
133	Tulovo	ostalo	697	0,48
134	Tupalovce	ostalo	321	0,22
135	Turekovac	ostalo	1.493	1,04
136	Crveni Breg	ostalo	13	0,01
137	Crkavnica	ostalo	78	0,05
138	Cravac	ostalo	99	0,07
139	Čekmin	ostalo	820	0,57
140	Čifluk Razgojski	ostalo	312	0,22
141	Čukljenik	ostalo	566	0,39
142	Šainovac	ostalo	210	0,15
143	Šarlince	ostalo	774	0,54

Izvor: * RZZS Popis 2011

Tabela 4. Spisak naselja i pripadajućih katastarskih opština, 2016.

Redni broj	Naseljeno mesto	Katastarska opština	Površina (km ²)
1	Leskovac	Leskovac	229.293,02
2	Babičko	Babičko	188.442,81
3	Badince	Badince	25.322,42
4	Barje	Barje	160.871,03

5	Belanovce	Belanovce	77.213,25
6	Beli potok	Beli potok	29.699,24
7	Bistrica	Bistrica	76.662,59
8	Bobište	Bobište	43.418,21
9	Bogojevce	Bogojevce	73.447,84
10	Bojišina	Bojišina	48.143,04
11	Bočevica	Bočevica	27.751,86
12	Bratmilovce	Bratmilovce	35.713,11
13	Brejanovce	Brejanovce	20.443,36
14	Brestovac	Brestovac	96.079,89
15	Brza	Brza	11.844,09
16	Bričevlje	Bričevlje	53.900,54
17	Bukova glava	Bukova glava	101.209,75
18	Bunuški čifluk, G.Bunuša, D.Bunuša	Bunuša	89.767,11
19	Velika Biljanica	Velika Biljanica	42.660,74
20	Velika Grabovnica	Velika Grabovnica	106.626,88
21	Velika Kopašnica	Velika Kopašnica	66.401,87
22	Sejanica	Sejanica	82.808,52
23	Veliko Trnjane	Veliko Trnjane	94.028,98
24	Vilje Kolo	Vilje Kolo	10.736,01
25	Vina	Vina	70.606,77
26	Vinarce	Vinarce	132.382,92
27	Vlase	Vlase	40.055,02
28	Vučje	Vučje	378.856,18
29	Gagince	Gagince	120.802,48
30	Gorina	Gorina	113.951,54
31	Gornja Jajina	Gornja Jajina	38.578,10
32	Gornja Kupinovica	Gornja Kupinovica	69.377,04
33	Gornja Lokošnica	Gornja Lokošnica	41.814,57
34	Gornja Slatina	Gornja Slatina	17.745,24
35	Gornje Krajince	Gornje Krajince	45.179,39
36	Gornje Sinkovce	Gornje Sinkovce	25.587,08
37	Gornje Stopanje	Gornje Stopanje	68.613,45
38	Gornje Trnjane	Gornje Trnjane	19.549,10
39	Gornji Bunibrod	Gornji Bunibrod	50.859,64
40	Gradašnica	Gradašnica	92.198,60
41	Grajevce	Grajevce	55.367,33
42	Graovo	Graovo	106.768,25
43	Grdanica	Grdanica	68.953,72
44	Grdelica varoš	Grdelica varoš	6.222,45
45	Grdelica selo	Grdelica selo	56.610,27
46	Guberevac	Guberevac	123.036,87
47	Dedina Bara	Dedina Bara	66.213,23
48	Dobrotin	Dobrotin	34.812,30
49	Donja Jajina	Donja Jajina	68.905,61
50	Donja Kupinovica	Donja Kupinovica	20.554,90
51	Donja Lokošnica	Donja Lokošnica	80.080,43
52	Donja Slatina	Donja Slatina	14.764,66
53	Donje Brijanje	Donje Brijanje	157.992,29
54	Donje Krajince	Donje Krajince	45.863,85
55	Donje Sinkovce	Donje Sinkovce	25.267,67
56	Donje Stopanje	Donje Stopanje	92.447,89
57	Donje Trnjane	Donje Trnjane	18.803,41
58	Donji Bunibrod	Donji Bunibrod	38.455,69
59	Draškovac	Draškovac	62.430,34
60	Drvodolja	Drvodolja	40.567,12
61	Drčevac	Drčevac	67.647,86
62	Dušanovo	Dušanovo	41.664,32
63	Žabljanje	Žabljanje	45.156,90

64	Živkovo	Živkovo	63.322,21
65	Žižavica	Žižavica	10.381,67
66	Zagužane	Zagužane	33.201,43
67	Zalužnje	Zalužnje	63.219,59
68	Zlokućane	Zlokućane	20.052,79
69	Zločudovo	Zločudovo	14.402,61
70	Zoljevo	Zoljevo	47.741,60
71	Igrište	Igrište	62.892,48
72	Jarsenovo	Jarsenovo	140.036,25
73	Jašunja	Jašunja	123.860,85
74	Jelašnica	Jelašnica	45.775,36
75	Kaluđerce	Kaluđerce	59.261,48
76	Karađorđevac	Karađorđevac	78.869,35
77	Kaštavar	Kaštavar	49.516,10
78	Kovačeva Bara	Kovačeva Bara	51.481,41
79	Kozare	Kozare	50.881,95
80	Koraćevac	Koraćevac	43.950,16
81	Krpejce	Krpejce	33.375,71
82	Kukulovce	Kukulovce	33.322,09
83	Kumarevo	Kumarevo	30.476,88
84	Kutleš	Kutleš	50.442,71
85	Lipovica	Lipovica	77.083,07
86	Ličin Dol	Ličin Dol	42.057,63
87	Mala Biljanica	Mala Biljanica	12.178,72
88	Mala Grabovnica	Mala Grabovnica	27.639,29
89	Mala Kopašnica	Mala Kopašnica	17.481,67
90	Manojlovce	Manojlovce	43.005,08
91	Međa	Međa	74.504,04
92	Melovo	Melovo	66.994,66
93	Milanovo	Milanovo	55.749,80
94	Miroševce	Miroševce	105.782,69
95	Mrkovic	Mrkovic	49.285,11
96	Mrštane	Mrštane	69.105,05
97	Navalin	Navalin	51.624,28
98	Nakrivanj	Nakrivanj	292.718,36
99	Nesvrta	Nesvrta	28.155,97
100	Novo Selo	Novo Selo	217.948,89
101	Nomanica	Nomanica	10.474,53
102	Oraovica (koid Grdelice)	Oraovica (kod Grdelice)	208.057,09
103	Orašac	Orašac	86.876,18
104	Oruglica	Oruglica	295.832,35
105	Padež	Padež	94.433,78
106	Palikuća	Palikuća	38.072,28
107	Palojce	Palojce	75.672,27
108	Petrovac	Petrovac	28.957,25
109	Pečenjevce	Pečenjevce	136.964,09
110	Piskupovo	Piskupovo	35.951,40
111	Podrimce	Podrimce	57.566,44
112	Predejane (varoš)	Predejane (varoš)	5.167,44
113	Predejane (selo)	Predejane (selo)	92.829,44
114	Presečina	Presečina	36.800,03
115	Priboj	Priboj	66.361,62
116	Ravni Del	Ravni Del	91.241,01
117	Radonjica	Radonjica	63.593,97
118	Razgojna	Razgojna	94.492,43
119	Rajno polje	Rajno polje	80.634,69
120	Rudare	Rudare	60.555,15
121	Svirce	Svirce	58.020,50
122	Slavujevce	Slavujevce	59.650,80

123	Slatina	Slatina	159.664,02
124	Smrdan	Smrdan	23.752,27
125	Strojkovce	Strojkovce	96.171,70
126	Stupnica	Stupnica	132.159,12
127	Suševlje	Suševlje	54.656,92
128	Todorovce	Todorovce	50.110,99
129	Tulovo	Tulovo	114.821,14
130	Tupalovce	Tupalovce	31.455,21
131	Turekovac	Turekovac	131.885,00
132	Crveni Breg	Crveni Breg	104.568,66
133	Crkavnica	Crkavnica	224.740,12
134	Crcavac	Crcavac	72.098,52
135	Čekmin	Čekmin	121.276,69
136	Čifluk Razgojski	Čifluk Razgojski	32.492,16
137	Čukljenik	Čukljenik	73.232,71
138	Šainovac	Šainovac	24.448,82
139	Šarlince	Šarlince	65.532,59
140	Šišince	Šišince	60.336,17

Izvor: Katastar Leskovac

Tabela 5. Spisak mesnih zajednica, 2016.

Redni broj	Mesna zajednica	Naselje kojem pripada MZ	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
1	Babicko	Babicko	357	0,25
2	Badince	Badince	530	0,37
3	Barje	Barje, Kaluđerce, Crcavac	513	0,36
4	Belanovce	Belanovce	505	0,35
5	Beli Potok	Beli Potok	568	0,39
6	Bogojevce	Bogojevce	1.376	0,95
7	Bojišina	Bojišina	185	0,13
8	Brejanovce	Brejanovce	303	0,21
9	Brestovac	Brestovac	2.027	1,41
10	Brza	Brza	1.106	0,77
11	Bričevlje	Bričevlje	196	0,14
12	Bukova Glava	Bukova Glava	277	0,19
13	Bunuški čifluk	Bunuški Čifluk	479	0,33
14	Veliko Trnjane	Vliko Trnjane	916	0,64
15	Velika Biljanica	Velika Biljanica	472	0,33
16	Velika Grabovnica	Velika Grabovnica	1.279	0,89
17	Velika Kopašnica	Velika Kopašnica	653	0,45
18	Velika Sejanica	Velika Sejanica	696	0,48
19	Vina	Vina	193	0,13
20	Vinarce	Vinarce	2.730	1,89
21	Vlase	Vlase	503	0,35
22	Vučje	Vučje	2.865	1,99
23	Golema Njiva	Golema Njiva	67	0,05
24	Gorina	Gorina	652	0,45
25	Gornja Bunuša	Gornja Bunuša	541	0,38
26	Gornja Jajina	Gornja Jajina	528	0,37
27	Gornja Kupinovica	Gornja Kupinovica	141	0,10
28	Gornja Lokošnica	Gornja Lokošnica	105	0,07
29	Gornja Slatina	Gornja Slatina	181	0,13
30	Gornje Trnjane	Gornje Trnjane	215	0,15
31	Gornje Krajince	Gornje Krajince	738	0,51
32	Gornje Sinkovce	Gornje Sinkovce	445	0,31
33	Gornji Bunibrod	Gornji Bunibrod	710	0,49

34	Gradašnica	Gradašnica	380	0,26
35	Grajevce	Grajevce	374	0,26
36	Graovo	Graovo	215	0,15
37	Grdanica	Grdanica	525	0,36
38	Grdelica	Grdelica varoš	2.136	1,48
39	Grdelica selo	Grdelica selo	1.058	0,73
40	Guberevac	Guberevac	1.766	1,22
41	Dedina Bara	Dedina Bara	794	0,55
42	Dobrotin	Dobrotin	320	0,22
43	Donja Bunuša	Donja Bunuša	261	0,18
44	Donja Jajina	Donja Jajina	1.277	0,89
45	Donja Kupinovica	Donja Kupinovica	46	0,03
46	Donja Lokošnica	Donja Lokošnica	879	0,61
47	Donja Slatina	Donja Slatina	225	0,16
48	Donje Trnjane	Donje Trnjane	255	0,18
49	Donje Brijanje	Donje Brijanje	1.283	0,89
50	Donje Krajince	Donje Krajince	733	0,51
51	Donje Stopanje	Donje Stopanje	1.105	0,77
52	Donji Bunibrod	Donji Bunibrod, Žižavica	721	0,50
53	Draškovac	Draškovac	652	0,45
54	Drvodelja	Drvodelja	216	0,15
55	Drčevac	Drčevac	294	0,20
56	Dušanovo	Dušanovo	170	0,12
57	Žabljanje	Žabljanje	572	0,40
58	Živkovo	Živkovo	620	0,43
59	Zagužane	Zagužane	310	0,21
60	Zalužnje	Zalužnje	422	0,29
61	Zlokućane	Zlokućane	192	0,13
62	Zločudovo	Zločudovo	252	0,17
63	Zoljevo	Zoljevo	225	0,16
64	Igrište	Igrište	258	0,18
65	Jarsenovo	Jarsenovo	338	0,23
66	Jašunja	Jašunja	400	0,28
67	Jelašnica	Jelašnica	242	0,17
68	Karađorđevac	Karađorđevac	374	0,26
69	Kozare	Kozare	318	0,22
70	Kutleš	Kutleš	560	0,39
71	Kukulovce	Kukulovce	290	0,20
72	Kumarevo	Kumarevo	799	0,55
73	Lipovica	Lipovica	1.165	0,81
74	Mala Biljanica	Mala Biljanica	187	0,13
75	Mala Grabovnica	Mala Grabovnica	254	0,18
76	Mala Kopašnica	Mala Kopašnica	213	0,15
77	Manojlovce	Manojlovce	775	0,54
78	Međa	Međa	821	0,57
79	Milanovo	Milanovo	516	0,36
80	Miroševce	Miroševce	903	0,63
81	Mrštane	Mrštane	1.332	0,92
82	Navalin	Navalin	826	0,57
83	Nakrivanj	Nakrivanj	1.159	0,80
84	Novo Selo	Novo Selo	38	0,03
85	Nomanica	Nomanica		0,00
86	Oraovica Grdelička	Oraovica Grdelička, Nesvrta, Bistrica	2.042	1,42
87	Oraovica Crkovnička	Oraovica Crkovnička	89	0,06
88	Orašac	Orašac	525	0,36
89	Oruglica	Oruglica, Gagince, Melovo, Ravni del	315	0,22
90	Palikuća	Palikuća	387	0,27
91	Palojce	Palojce, Ličin Dol, Krpejce, Bočevica	685	0,48
92	Petrovac	Petrovac	146	0,10

93	Pečenjevce	Pečenjevce, Kaštavar	1.550	1,07
94	Piskupovo	Piskupovo	161	0,11
95	Podrimce	Podrimce	208	0,14
96	Predejane	Predejane varoš, Koraćevac, Crveni Breg, Mrkovicica	1.274	0,88
97	Predejane - selo	Predejane - selo	405	0,28
98	Presečina	Presečina	364	0,25
99	Priboj	Priboj	548	0,38
100	Radonjica	Radonjica	803	0,56
101	Razgojna	Razgojna	764	0,53
102	Rajno Polje	Rajno polje	689	0,48
103	Rudare	Rudare	510	0,35
104	Strojkovce	Strojkovce	1.233	0,86
105	Stupnica	Stupnica	265	0,18
106	Svirce	Svirce	422	0,29
107	Slatina	Slatina	479	0,33
108	Slavujevce	Slavujevce	394	0,27
109	Smrdan	Smrdan	120	0,08
110	Suševlje	Suševlje	136	0,09
111	Todorovce	Todorovce	477	0,33
112	Tulovo	Tulovo	697	0,48
113	Tupalovce	Tupalovce	321	0,22
114	Turekovac	Turekovac	1.493	1,04
115	Crkavnica	Crkavnica	78	0,05
116	Čekmin	Čekmin	820	0,57
117	Čifluk razgojski	Čifluk razgojski	312	0,22
118	Čukljenik	Čukljenik	566	0,39
119	Šainovac	Šainovac	210	0,15
120	Šarlince	Šarlince	774	0,54

Na području grada Leskovca obrazuju se mesne zajednice: "Ančiki", "Bobište", "Bratmilovce", "Veljko Vlahović", "Veternica", "Gornje Stopanje", "Donje Sinkovce", "Dubočica", "Rade Žunić", "Stojan Ljubić", "Morava", "Moša Pijade", "Milentije Popović", "Prva južnomoravska brigada", "Kosta Stamenković", "Hisar", "Centar" i "Marko Crni".⁴

Slika 3. Panorama Leskovca

⁴ Skupštinska odluka o osnivanju mesnih zajednica 2013

2.3 Klima

Blaga umereno-kontinentalna klima sa prosečnom godišnjom temperaturom od 11, 10°C, padavinama 625.40 mm i blagom nadmorskom visinom od 210-240 m, izuzetno pogodna za život i privredne aktivnosti. Umereno-kontinentalna klima, određena geografskom širinom (430 s.g.š.), nadmorskom visinom (210-240 m) i reljefom (povoljan razmeštaj visija i nizija) uticala je da oduvek ovo područje bude pogodno za život i osnovne privredne aktivnosti.

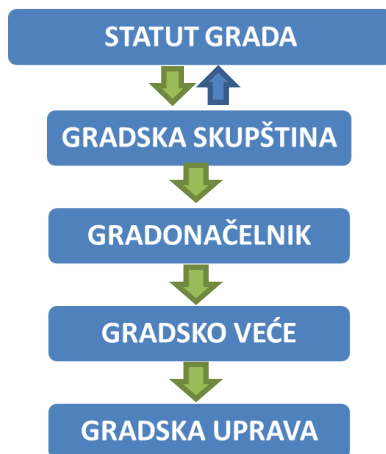
Maksimalna temperatura: 43.7 oC
Datum maksimalne temperature: 24.07.2007.
Minimalna temperatura: -30.3 oC
Datum minimalne temperature: 13.01.1985.
Maksimalne padavine: 92.0 mm
Datum maksimalnih padavina: 26.06.1954.
Maksimalni sneg: 124 cm
Datum maksimalnog snega: 31.01.1963.

Slika 4. Leskovac zimi

2.4 Lokalna samouprava

Najviši pravni akt Grada je Statut kojim se bliže uređuju način, uslovi i oblici vršenja prava i dužnosti iz nadležnosti Grada. Statut donosi Skupština grada većinom glasova od ukupnog broja odbornika. U vršenju svoje nadležnosti, Grad donosi propise samostalno, u skladu sa svojim pravima i dužnostima utvrđenim Ustavom, zakonom, drugim propisima i Statutom.

Organi Grada su: Skupština grada, Gradonačelnik, Gradsko veće i Gradska uprava.

Skupština grada je najviši organ Grada koji vrši osnovne funkcije lokalne vlasti, utvrđene Ustavom, Zakonom i Statutom. Skupštinu grada čini 75 odbornika, koje biraju građani na neposrednim izborima, tajnim glasanjem, u skladu sa Zakonom i ovim Statutom. Skupština grada ima predsednika Skupštine grada.

Predsednik skupštine grada organizuje rad Skupštine grada, saziva i predsedava njenim sednicama. Predsednik Skupštine grada predstavlja i zastupa Skupštinu grada pred svim međunarodnim i domaćim subjektima, organizacijama i telima. Predsednik Skupštine grada ima zamenika koji ga zamenjuje u slučaju njegove odsutnosti i sprečenosti da obavlja svoju dužnost. Zamenik predsednika Skupštine grada bira se i razrešava na isti način kao i predsednik Skupštine grada. Skupština grada ima sekretara koji se stara o obavljanju stručnih poslova u vezi sa sazivanjem i održavanjem sednica Skupštine grada.

Izvršni organi Grada su Gradonačelnik i Gradsko veće.

Gradonačelnika bira Skupština grada, iz reda odbornika, na vreme od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom glasova od ukupnog broja odbornika Skupštine grada. Gradonačelnik ima zamenika koji ga zamenjuje u slučaju njegove odsutnosti i sprečenosti da obavlja svoju dužnost. Predsednik Skupštine grada predlaže kandidata za Gradonačelnika. Kandidat za Gradonačelnika predlaže kandidata za zamenika Gradonačelnika iz reda odbornika, koga bira Skupština grada na isti način kao i Gradonačelnika.

Pomoćnici Gradonačelnika pokreću inicijative, predlažu projekte i sačinjavaju mišljenja u vezi sa pitanjima koja su od značaja za razvoj u oblastima za koje su postavljeni i vrše druge poslove utvrđene aktom o organizaciji Gradske uprave. Pomoćnike Gradonačelnika postavlja i razrešava Gradonačelnik. U Gradskoj upravi može biti postavljeno najviše pet pomoćnika Gradonačelnika.

Gradsko veće čine Gradonačelnik, zamenik Gradonačelnika, kao i 11 članova Gradske uprave koje bira Skupština grada, na period od četiri godine, tajnim glasanjem, većinom od ukupnog broja odbornika. Gradonačelnik je predsednik Gradske uprave.

Gradska uprava organizuje se u više organizacionih jedinica. Broj, naziv i oblasti za koje se obrazuju odeljenja uprave utvrđuje se aktom o organizaciji gradske uprave. Radom Gradske uprave rukovodi načelnik Gradske uprave. Načelnika Gradske uprave postavlja Gradsko veće, na osnovu javnog oglasa, na pet godina. Osnovne organizacione jedinice su:

- Odeljenje za finansije,
- Odeljenje za opštu upravu i zajedničke poslove,
- Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj,
- Odeljenje za urbanizam,

- Odeljenje za komunalno-stambene poslove, saobraćaj i infrastrukturu,
- Odeljenje za imovinsko-pravne poslove i imovinu,
- Odeljenje za inspeksijske poslove,
- Odeljenje za privredu i poljoprivredu,
- Odeljenje za zaštitu životne sredine,
- Odeljenje za javne nabavke,
- Odeljenje za poslove skupštine grada i Gradskog veća,
- Odeljenje za pružanje usluga građanima-Gradski uslužni centar i
- Odeljenje komunalne policije.

Posebne organizacione jedinice su: Kabinet Gradonačelnika i Služba za upravljanje kadrovima.

Za ekonomski razvoj grada Leskovca zadužena je **Kancelarija za lokalni razvoj u okviru Odeljenja za društvene delatnosti i lokalni razvoj**. Sledbenik je Agencije za lokalni ekonomski razvoj, koja je nastala kao izraz potrebe da se formira jedna krovna, razvojna institucija koja bi direktno radila na izgradnji ekonomske konkurentnosti lokalne zajednice u cilju poboljšanja njene ekonomske i socijalne budućnosti. Prilikom formiranja gradske uprave ALER je formacijski premešten u Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj. Misija Kancelarije je, promovisanje preduzetništva i dinamične preduzetničke kulture, podrška razvoju MSP, podsticanje osnivanja i razvijanja zadrugarstva, kooperativa i drugih poslovnih oblika udruživanja, stvaranje uslova za otvaranje novih radnih mesta, kao i unapredjenje ekonomskog ambijenta i kvaliteta života za sve ljude u lokalnoj zajednici. Osnovni zadaci Agencije su: Izrada srednjeročnih i dugoročnih strategija i planova razvoja grada, Izrada konkretnih razvojnih projekata, Upravljanje projektima, Umrežavanje privrednih subjekata i uspostavljanje partnerstva između privatnog i javnog sektora, Organizovanje različitih oblika savetovanja, Organizovanje stručnih seminara, Izrada promotivnih materijala, Organizovano nastupanje na prezentacijama, izložbama i sajmovima, Stručna podrška start-up preduzetnicima (obuka za samostalno vođenje biznisa, podrška u izradi poslovnih planova, i sl.) Podrška osnivanju poslovnih i strukovnih udruženja, Usluge investitorima preko Info-centra.

• **Regionalne institucije:**

Regionalna privredna komora, Centar za razvoj Jablaničkog i Pčinjskog okruga, Regionalna agencija za ekonomski razvoj i preduzetništvo i Regionalni centar za podršku i promociju izvoza, Centar za prekograničnu saradnju

• **Nevladine organizacije:** Edukacioni centar, Narodni parlament, Resurs centar, Žene za mir, Odbor za ljudska prava, Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom, Udruženje distrofičara Jablaničkog okruga, Društvo za pomoć MNRO Leskovac, Udruženje invalida sa amputiranim ekstremitetima, Udruženje civilnih invalida rata, Savez gluhih, Udruženje bubrežnih invalida, Savez slepih, Udruženje paraplegičara, Društvo za cerebralnu i dečju paralizu, Društvo obolelih od multiple skleroze za Jablanički okrug, Romski centar južne Srbije. ...

www.aler.rs

<http://www.centarzarazvoj.org/>

NARODNI PARLAMENT

<http://www.parlament.org.rs/>

<http://www.nvo.org.rs/>

Udruženje građana „Žene za mir“
Leskovac

<http://womenforpeace.org.rs/>

<http://www.rpkle.rs/>

<http://www.rcleskovac.rs/>

Tabela 6. Struktura odbornika u skupštini grada Leskovca, februar 2018.

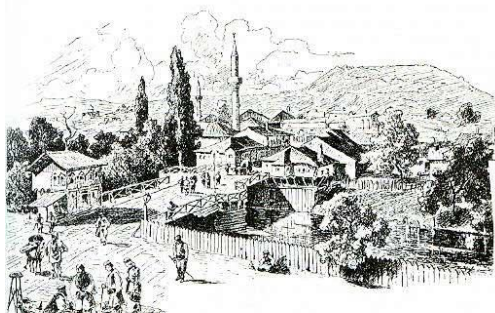
		Grad (broj)	Udeo u ukupnom broju odbornika (%)
Ukupno odbornika	Ukupno	75	100
	Muško	52	69.33
	Žensko	23	30.67
Srpska napredna stranka	Ukupno	38	50.67
	Muško	23	30.67
	Žensko	15	20.00
Socijalistička partija Srbije	Ukupno	10	13.33
	Muško	7	9.33
	Žensko	3	4.00
Jedinstvena Srbija	Ukupno	4	5.33
	Muško	3	4.00
	Žensko	1	1.33
Socijaldemokratska stranka	Ukupno	6	8.00
	Muško	5	6.67
	Žensko	1	1.33
Bolja Srbija	Ukupno	6	8.00
	Muško	5	6.67
	Žensko	1	1.33
Za pravedni Leskovac Demokratska stranka	Ukupno	4	5.33
	Muško	2	2.67
	Žensko	2	2.67
Srpska radikalna stranka	Ukupno	4	5.33
	Muško	4	5.33
	Žensko	0	0.00
Samostalni odbornik	Ukupno	3	4.00
	Muško	3	4.00
	Žensko	0	0.00
Bez OG	Ukupno	0	0.00
	Muško	0	0.00
	Žensko	0	0.00

Izvor: Gradska uprava za poslove Gradske Skupštine i Gradskog veća, februar, 2018.

2.5 Istorija, tradicija i kulturno nasleđe

Grčki istoričar Herodot još u V veku pre nove ere pominje da je na mestu ili u blizini današnjeg Leskovca postojalo izvesno ilirsko (dardansko) naselje, oko kojeg se gajila konoplja. U II veku nove ere, pošto su pobedili Ilire, na ove prostore dolaze Rimljani. Na na levoj obali Veternice našli su jedno naselje starosedelaca, a sami su na brdu Hisar podigli tvrđavu koja je dominirala gradom i okolnim drumovima.

O životu naših slovenskih predaka na ovim prostorima ne nalazimo pomena sve do XII veka, kada

Slika 5. Most na Hisaru, 1889.

ODINEC

je predeo oko današnjeg Leskovca pod imenom Glubočica (Dubočica) grčki car Manojlo poklonio Stefanu Nemanji. U vreme cara Dušana i neposredno posle njegove vladavine pojedina sela u Dubočici, pa i sam Leskovac, bili su darivani manastirima: car Dušan je 1348. godine dao na poklon manastiru Hilandar selo Leskovac; 1395. godine monahinja Efimija (kneginja Milica), sa sinovima Vukom i Stefanom, dala je svetogorskom manastiru Sv. Pantelejmona kuću i dva njena čoveka u Leskovcu. Tada je Leskovac prvi put pomenut kao grad.

Krajem XVIII veka Leskovac je već centar velikog Leskovačkog pašaluka koji je obuhvatao celu teritoriju bivšeg sandžaka Aladžahisar (Kruševac i Paraćin). Francuski geograf Ami Bue, 1837. godine piše da Leskovac ima 3000 kuća (2400 hrišćanskih, 500 turskih, 30 ciganskih i 10 jevrejskih) i ukupno 15.000 stanovnika.

Okupacija Srbije od strane Austrougarske, Nemačke i Bugarske (1915 - 1918) nanela je velike štete stanovništvu i privredi leskovačkog kraja, zaustavivši njegov razvitak. Ali je po završetku Prvog svetskog rata, pa sve do početka Drugog, Leskovac ppostao pravo privredno čudo u ondašnjoj Jugoslaviji. Svoj ekonomski prosperitet bazirao je najpre na preduzimljivosti i marljivosti svojih ljudi, ali i na prirodnim resursima kojima je raspolagao. Najviše se razvija tekstilna industrija po kojoj ondašnji Leskovac postaje poznat u celom svetu. Sve to zaustavljeno je početkom Drugog svetskog rata, kada su na grad, 8. aprila 1941. godine, pale prve bombe nemačkih bombardera doletelih iz pravca Bugarske. Bombardovana je železnička stanica i glavna ulica prema Hisaru, a srušeni su livnica „Sava“ i autotransportno preduzeće „Begović i Đokić“. Nemci su 12. aprila 1941. god. ušli u Leskovac i okupirali ga.

U toku Drugog svetskog rata Leskovac je podneo velike ljudske i materijalne žrtve, a kada je sloboda već bila na vidiku, doživeo je katastrofu kakvu nijedan drugi grad u Srbiji nije. Angloamerički avioni bombarderi tipa „libertas“ u pratnji „lovaca“ izručili su 6. septembra 1944. godine na grad 69 tona bombi po sistemu tepih bombardovanja. Stradao je veliki broj stanovnika, neke procene idu i do 6.000 ljudi (mada je do sada potvrđen spisak - imenom i prezimenom - od 819 poginula) i uništeni su čitavi kvartovi, kao i 84 najveća i najlepša gradska objekta, čime je zauvek nestao arhitektonski izgled grada na razmeci zanatskog i industrijskog centra.

Slika 6. Leskovac posle bombardovanja

Leskovac je u Drugom svetskom ratu oslobođen 11. oktobra 1944. godine, ali tada ne prestaje rastakanje njegove moćne industrije stvarane u dvadesetim i tridesetim godinama prošlog veka.

Već juna 1945. godine nacionalizovana je fabrika "Gligorije Petrović i komp.", koja od tada posluje u društvenoj svojini pod nazivom T. I. "Kosta Stamenković". U periodu od 1945. do 1952. godine iz Leskovca je u druge gradove Jugoslavije (Piroć, Titograd, Užice, Prokuplje, Višegrad, Požarevac, Beograd, Tetovo, Zemun...) preseljen veliki broj tekstilnih i drugih fabričkih mašina, što je, svakako, presudno uticalo na nastavak razvoja Leskovca kao industrijskog centra.

Slika 7. Razglednica Leskovca

Slika 8. Glavna čaršija

Legenda kaže da je Leskovac dobio ime po biljci leske koja je rasla na prostoru nekadašnjeg isušenog jezera koje se nalazilo ispod ispod brda Hisara u blizini sadašnjeg grada. Po njoj je naselje dobilo ime Leskovac pre više od 600 godina.

Slika 9. Šop-Đokićeva kuća

Kuća Bore Dimitrijevića Piksle, stara zgrada Narodnog muzeja, podignuta je u XIX veku. Jednospratna zgrada, rađena u balkanskom stilu. Danas se u ovoj zgradi nalazi stalna etnološka postavka Narodnog muzeja, koja oslikava enterijer kuća u Leskovcu tokom XIX veka.

Crkva odžaklija je sagrađena 1803.godine na temeljima već postojećeg hrama. Svojim izgledom razlikuje se od ostalih crkava. Široka je, a niska, zbog čega spolja više liči na kuću, nego na crkvu. To je i bila namera starih neimara. Naime, građena je u vreme turske vlasti, kada osvajači na pravoslavne hramove i nisu gledali dobronamerno. Leskovčani su, pošto u to vreme nije bilo crkve u gradu, išli u hramove koji su se nalazili u okolnim selima. Prvih godina 19. veka, uspeli su da dobiju od sultana ferman, odnosno odobrenje da u gradu sagrađe crkvu. Međutim, lokalnom turskom stanovništvu to baš nije bilo po volji. Leskovčani su se, kako je ostala priča u narodu, koju su zabeležili brojni autori, dosetili i na objektu predvideli ognjište i dimnjak, govoreći da, zapravo, ne grade crkvu, već kuću za sveštenika. I posle završetka izgradnje, i turske vladavine, hram je bio izložen opasnostima. Oštećen je u oba bombardovanja Leskovca, nemačkom i savezničkom, tokom Drugog svetskog rata. U poplavi koja je zadesila grad 1948. godine, voda koja je ušla u hram bila je metar. Odžak je postojao sve do 1963. godine kada se sam urušio, dok je u crkvi ostalo samo ognjište. Iste godine pao je i krov pod jakim pritiskom snega. pa se 1970. godine krenulo sa obnovom koja je završena 1992.godine. U okviru crkvene porte nalazi se i raritet u pravoslavnom svetu, jedinstveni primerak građevinskog poduhvata, a to je stara crkva koja je posvećena rođenju presvete Bogorodice ili Maloj Gospojini.

Izvor: Muzej grada Leskovca

Slika 10. Kuća Bore Dimitrijevića Piksle

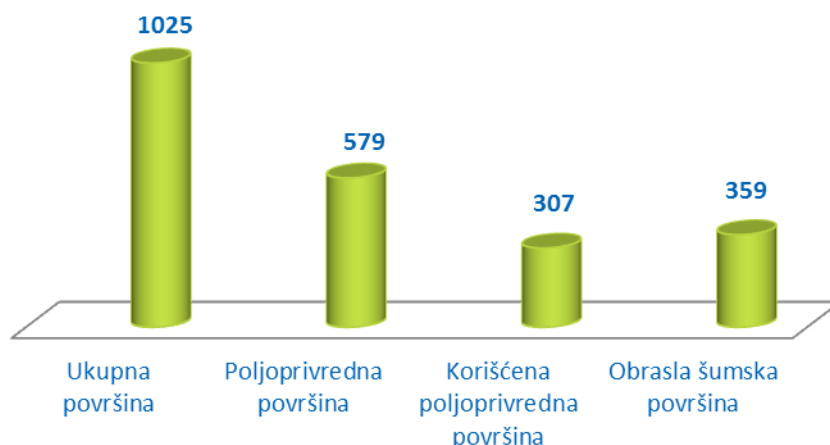
3. Prirodni resursi

Tabela 7. Struktura zemljišnih površina, 2016.

	Opština (km ²)	Udeo u ukupnoj površini opštine (%)	Udeo opštine u površini istog tipa u okrugu (%)	Okrug (km ²)	Udeo okruga u površini istog tipa u Srbiji (%)	Srbija (km ²)
Ukupna površina	1,025	100	37.00	2.770	3.13	88.499
Poljoprivredna površina	579	56.44	35.18	1.645	3.22	51.092
Korišćena poljoprivredna površine	307	29.95	46.73	657	1.91	34.374
Obrasla šumska površina	359	35.01	32.76	1.095	5.05	21.687

Izvor: Opštine i regioni, 2017, Statistički godišnjak 2015.

Grafikon 1. Struktura zemljišnih površina, km²

Pošto ga karakteriše umereno-kontinentalna klima sa veoma blagim zimama i umereno toplim letima, leskovački kraj obiluje prirodnim lepotama koje su po svojoj raznolikosti i lepoti veoma retke. Brojne planine, jezera, reke, banje, kanjoni, klisure... odlika su ovog kraja.

3.1 Reke

Najveća reka leskovačkog kraja je Južna Morava koja teče od juga prema severu i zajedno sa Zapadnom Moravom čini Veliku Moravu. U Južnu Moravu se ulivaju: Vlasina, koja zahvata vodu iz Vlasinskog jezera i protiče kroz Crnu Travu i Vlasotince; Veternica, koja protiče kroz Leskovac; Jablanica, koja izvire podno Goljaka i protiče kroz Medveđu i Lebane; Pusta Reka, koja kreće sa planine Radan, napuni Brestovačko jezero i protiče kroz Bojnik. Vučjanka, koja kreće sa planine Kukavice, protiče kroz Vučje i uliva se u Veternicu. U leskovačkom kraju poznate su i Kozaračka reka, Predejanska, Kopašnička i Sušica.

Slika 11. Južna Morava

3.2 Biljni i životinjski svet

Prirodna bogatstva leskovačkog kraja pogoduju velikoj raznovrsnosti biljnog i životinjskog sveta. Najrasprostranjenije su od životinja: srndaći, divlje svinje, zečevi, jarebice i fazani, dok je kod biljaka primetno veoma raznoliko prisustvo lekovitih i drugih korisnih biljaka. Prva floristička istraživanja na ovoj teritoriji vršio je osnivač srpske botanike Josif Pančić krajem 19. veka. Zajedno sa svojim saradnicima on je pronašao na Ostrozubu izuzetno retku biljku, endemorelikt lovor višnju - zeleniče (*Prunus Laurocerasus*). Više od 100 godina ova biljka zaokuplja pažnju botaničara iz čitavog sveta, jer se na nju dosada naišlo samo u Bugarskoj i na još 2-3 lokaliteta. Zbog toga je Ostrozub proglašen strogim prirodnim rezervatom. Inače, leskovački kraj poseduje još preko 50 retkih (uglavnom lekovitih) biljaka, endema i relikata.

Slika 12. Obronci Babičke gore

3.2.1. Grdelička klisura

Desetak kilometara južno od Leskovca, prostrana leskovačka kotlina počinje da prelazi u brdovit predeo pod šumom. Tu nastaje živopisna Grdelička klisura, čiji se najjužniji deo zove Momina klisura. Kroz klisuru protiče reka Južna Morava. U nastavku klisure, na 25km od Leskovca, nalazi se Predejane, lepo planinsko izletišta opkoljeno šumom, brdima, zaklonjeno od vetra i bez magle - idealno za odmor.

Slika 13. Grdelička klisura

3.2.2. Obronci Babičke gore

Ova netaknuta planinska lepotica bogata je raznovrsnom divljači, a njena posebnost ogleda se i u tome što se sa njenih obronaka pruža izuzetan pogled na Suvu planinu, tako da može predstavljati polaznu tačku za organizovanje pešačkih planinarskih tura.

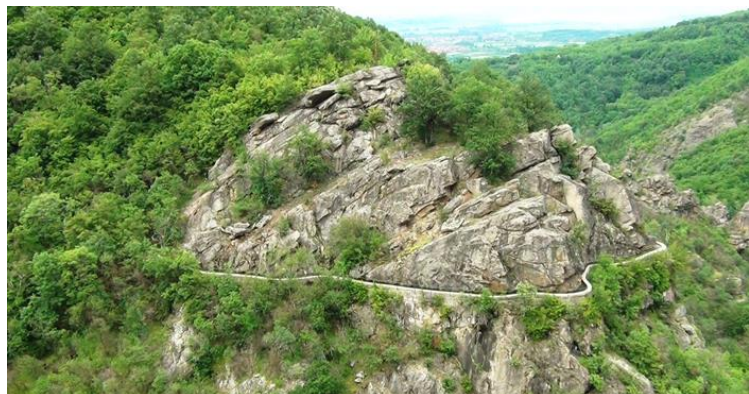
3.2.3. Kanjon reke Vučjanke

Protičući kroz useke, stene i litice planine Kukavice, reka Vučjanka pravi predivne kanale, slapove i „kazane“. U kanjonu dugom nekoliko kilometara ima više atraktivnih mesta za kupanje. U samom središtu kanjona reke Vučjanke smeštena je jedna od najstarijih hidrocentrala na Balkanu. Izgrađena je 1903. godine, a i danas je u funkciji.

Slika 14. Reka Vučjanka

3.2.4. Kukavica

Potencijal za razvoj turizma u gradu Leskovcu je planina Kukavica, koja je smeštena između Vranjske kotline na jugu, Leskovačke na severu, odnosno Grdeličke klisure na istoku i doline Veternice, sa najvišim vrhom Vlajnom (1441 m.n.v.). Ovako ograničena zahvata 587 m² površine. Posebna je prednost ove planine u podatku da je od Leskovca udaljena samo 16 km. Sa njime je spojena linijama prigradskog saobraćaja, velike učestalosti polazaka i putem sa savremenim kolovozom. Planina Kukavica raspolaže prirodnim uslovima za razvoj planinskog i lovnog turizma, obzirom na bogatstvo lovne divljači, od kojih su najznačajnije divlje svinje i srneća divljač. Ostale vrste divljači i ptica, kao i prisustvo predatora, dominiraju ovim prostranstvima kojima JP "Srbija šume" gazduje preko ustanovljenog lovišta "Kukavica" koje se nalazi na 1360 m n.v. Ispred vrha postoji ski staza u dužini od 600 m, širine 100 m, sa prosečnim nagibom od 22 %. Kukavica je idealno mesto za pripreme sportista, planinarenje i šetnje u prirodi, seoski turizam, branje lekovitog bilja.

Slika 15. Planina Kukavica

4. Ljudski resursi

4.1. Stanovništvo (broj stanovnika i stopa rasta)

Promene u broju stanovnika Srbije (bez podataka za AP Kosovo i Metohiju) u prvoj deceniji 21. veka, pod velikim su uticajem turbulentnih dešavanja tokom 1990-ih godina prošlog veka.

Medjutim, smanjenje broja stanovnika znatno je veće na jugu nego na severu zemlje. Prema zvaničnim podacima poslednjeg popisa 2011. godine, na teritoriji našeg grada živi 144.206 stanovnika, što je za 12.046 manje u odnosu na popis 2002. godinu. Prirodni priraštaj je negativan i iznosi - 6,7 na 1000 stanovnika. Migracija, odnosno izuzetno izraženo iseljavanje iz regiona (posebno mladih) je veliki

problem gradova i opština na jugu. Procene Republičkog zavoda za statistiku upozoravaju na dalju depopulaciju Leskovca. Procenjen broj stanovnika u 2014. godini iznosi 140.487.

Starenje ukupne populacije (posmatrano od sredine 20. veka) je proces koji u Leskovcu, a i u Srbiji, traje već više od 40 godina, počev od kraja 1960-ih kada je stanovništvo bilo demografski najmlađe. Prosečna starost u Leskovcu u 2013. godini iznosila je 41,52 godine, dok je u Srbiji neznato veća (41,57 godina), prema podacima Republičkog zavoda za statistiku.

Tabela 8. Uporedni pregled broja stanovnika, 2016.								
	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011
Broj stanovnika u Leskovcu	113.158	121.311	134.250	147.487	159.001	161.986	156252	144206
Promena broja stanovnika u Leskovcu	/	8.153	12.939	13.237	11.514	2.985	-5.734	-12.046
Stopa rasta broja stanovnika u Leskovcu (%)	/	7,20	10,67	9,86	7,81	1,88	-3,54	-7,71
Broj stanovnika u okrugu	231.280	244.128	254.855	260.982	262.531	255.011	240.923	216.304
Stope rasta broja stanovnika u okrugu (%)	/	5,56	4,39	2,40	0,59	-2,86	-5,52	-10,22
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	/	6,90	9,51	10,53	10,26	-16,01	-4,15	-4,15

Izvor RZZS Popis 2011 * Broj stanovnika po prethodnoj metodologiji (ranijih popisa – pre 1991. godine)

Grafikon 2. Stopa rasta broja stanovnika u opštini (%)

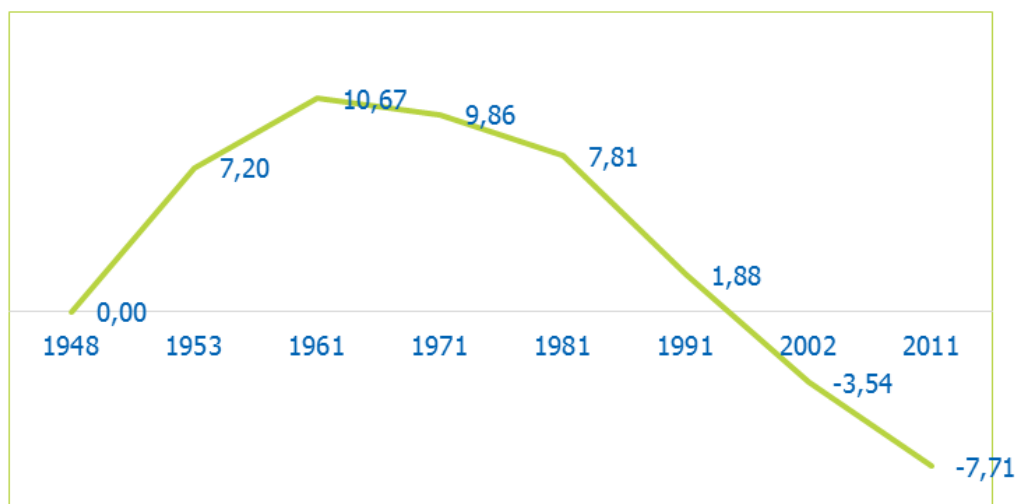

Tabela 10. Procenjeni broj stanovnika u periodu 1991-2016.

	1991.	2010.	2011.*	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Broj stanovnika u gradu	158,977	147,959	144,370	143,023	141,719	140,487	139,291	138,132
Ukupna promena broja stanovnika u gradu	/	-1,320	-3,589	-1,347	-1,304	-1,232	-1,196	-1,159
Stopa rasta broja stanovnika u gradu (%)	/	-0.88	-2.43	-0.93	-0.91	-0.87	-0.85	-0.83
Stope rasta broja stanovnika u okrugu (%)	/	-10.14	-3.64	-1.11	-1.07	-1.04	-1.04	-1.01
Stopa rasta broja stanovnika u Srbiji (%)	/	-1.03	-3.64	-1.11	-1.07	-1.04	-1.04	-0.52

Izvor: RZS - Opštine i regioni u Republici Srbiji 2017.

4.1 Stanovništvo prema tipu naselja

Tabela 11. Struktura stanovništva prema tipu naselja, 2016.

	Opština		Okrug		Srbija	
	Broj	Učešće (%)	Broj	Učešće (%)	Broj	Učešće (%)
Gradsko stanovništvo	65289	45.27	93679	43.31	4271872	59.44
Ostalo stanovništvo	78917	54.73	122625	56.69	2914990	40.56
Ukupno stanovništvo	144206	100	216304	100	7186862	100

Izvor: Popis 2011, Opštine i regioni 2017.

4.2 Vitalni događaji

Tabela 12. Vitalni događaji, 2016.

	Grad	Okrug	Srbija
Živorodeni	1209	1754	64734
Živorodeni na 1000 stanovnika	8.8	8.5	9.2
Umrli	2021	3222	100834
Umrli na 1000 stanovnika	14.6	15.7	14.4
Prirodni priraštaj	-1468	-1468	-36100
Prirodni priraštaj na 1000 stanovnika	-7.1	-7.1	-5.1
Umrli odojčad	12	12	348
Umrli odojčad na 1000 živorođenih	6.8	6.8	5.4
Prosečna starost majke pri rođenju prvog deteta	25.7	25.7	28.3
Stopa ukupnog fertiliteta	1.5	1.5	1,5

Izvor: Opštine i regioni 2017.

Tabela 13. Struktura ženskog stanovništva starog 15 godina i više prema broju živorođene dece, 2016.

		Region južne i istočne Srbijea	Udeo u ukupnom broju žena starih 15 i više god. u opštini (%)
Ukupno		62932	100
Nije rađala		13296	21.31
Rodila	1 dete	10553	16.91
	2	32268	51.72
	3	5027	8.06

	4	875	1.4
	5 i više dece	373	0.6
Prosečan broj dece		1.95	/

Izvor: Popis 2011, Fertilitet ženskog stanovništva, Opštine i regioni 2017.

4.3 Stanovništvo prema bračnom stanju

Tabela 14. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema bračnom stanju i polu, 2016.

	Muško	Žensko	Grad	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
Ukupno	60809	62392	123201	100
Neoženjeni/neudati	17362	11602	28964	23,51
Oženjeni/udati	37675	38089	75764	61,50
Razvedeni	1672	2464	4136	3,36
Udovci/udovice	3962	10097	14059	11,41
Nepoznato	138	140	278	0,23

Izvor: Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2017.

Tabela 15. Stanovništvo staro 15 i više godine koje živi u vanbračnoj zajednici, prema starosti i polu, 2016.

		Grad	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
Ukupno stanovništvo	Ukupno	3287	100
	muško	1639	1,14
	žensko	1648	1,14
15-19	Ukupno	215	0,15
	muško	47	0,03
	žensko	168	0,12
20-24	Ukupno	490	0,34
	muško	200	0,14
	žensko	290	0,20
25-29	Ukupno	513	0,36
	muško	257	0,18
	žensko	256	0,18
30-39	Ukupno	852	0,59
	muško	459	0,32
	žensko	393	0,27
40-49	Ukupno	545	0,38
	muško	294	0,20
	žensko	251	0,17
50-59	Ukupno	404	0,28
	muško	227	0,16
	žensko	177	0,12
60 i više	Ukupno	268	0,19
	muško	155	0,11
	žensko	113	0,08

Izvor: Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2017.

4.4 Starosna struktura stanovništva

Tabela 16. Struktura stanovništva prema starosti i polu, 2017.

		Opština	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
Ukupno stanovništvo	Ukupno	144206	100
	Muško	71632	49,67
	Žensko	72574	50,33
0-4	Ukupno	6124	4,25

	Muško	3127	2,17
	Žensko	2997	2,08
5-9	Ukupno	7387	5,12
	Muško	3770	2,61
	Žensko	3617	2,51
10-14	Ukupno	7494	5,20
	Muško	3926	2,72
	Žensko	3568	2,47
15-19	Ukupno	8690	6,03
	Muško	4539	3,15
	Žensko	4151	2,88
20-24	Ukupno	9064	6,29
	Muško	4659	3,23
	Žensko	4405	3,05
25-29	Ukupno	9043	6,27
	Muško	4636	3,21
	Žensko	4407	3,06
30-34	Ukupno	9169	6,36
	Muško	4652	3,23
	Žensko	4517	3,13
35-39	Ukupno	9993	6,93
	Muško	5093	3,53
	Žensko	4900	3,40
40-44	Ukupno	9500	6,59
	Muško	4748	3,29
	Žensko	4752	3,30
45-49	Ukupno	10171	7,05
	Muško	5131	3,56
	Žensko	5040	3,50
50-54	Ukupno	10104	7,01
	Muško	5116	3,55
	Žensko	4988	3,46
55-59	Ukupno	11559	8,02
	Muško	5821	4,04
	Žensko	5738	3,98
60-64	Ukupno	10513	7,29
	Muško	5160	3,58
	Žensko	5353	3,71
65-69	Ukupno	6861	4,76
	Muško	3308	2,29
	Žensko	3553	2,46
70-74	Ukupno	7572	5,25
	Muško	3376	2,34
	Žensko	4196	2,91
75-79	Ukupno	6377	4,42
	Muško	2718	1,88
	Žensko	3659	2,54
80-84	Ukupno	3312	2,30
	Muško	1355	0,94
	Žensko	1957	1,36
85 I više	Ukupno	1273	0,88
	Muško	497	0,34
	Žensko	776	0,54
Pinoletno stanovništvo	Ukupno	118.027	81,85
	Muško	58130	40,31
	Žensko	59897	41,54

Izvor: Opštine i regioni 2017.

Grafikon 3. Struktura stanovništva prema starosti

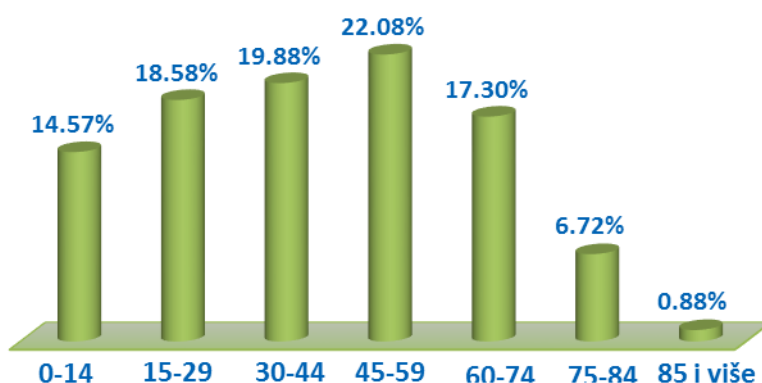

Tabela 17. Struktura stanovništva Leskovca po osnovnim kontigentima (podaci prema popisima i procenjene vrednosti za 2016. godinu)

	2002		2011		2016*	
	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj stanovnika	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Predškolski uzrast 0-6	10892	6,97	9576	6,64	8225	5.95
Školski uzrast 7-14	14806	9,48	12913	8,95	11167	8.08
Radni kontigent 15-64	104241	66,71	99163	68,76	91889	66.52
Stanovništvo od 65 godina i više	25441	16,28	25395	17,61	26851	19.44
Punoletni 18 i više	/	/	118934	82,48	114354	82.79
Žene u fertilnom periodu 15-49	36790	23,55	32960	22,86	30037	21.75
Ukupno	156252	100	144206	100	138132	100

Izvor RZS, Opštine i regioni u Srbiji, 2017. godine

*procenjen broj stanovnika

Grafikon 4. Struktura stanovništva po osnovnim kontigentima

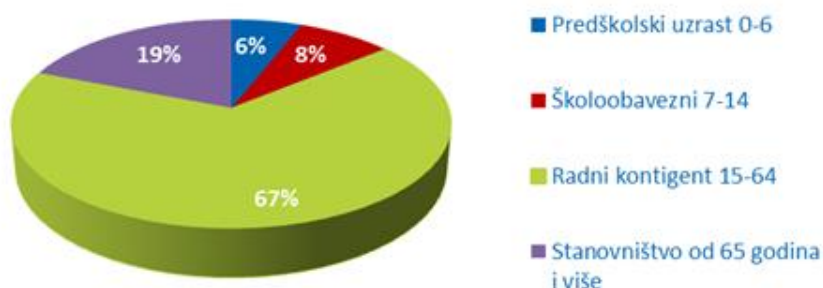

Tabela 18. Starosni indikatori stanovništva, 2016.

	Grad	Okrug	Srbija
Prosečna starost (godine)	43.03	43,22	42,88
Očekivano trajanje života - muškarci (godine)	72.87	73.14	74.19
Očekivano trajanje života - žene (godine)	76.89	76.74	78.98
Indeks starenja*	140.0	141.8	134.3

Izvor: Opštine i regioni u R. Srbiji, 2017.

* Indeks starenja – predstavlja odnos starog (60 i više godina) prema mladom (0-19) stanovništvu

4.5 Polna struktura stanovništva

Tabela 19. Polna struktura stanovništva, 2016.

	Broj stanovnika u gradu	Struktura stanovništva u gradu (%)	Struktura stanovništva u okrugu (%)	Struktura stanovništva u Srbiji (%)
Muško	71.632	49,67	49,92	48,69
Žensko	72.574	50,33	50,08	51,31
Ukupno	144.206	100	100	100

Izvor: Opštine i regioni u R.Srbiji, 2017.

4.6 Etnička struktura stanovništva

Tabela 20. Struktura stanovništva prema etničkoj ili nacionalnoj pripadnosti, 2016.

	Grad		Okrug		Srbija	
	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)	Broj	Udeo u ukupnom stanovništvu (%)
Srbi	133623	92,66	199901	92,53	5988150	83,32
Crnogorci	192	0,13	386	0,18	38527	0,54
Jugosloveni	88	0,06	96	0,04	23303	0,32
Albanci	20	0,01	548	0,25	5809	0,08
Bošnjaci	5	0,00	6	0,00	145278	2,02
Bugari	91	0,06	107	0,05	18543	0,26
Bunjevci	0	0,00	0	0,00	16706	0,23
Vlasi	2	0,00	4	0,00	35330	0,49
Goranci	4	0,00	27	0,01	7767	0,11
Mađari	15	0,01	23	0,01	253.899	3,53
Makedonci	291	0,20	354	0,16	22.755	0,32
Muslimani	19	0,01	28	0,01	22301	0,31
Nemci	19	0,01	20	0,01	4054	0,06
Romi	7700	5,34	11436	5,29	147604	2,05
Rumuni	4	0,00	15	0,01	29332	0,41
Rusi	13	0,01	25	0,01	3247	0,05
Rusini	2	0,00	3	0,00	14246	0,20
Slovaci	9	0,01	14	0,01	52750	0,73
Slovenci	19	0,01	22	0,01	4033	0,06
Ukrajinci	8	0,01	10	0,00	4903	0,07
Hrvati	55	0,04	78	0,04	57900	0,81
Česi	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ostali	96	0,07	124	0,06	17568	0,24
Neopredeljeni	965	0,67	1573	0,73	160346	2,23
Regionalna pripadnost	16	0,01	16	0,01	30771	0,43
Nepoznato	950	0,66	1.488	0,69	81740	1,14
Ukupno	144206	100	216.034	100	7186862	100

Izvor: Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2017.

4.7 Struktura stanovništva prema veroispovesti

Tabela 21. Struktura stanovništva prema veroispovesti, 2016.

	Grad		Okrug		Srbija	
	Broj	(%)	Broj	(%)	Broj	(%)
Islamska	189	0,13	815	0,38	222828	3,10
Judaistička	0	0,00	0	0,00	578	0,01
Katolička	122	0,08	164	0,08	356957	4,97
Pravoslavna	133893	92,85	201969	93,37	6079396	84,59
Protestantska	2493	1,73	2575	1,19	71284	0,99
Ostale hrišćanske	135	0,09	143	0,07	3211	0,04
Istočnjačke veroispovesti	7	0,00	11	0,01	1237	0,02
Ostale veroispovesti	9	0,01	14	0,01	1776	0,02
Agnostici	25	0,02	30	0,01	4010	0,06
Neizjašenjen	3264	2,26	4824	2,23	220735	3,07
Nije vernik	508	0,35	575	0,27	80053	1,11
Nepoznato	1471	1,02	2842	1,31	99714	1,39

Izvor: Opštine i regioni, 2017.

4.8 Struktura stanovništva prema maternjem jeziku

Tabela 22. Struktura stanovništva prema maternjem jeziku, 2016.

	Grad		Okrug		Srbija	
	Broj	(%)	Broj	(%)	Broj	(%)
Srpski	135.820	94,18	203.703	94,17	6.330.919	88,09
Albanski	16	0,01	544	0,25	10.040	0,14
Bosanski	7	0,00	9	0,00	138.871	1,93
Bugarski	56	0,04	64	0,03	13.337	0,19
Vlaški	2	0,00	4	0,00	43.095	0,60
Mađarski	15	0,01	20	0,01	243.146	3,38
Makedonski	221	0,15	271	0,13	12.706	0,18
Romski	6.576	4,56	9.278	4,29	100.668	1,40
Rumunski	3	0,00	18	0,01	29.075	0,40
Slovački	4	0,00	7	0,00	49.796	0,69
Hrvatski	38	0,03	51	0,02	19.223	0,27
Ostali jezici	207	0,14	319	0,15	67.795	0,94
Nepoznato	1.241	0,86	2.016	0,93	128.191	1,78
Ukupno	144.206	100	216.304	100	7.186.862	100

Izvor: Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2017.

4.9 Stanovništvo prema aktivnosti

Od ukupnog broja stanovništva na teritoriji grada Leskovca, ekonomski aktivno stanovništvo čini 41,24%, od čega 26,53% obavlja zanimanje, a 14,71% su nezaposleni. Procenat ekonomski neaktivnog stanovništva u odnosu na ukupan broj stanovništva je dosta veći od ekonomski aktivnog stanovništva i iznosi 84.730 stanovnika, odnosno 58,76%. Najveći procenat čine penzioneri sa 21,57%, dok su a drugom mestu deca mlađa od 15 godina sa 14,57%.

4.9.1 Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti

Tabela 23. Struktura stanovništva prema ekonomskoj aktivnosti i polu, 2016.

		Opština	Udeo u ukupnom stanovništvu opštine (%)	Udeo u ukupnom ekonomski aktivnom stanovništvu (%)
Ukupno stanovništvo		144.206	100	/
Ekonomski aktivno stanovništvo	Ukupno	59.476	41.24	100
	Muško	35.150	24.37	59,10
	Žensko	24.326	16.87	40,90

Ekonomski aktivno stanovništvo koje obavlja zanimanje	Ukupno	38.260	26,53	64,33
	Muško	23.600	16,37	39,68
	Žensko	14.660	10,17	24,65
Nezaposleni	Ukupno	21.216	14,71	35,67
	Muško	11.550	8,01	19,42
	Žensko	9.666	6,70	16,25
Nekada radili	Ukupno	11.955	8,29	20,10
	Muško	6.951	4,82	11,69
	Žensko	5.004	3,47	8,41
Traže prvi posao	Ukupno	9.261	6,42	15,57
	Muško	4.599	3,19	7,73
	Žensko	4.662	3,23	7,84

Izvor: Popis 2011, *Ekonomska aktivnost, Opštine i regioni 2017.*

Grafikon 5. Stanovništvo prema ekonomskoj aktivnosti

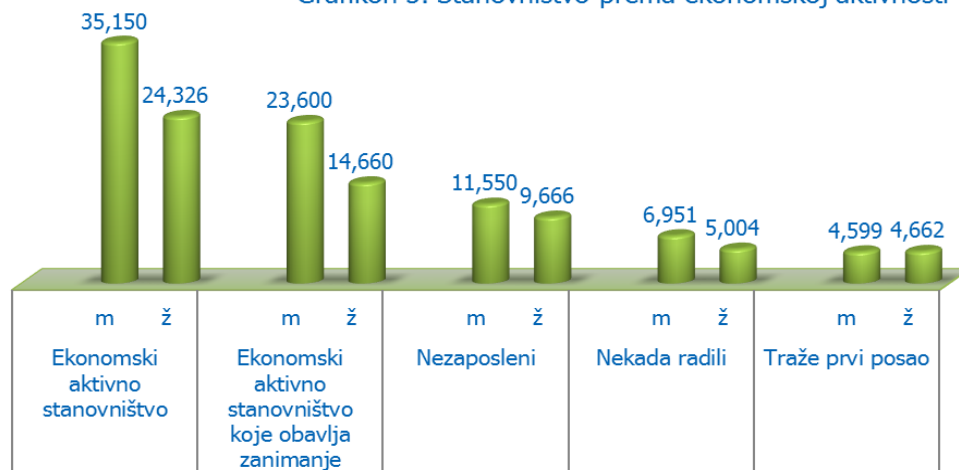

Tabela 24. Struktura stanovništva prema ekonomskoj neaktivnosti i polu, 2016.

		Opština	Udeo u ukupnom stanovništvu opštine (%)	Udeo u ukupnom ekonomski neaktivnom stanovništvu (%)
Ukupno stanovništvo		144.206	100	/
Ekonomski neaktivni	Ukupno	84.730	58,76	100
	Muško	36.482	25,30	43,06
	Žensko	48.248	33,46	56,94
Deca mlađa od 15 godina	Ukupno	21.005	14,57	24,79
	Muško	10.823	7,51	12,77
	Žensko	10.182	7,06	12,02
Penzioneri	Ukupno	31.108	21,57	36,71
	Muško	13.490	3,35	15,92
	Žensko	17.618	12,22	20,79
Lica sa prihodima od imovine	Ukupno	551	0,38	0,65
	Muško	443	0,31	0,52
	Žensko	108	0,07	0,13
Učenci/studenti (15 i više godina)	Ukupno	11.205	7,77	13,22
	Muško	5.452	3,78	6,43
	Žensko	5.753	3,99	6,79
Lica koja obavljaju kućne poslove	Ukupno	13.522	9,38	15,96
	Muško	1.832	1,27	2,16
	Žensko	11.690	8,11	13,80
Ostalo	Ukupno	7.339	5,09	8,66
	Muško	4.442	3,08	5,24
	Žensko	2.897	2,01	3,42

Izvor: *Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2017.*

4.10 Obrazovna struktura stanovništva

Tabela 25. Struktura stanovništva starog 15 i više godina prema školskoj spremi i pismenosti, 2016.

	Opština (broj)			Opština (%)			Srbija (%)		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Ukupno stanovništvo (>15)	123.201	60.809	62.392	100	100	100	100	100	100
Bez školske spreme	6.095	955	5.140	4,95	1,57	4,17	2,68	0,50	2,18
Nepotpuno osnovno obrazovanje	17.320	6.912	10.408	14,06	11,37	8,45	11,00	3,91	7,08
Osnovno obrazovanje	22.696	11.449	11.247	18,42	18,83	9,13	20,76	9,63	11,10
Srednje obrazovanje ukupno	61120	33048	28072	49.61	54.35	22.79	48.93	26.18	22.75
Gimnazija	4.042	1.677	2.365	3,28	2,76	1,92	5,06	1,92	3,14
Srednje stručne škole u trajanju manjem od 4 godine	27.201	16.694	10.507	22,08	27,45	8,53	19,26	12,08	7,18
Srednje stručne škole u trajanju od 4 godine	29.308	14.148	15.160	23,79	23,27	12,3	23,78	11,46	12,30
Specijalizacija posle srednjeg obrazovanja	569	529	40	0,46	0,87	0,03	0,84	0,73	0,11
Više obrazovanje	6.621	3.559	3.062	5,37	5,85	2,49	5,65	2,81	2,84
Visoko obrazovanje	8.616	4.558	4.058	6,99	7,50	3,29	10,59	5,01	5,57
Nepoznato	733	328	405	0,59	0,54	0,33	0,40	0,18	0,21

Izvor: Popis 2011, Opštine i regioni 2017.

Grafikon 6. Školska sprema i pismenost

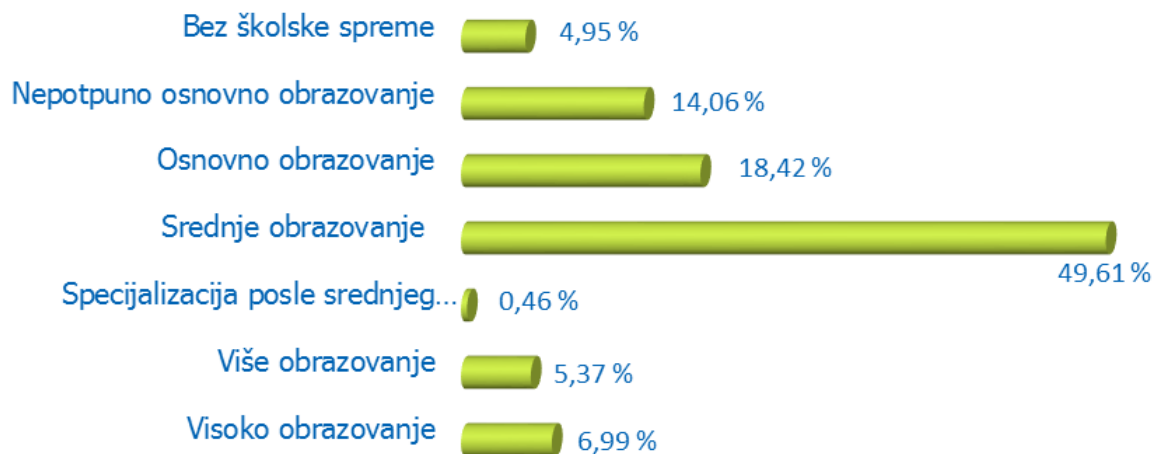

Tabela 26. Stanovništvo staro 10 i više godina prema polu, a nepismeni prema starosti, 2016.

	Opština (broj)			Opština (%)	Opština (%)	Opština (%)
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
Ukupno stanovništvo (>10)	130.695	64.735	65.960	100	100	100
Nepismeni - ukupno	5.398	763	4.635	4,13	1,18	7,03
10 - 14 godina	50	23	27	0,04	0,04	0,04
15 - 19 godina	78	40	38	0,06	0,06	0,06
20 - 34 godina	312	114	198	0,24	0,18	0,30
35 - 49 godina	301	88	213	0,23	0,14	0,32
50 - 64 godina	449	113	336	0,34	0,17	0,51
65 i više	4.208	385	3.823	3,22	0,59	5,80

Izvor: Popis 2011, Opštine i regioni 2017.

Tabela 27. Stanovništvo staro 15 i više godina prema kompjuterskoj pismenosti, 2016.

		Opština (broj)	Udeo u ukupnom broju stanovnika u opštini (%)
Ukupno		123201	100
	muško	60809	49,36
	žensko	62392	50,64
	Ukupno	31060	25,21
Kompjuterski pismena lica	muško	16348	13,27
	žensko	14712	11,94
	Ukupno	17166	13,93
Lica koja delimično poznaju rad na računaru	muško	9134	7,41
	žensko	8032	6,52
	Ukupno	74975	60,86
Kompjuterski nepismena lica	muško	35237	28,60
	žensko	39648	32,18

Izvor: popis 2011, Opštine i regioni 2017.

4.11 Invaliditet

Tabela 28. Struktura stanovništva prema statusu invaliditeta, starosi, polu i tipu naselja 2016.

		Opština	Osobe sa invaliditetom	Udeo osoba sa invaliditetom u ukupnom broju stanovništva %
Ukupno stanovništvo		144,206	12,729	8.83
Gradsko stanovništvo		65,289	4,666	3.24
	Muško	31,616	1,925	1.33
	Žensko	33,673	2,741	1.90
	Ukupno	10,020	50	0.03
Deca mlađa od 15 godina	Muško	5,133	19	0.01
	Žensko	4,887	31	0.02
	Ukupno	3,882	27	0.02
15-19	Muško	2,047	22	0.02
	Žensko	1,835	5	0.00
	Ukupno	8,892	101	0.07
20-29	Muško	4,501	58	0.04
	Žensko	4,391	43	0.03
	Ukupno	18,186	430	0.30

	Muško	8,859	227	0.16
	Žensko	9,327	203	0.14
50-59	Ukupno	10,009	867	0.60
	Muško	4,744	397	0.28
	Žensko	5,265	470	0.33
60-64	Ukupno	4,798	620	0.43
	Muško	2,239	296	0.21
	Žensko	2,559	324	0.22
65 i više	Ukupno	15,893	2,571	1.78
	Muško	7,161	906	0.63
	Žensko	8,732	1,665	1.15
Ostalo stanovništvo		78,917	8,063	5.59
	Muško	40,016	3,518	2.44
	Žensko	38,901	4,545	3.15
Deca mlađa od 15 godina	Ukupno	10,985	66	0.05
	Muško	5,690	40	0.03
	Žensko	5,295	26	0.02
15-19	Ukupno	4,808	48	0.03
	Muško	2,492	31	0.02
	Žensko	2,316	17	0.01
20-29	Ukupno	9,215	97	0.07
	Muško	4,794	30	0.02
	Žensko	4,421	37	0.03
30-49	Ukupno	20,647	572	0.40
	Muško	10,765	267	0.19
	Žensko	9,882	305	0.21
50-59	Ukupno	11,654	1,282	0.89
	Muško	6,193	637	0.44
	Žensko	5,461	645	0.45
60-64	Ukupno	5,715	910	0.63
	Muško	2,921	446	0.31
	Žensko	2,794	464	0.32
65 i više	Ukupno	15,893	5,088	3.53
	Muško	7,161	2,037	1.41
	Žensko	8,732	3,051	2.12

Izvor: Popis 2011, Opštine i regioni 2017.

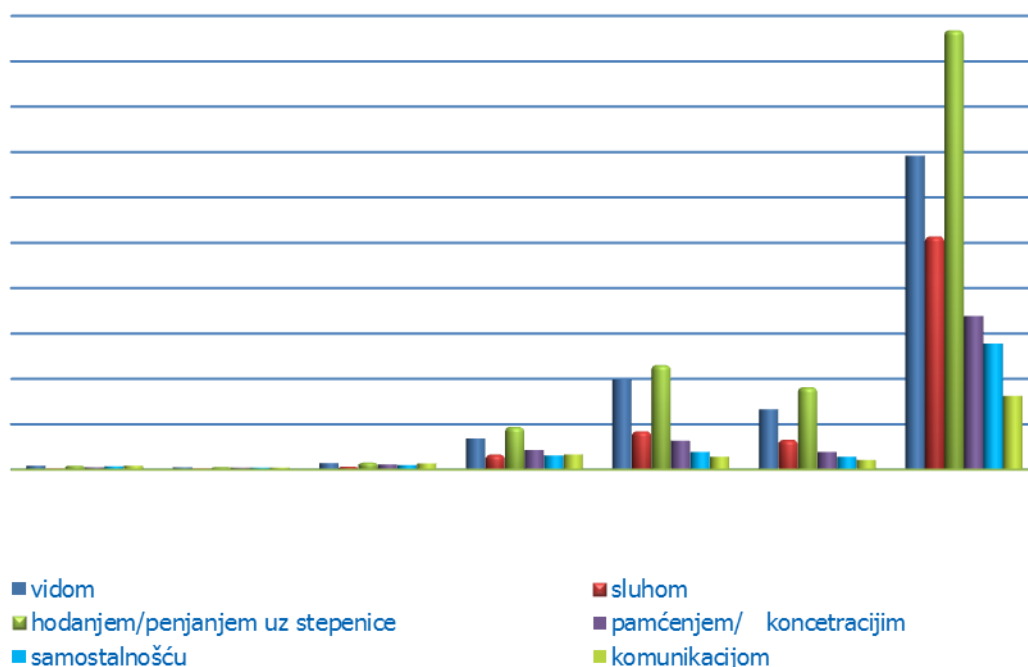
Grafikon 8. Stanovništvo prema statusu invaliditeta, polu i tipu naselja

		Problemi sa:					
		vidom	sluhom	hodaњem/ penjanjem uz stepenice	pamćenjem/ koncetracijim	samostalnošću	kommunikacijom
Ukupno		5602	3554	7525	2527	1995	1366
	Muško	2330	1775	2902	1036	794	600
	Žensko	3272	1839	4623	1491	1201	766
Deca mlađa od 15 godina	Ukupno	43	16	45	27	36	42
	Muško	23	6	19	14	18	22
	Žensko	20	10	26	13	18	20
15-19	Ukupno	24	16	29	22	23	23
	Muško	16	10	23	16	18	18
	Žensko	8	6	6	6	5	5
20-29	Ukupno	73	33	78	57	51	67
	Muško	40	20	44	28	25	36
	Žensko	33	13	34	29	26	31
30-49	Ukupno	344	166	470	215	157	168
	Muško	167	75	230	102	76	84
	Žensko	177	91	240	113	81	84
50-59	Ukupno	993	423	1152	320	196	143
	Muško	486	246	511	166	100	83
	Žensko	507	177	641	154	96	60
60-64	Ukupno	664	329	908	194	143	108
	Muško	295	189	434	98	85	62
	Žensko	369	140	474	96	58	46
65 i više	Ukupno	3461	2571	4843	1692	1389	815
	Muško	1303	1169	1641	612	472	295
	Žensko	2158	1402	3202	1080	917	520

Izvor: Popis 2011, Opštine i regini 2017.

Grafikon 9. Osobe sa invaliditetom prema vrsti problema i starosti

4.12 Domaćinstva i porodice

4.12.1 Domaćinstva

Tabela 30. Struktura domaćinstava prema broju članova, 2016.

		Broj	Udeo u ukupnom broju domaćinstava u opštini (%)
Domaćinstva u opštini	Ukupno	43.603	100
	sa 1 članom	7.074	16,22
	2	10.182	23,35
	3	7.791	17,87
	4	8.232	18,88
	5	4.796	11,00
	6 i više	5.528	12,68
Prosečan broj članova domaćinstva	Opština	3,30	/
	Okrug	3,24	/
	Srbija	2,88	/

Izvor: Popis 2011, Opštine u Srbiji 2017.

Tabela 31. Uporedni pregled broja domaćinstava 1948-2011. po popisu

	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011
Broj domaćinstava u gradu	20.549	23.085	29.220	36.166	41.588	43.979	46583	43603
Promena broja domaćinstava u gradu	/	2.536	6.135	6.946	5.422	2.391	2.604	-2.980
Stopa rasta broja domaćinstava u gradu (%)	/	12,34	26,58	23,77	14,99	5,75	5,92	-6,40
Stope rasta broja domaćinstava u okrugu (%)	/	9,23	20,54	17,92	10,25	2,96	3,62	-8,98
Stopa rasta broja domaćinstava u Srbiji (%)	/	8,80	19,35	16,54	14,26	-5,86	4,26	-1,32

Izvor: Popis 2011, Uporedni pregled broja domaćinstava 1948-2011 i stanova 1971-2011

Tabela 32. Uporedni pregled broja stanova 1971-2011. po popisu

	Stanovi za stalno stanovanje					Ukupan broj stanova	
	1971	1981	1991	2002	2011	2002	2011
Broj stanova u gradu	20.549	23.085	29.220	36.166	41.588	43.979	46583
Promena broja stanova u gradu	/	2.536	6.135	6.946	5.422	2.391	2.604
Stopa rasta broja stanova u gradu (%)	/	12,34	26,58	23,77	14,99	5,75	5,92
Broj stanova u okrugu	40.152	43.859	52.866	62.337	68.727	70.763	73.328
Stope rasta broja stanova u okrugu (%)	/	9,23	20,54	17,92	10,25	2,96	3,62
Stopa rasta broja stanova u Srbiji (%)	/	8,80	19,35	16,54	14,26	-5,86	4,26

Izvor: Popis 2011, Uporedni pregled broja domaćinstava 1948-2011 i stanova 1971-2011

Grafikon 10. Uporedni pregled broja stanova 1971-2011

4.13 Migracije stanovništva

4.13.1 Doseljenici

Tabela 33. Broj doseljenika po vremenskim periodima.

		Broj doseljenika u Leskovac	Udeo u ukupnom broju doseljenika u gradu (%)	Udeo u ukupnom broju stanovnika u gradu (%)
Ukupan broj stanovnika		144.206	/	100
Od rođenja stanuje u istom mestu		92.612	/	64,22
Doseljenici	Ukupno	51594	100	35,78
	1980 i ranije	24.688	47,85	17,12
	1981-1985	3.787	7,34	2,63
	1986-1990	3.590	6,96	2,49
	1991-1995	3.648	7,07	2,53
	1996-2000	4.355	8,44	3,02
	2001-2005	3.105	6,02	2,15
	2006 i kasnije	4.220	8,18	2,93
	Nepoznato	4.201	8,14	2,91

Izvor: Popis 2011.

Tabela 34. Struktura doseljenika prema području sa kojeg su doseljeni, 1948-2011.

		Grad	Udeo u ukupnom broju doseljenika u gradu (%)
Doseljenici – ukupno		51.594	100
Doseljenici iz Srbije	Iz Srbije - ukupno	48.405	93,82
	Iz drugog mesta iste opštine	24.743	47,96
	Iz druge opštine iste oblasti	10.677	20,69
	Iz druge oblasti	12.985	25,17
Doseljeni iz inostranstva	Iz inostranstva - ukupno	3.166	6,14
	Iz bivših republika SFRJ	2.390	4,63
	Iz ostalih zemalja	776	1,50
Nepoznato		23	0,04

Izvor: Popis 2011.

4.13.2 Dnevne migracije

Tabela 35. Dnevne migracije prema tipu migranata, 2016.

		Grad (broj)	Udeo u ukupnom broju dnevnih migranata (%)
Dnevni migranti – ukupno		19.567	100
Dnevni migranti koji obavljaju zanimanje	ukupno	10.961	56,02
	u drugom naselju iste opštine	8.226	42,04
	u drugoj opštini iste oblasti	645	3,30
	u drugoj oblasti	2.074	10,60
	u drugoj državi	16	0,08
Dnevni migranti koji se školuju	ukupno	8.606	43,98
	u drugom naselju iste opštine	6.672	34,10
	u drugoj opštini iste oblasti	217	1,11
	u drugoj oblasti	1.704	8,71
	u drugoj državi	13	0,07

Izvor: Popis 2011.

5 Stambeni resursi

Stambeni fond Leskovca čini preko 49.000 stanova, sa prosečnom površinom od 69.54m². Najveći broj stanova je u vlasništvu fizičkih lica, čak 95.21% od čega je najveći broj trosobnih i četvorosobnih stanova. Dinamična stambena izgradnja bila je 60-ih godina 20-tog veka, dok je posle 2000. godine drastično smanjena.

5.1 Stambena statistika

Tabela 36. Struktura stanova za stalno stanovanje prema broju soba, 2016.

		Grad	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)	Prosečna površina stana (m ²)		
				Opština	Okrug	Srbija
Stanovi - ukupno		49915	100	69.54	69.13	72.30
Vrsta stana	1-sobni	6395	12.81	22.72	22.32	25.45
	2-sobni	16005	32.06	37.21	37.03	38.03
	3-sobni	15489	31.03	0.06	56.20	57.78
	4-sobni I više	12026	24.09	72.94	71.86	76.44

Izvor: Opštine u Srbiji 2017.

Tabela 37. Struktura nastanjenih stanova prema svojini stana, 2016.

	Ukupno	Udeo u ukupnom broju stanova u gradu (%)	Vlasništvo	Zakup	Podstanarstvo	Srodstvo	Ostalo
Leskovac	42549	100.00	39,310	304	806	2,117	12
Privatna svojina 1 lica	40511	95.21	37,762	68	704	1,977	/
Privatna svojina 2 više lica	1694	3.98	1,548	1	28	117	/
Javna (Državna)	214	0.50	/	176	38	/	/
Ostali oblici	118	0.28	/	59	36	23	/

Izvor: Opštine u Srbiji 2017.

Tabela 38 . Struktura nastanjenih stanova prema broju domaćinstava i lica, 2016.

		Opština	Udeo u ukupnom broju stanova u opštini (%)
Nastanjeni stanovi -ukupno		42549	100
Stanovi u kojima stanuje	1 domaćinstvo	41754	98.13
	2 domaćinstva	736	1.73
	3 i više domaćinstava	59	0.14
	1 lice	6737	15.83
	2	9682	22.75
	3	7447	17.50
	4	7904	18.58
	5	4876	11.46
	6	3819	8.98
7 i više lica	2084	4.90	

Izvor: Popis 2011.

5.2 Stambena izgradnja

Tabela 39. Stambena izgradnja i porušeni stanovi, 2016.

	Grad	Okrug	Srbija
Broj stanova – ukupno	286	332	35852
Broj završenih stanova	110	133	11332
Broj nezavršenih stanova	176	199	21520
Porušeni stanovi			
Broj stanova – ukupno	-	6	1047
Površina porušenih stanova m ²	-	337	96834
Broj izgrađenih stanova na 1000 stanovnika	0,8	0,6	1.6

Izvor: Opštine i regioni 2017.

Tabela 40. Vrednost izvedenih građevinskih radova, 2016.

	Grad Leskovac (u hilj. din.)*	Grad (€)*	Udeo u vrednosti svih građevinskih radova (%)
Vrednost izvedenih radova - ukupno	4,983,553	40,477,892	100
Zgrade	721,299	5,858,604	14.47
Ostale građevine	4,261,312	34,611,636	85.51
Vrednost izvedenih radova novogradnje - ukupno	3,632,632	29,505,312	72.89
Zgrade	473,996	3,849,936	9.51
Ostale građevine	3,158,447	25,653,841	63.38

Izvor: Opštine i regioni 2017.

* po prosečnom srednjem kursu NBS za 2016. godinu

Tabela 41. Cene stanova novogradnje, I polugodište 2017

	Grad	Beograd	Srbija (prosek)
Prosečna površina stanova (m ²)	62	62	54
Prosečna cena stana (€/m ²)	644	1,768	1,294
Cena građevinskog zemljišta (€/m ²)	13	389	261
Cena građenja (€/m ²)	514	1,100	813
Ostali troškovi (€/m ²)	117	279	221

Izvor: Republički zavod za statistiku, I polugodište 2017.

6 Privreda

6.1 Privredna struktura po delatnostima

6.1.1 Preduzeća

Tabela 43. Broj preduzeća po delatnostima i veličini, 2015.godine

Naziv sektora	Broj preduzeća - 2015.godina					Udeo u ukupnom broju preduzeća istog sektora (%)				Udeo u ukupnom broju preduzeća (%)
	Mikro	Mala	Srednja	Velika	Ukupno	Mikro	Mala	Srednja	Velika	
SEKTOR A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstva (Oblasti: 01,02,03)	23	0	1	0	24	95.83	0.00	4.17	0.00	3.26
SEKTOR B - Rudarstvo (Oblasti:05,06,07,08,09)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SEKTOR C – Prerađivačka industrija (Oblasti:10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33)	154	23	8	1	186	82.80	12.37	4.30	0.54	25.27
SEKTOR D - Snabdevanje električnom energijom, gasom i parom (Oblast: 35)	6	1	0	0	7	85.71	14.29	0.00	0.00	0.95
SEKTOR E - Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada I slične aktivnosti (Oblast: 36,37,38,39)	4	2	0	1	7	57.14	28.57	0.00	14.29	0.95
SEKTOR F - Građevinarstvo (Oblast:41,42,43)	60	7	0	0	67	89.55	10.45	0.00	0.00	9.10
SEKTOR G - Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila (Oblast: 45,46,47)	212	16	3	0	231	91.77	6.93	1.30	0.00	31.39
SEKTOR H - Saobraćaj i skladištenje (Oblast: 49,50,51,52,53)	65	3	0	0	68	95.59	4.41	0.00	0.00	9.24
SEKTOR I –Usluge smeštaja i ishrane (Oblast: 55,56)	9	2	0	0	11	81.82	18.18	0.00	0.00	1.49
SEKTOR J - Informisanje i komunikacije (Oblast: 58,59,60,61,62,63)	13	0	0	0	13	100.00	0.00	0.00	0.00	1.77
SEKTOR K - Finansijske delatnosti i delatnosti osiguranja (Oblast: 64,65,66)	5	0	0	0	5	100.00	0.00	0.00	0.00	0.68
SEKTOR L - Poslovanje	4	0	0	0	4	100.00	0.00	0.00	0.00	0.54

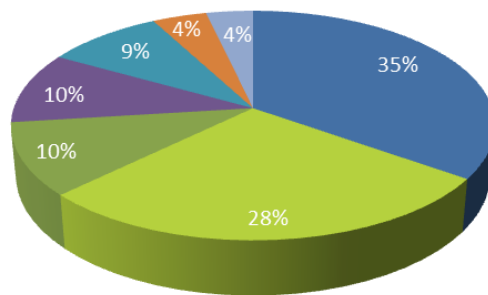
nekretninama (Oblast: 68)										
SEKTOR M - Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (Oblast: 69,70,71,72,73,74,75)	59	1	0	0	60	98.33	1.67	0.00	0.00	8.15
SEKTOR N - Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti (Oblast: 77,78,79,80,81,82)	27	1	0	0	28	96.43	3.57	0.00	0.00	3.80
SEKTOR O - Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje (Oblast: 84)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SEKTOR P – Obrazovanje (Oblast: 85)	13	0	0	0	13	100.00	0.00	0.00	0.00	1.77
SEKTOR Q - Zdravstvena i socijalna zaštita (Oblast: 86,87,88)	0	1	0	0	1	0.00	100.00	0.00	0.00	0.14
SEKTOR R - Umetnost, zabava i rekreacija (Oblast: 90,91,92,93)	5	0	0	0	5	100.00	0.00	0.00	0.00	0.68
SEKTOR S - Ostale uslužne delatnosti (Oblast: 94,95,96)	6	0	0	0	6	100.00	0.00	0.00	0.00	0.82
SEKTOR T - Delatnosti domaćinstva kao poslodavca, Delatnosti domaćinstva koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe (Oblast: 97,98)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SEKTOR U – Delatnosti eksteritorijalnih organizacija i tela (Oblast: 99)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UKUPNO:	665	57	12	2	736	90.35	7.74	1.63	0.27	100.00

Izvor: APR, Odeljenje za privredu i poljoprivredu

Prema obrađenim podacima u zvaničnom izveštaju APR-a za 2015.godinu evidentirano je ukupno 736 preduzeća. Posmatrano po sektorskoj strukturi, najviše privrednih društava registrovano je u sektoru trgovine na veliko i malo i popravke motornih vozila sa 231 registrovanih firmi što predstavlja 31,39% od ukupnog broja preduzeća. Zatim slede preduzeća iz sektora prerađivačke industrije sa 186 registrovanih preduzeća i udelom od 25,27% u ukupnom broju preduzeća. Sektor saobraćaja i skladištenja sa 68 odnosno 9,24%, sektor građevinarstvo sa 67 registrovanim preduzećem i udelom od 9,10% i sektor stručne, naučne i tehničke delatnosti sa 60 preduzeća, odnosno 8,15% su visoko zastupljene u lokalnoj leskovačkoj privredi. Ukupan broj zaposlenih u preduzećima iznosi 8089 radnika od kojih je 39,11% u srednjim preduzećima, 28,27% u malim preduzećima, 22,22% u mikro preduzećima, 10,40% u velikim preduzećima.

Najveći broj zaposlenih posmatrano po delatnostima je u sektoru rudarstva 30%, zatim sledi sektor prerađivačke industrije sa 26%, zatim dektor građevinarstvo sa 17%, i trgovine na veliko i malo i popravka motornih vozila sa udelom od 10 % u ukupnom broju zaposlenih u preduzećima.

Grafikon 11. Dominantni sektori prema broju preduzeća

- SEKTOR G - Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila
- SEKTOR C – Prerađivačka industrija
- SEKTOR H - Saobraćaj i skladištenje
- SEKTOR F - Građevinarstvo
- SEKTOR M - Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti
- SEKTOR H - Saobraćaj i skladištenje
- SEKTOR A –Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstva

6.1.1.1 Broj radnika u preduzećima

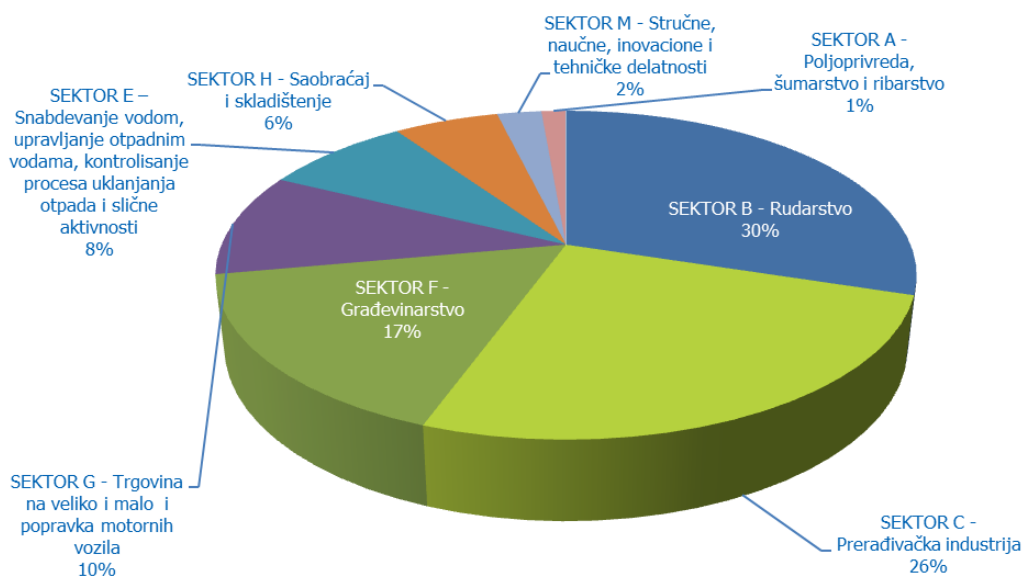
Tabela 44 . Broj radnika u preduzećima po delatnosti i veličini preduzeća, 2015. godine										
Naziv sektora	Broj radnika u preduzećima					Udeo u ukupnom broju radnika istog sektora (%)				Udeo u ukupnom broju radnika (%)
	Mikro	Mala	Srednja	Velika	Ukupno	Mikro	Mala	Srednja	Velika	
SEKTOR A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (Oblast: 01,02,03)	24	0	79	0	103	23.30	0.00	76.70	0.00	1.27
SEKTOR B - Rudarstvo (Oblast: 05,06,07,08,09)	0	0	2269	0	2269	0.00	0.00	100.00	0.00	28.05
SEKTOR C – Prerađivačka industrija – ukupno (Oblast: 10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33)	364	1099	0	489	1952	18.65	56.30	0.00	25.05	24.13
SEKTOR D – Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija (Oblast: 35)	9	76	0	0	85	10.59	89.41	0.00	0.00	1.05
SEKTOR E – Snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti (Oblast: 36,37,38,39)	2	264	0	352	618	0.32	42.72	0.00	56.96	7.64
SEKTOR F – Građevinarstvo (Oblast:41,42,43)	226	215	816	0	1257	17.98	17.10	64.92	0.00	15.54

SEKTOR G - Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila (Oblast: 45,46,47)	430	342	0	0	772	55.70	44.30	0.00	0.00	9.54
SEKTOR H - Saobraćaj i skladištenje (Oblast: 49,50,51,52,53)	262	177	0	0	439	59.68	40.32	0.00	0.00	5.43
SEKTOR I – Usluge smeštaja i ishrane (Oblast: 55,56)	26	46	0	0	72	36.11	63.89	0.00	0.00	0.89
SEKTOR J - Informisanje i komunikacije (Oblast: 58,59,60,61,62,63)	37	0	0	0	37	100.00	0.00	0.00	0.00	0.46
SEKTOR K - Finansijske delatnosti i delatnosti osiguranja (Oblast: 64,65,66)	13	0	0	0	13	100.00	0.00	0.00	0.00	0.16
SEKTOR L - Poslovanje nekretninama (Oblast: 68)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SEKTOR M - Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (Oblast: 69,70,71,72,73,74 ,75)	169	17	0	0	186	90.86	9.14	0.00	0.00	2.30
SEKTOR N - Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti (Oblast: 77,78,79,80,81,82)	53	15	0	0	68	77.94	22.06	0.00	0.00	0.84
SEKTOR O - Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje (Oblast: 84)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SEKTOR P – Obrazovanje (Oblast: 85)	48	0	0	0	48	100.00	0.00	0.00	0.00	0.59
SEKTOR Q - Zdravstvena i socijalna zaštita (Oblast: 86,87,88)	0	36	0	0	36	0.00	100.00	0.00	0.00	0.45
SEKTOR R - Umetnost, zabava i rekreacija (Oblast: 90,91,92,93)	75	0	0	0	75	100.00	0.00	0.00	0.00	0.93
SEKTOR S - Ostale uslužne delatnosti (Oblast: 94,95,96)	59	0	0	0	59	100.00	0.00	0.00	0.00	0.73

SEKTOR T - Delatnosti domaćinstva kao poslodavca, Delatnosti domaćinstva koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe (Oblast: 97,98)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
SEKTOR U – Delatnosti eksteritorijalnih organizacija i tela (Oblast: 99)	0	0	0	0	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
UKUPNO:	1797	2287	3164	841	8089	22.22	28.27	39.11	10.40	100.00

Izvor: Odeljenje za privredu i poljoprivredu

Grafikon 12. Dominantni sektori po broju radnika

6.1.2 Preduzeća u prerađivačkoj industriji

Tabela 45. Broj preduzeća u sektoru prerađivačke industrije po delatnosti i veličini, 2015. godine

Naziv Oblasti	Broj preduzećima					Udeo u ukupnom broju preduzeća iste oblasti (%)				Udeo u ukupnom broju preduzeća (%)
	Mikro	Mala	Srednja	Velika	Ukupno	Mikro	Mala	Srednja	Velika	
OBLAST 10 – Proizvodnja prehrambenih proizvoda	33	11	3	0	47	70.21	23.40	6.38	0.00	25.27
OBLAST 11 – Proizvodnja pića	2	0	0	0	2	100.00	0.00	0.00	0.00	1.08
OBLAST 12 – Proizvodnja duvanskih proizvoda	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
OBLAST 13 – Proizvodnja	17	3	0	0	20	85.00	15.00	0.00	0.00	10.75

tekstila										
OBLAST 14 – Proizvodnja odevnih predmeta	12	0	2	0	14	85.71	0.00	14.29	0.00	7.53
OBLAST 15 – Proizvodnja kože i predmeta od kože	1	0	0	0	1	100.00	0.00	0.00	0.00	0.54
OBLAST 16 – Prerada drveta i proizvodnja od drveta, plute, slame i pruća, osim nameštaja	16	1	0	0	17	94.12	5.88	0.00	0.00	9.14
OBLAST 17 – Proizvodnja papira i proizvoda od papira	8	0	0	0	8	100.00	0.00	0.00	0.00	4.30
OBLAST 18 – Štampanje i umnožavanje audio I video opreme	7	0	0	0	7	100.00	0.00	0.00	0.00	3.76
OBLAST 19 – Proizvodnja koksa i derivate od nafte	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
OBLAST 20 – Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	12	2	2	0	16	75.00	12.50	12.50	0.00	8.60
OBLAST 21 - Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata	0	0	0	1	1	0.00	0.00	0.00	100.00	0.54
OBLAST 22 - Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	10	2	0	0	12	83.33	16.67	0.00	0.00	6.45
OBLAST 23 - Proizvodnja proizvoda od nemetalnih minerala	4	1	1	0	6	66.67	16.67	16.67	0.00	3.23
OBLAST 24 - Proizvodnja osnovnih metala	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
OBLAST 25 - Proizvodnja metalnih proizvoda osim mašina i uređaja	10	1	0	0	11	90.91	9.09	0.00	0.00	5.91

OBLAST 26 – Proizvodnja računara, elektronskih i optičkih proizvoda	2	0	0	0	2	100.00	0.00	0.00	0.00	1.08
OBLAST 27 – Proizvodnja električne opreme	6	0	0	0	6	100.00	0.00	0.00	0.00	3.23
OBLAST 28 – Proizvodnja nepomenutih mašina i nepomenute opreme	7	0	0	0	7	100.00	0.00	0.00	0.00	3.76
OBLAST 29 – Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1	0	0	0	1	100.00	0.00	0.00	0.00	0.54
OBLAST 30 – Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
OBLAST 31 – Proizvodnja nameštaja	6	2	0	0	8	75.00	25.00	0.00	0.00	4.30
OBLAST 32 – Ostale preradivačke delatnosti	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
OBLAST 33 – Popravka i montaža mašina i opreme	0	0	0	0	0	/	/	/	/	/
UKUPNO:	154	23	8	1	186	82.80	12.37	4.30	0.54	100.00

Izvor: Odeljenje za privredu i poljoprivredu

U preradivačkoj industriji registrovano je 186 preduzeća od kojih je dominantna oblast proizvodnje prehrambenih proizvoda sa 47 preduzeća, a zatim sledi proizvodnja tekstila sa 20 preduzeća i prerada drveta sa 17 registrovanih preduzeća. Od ukupnog broja preduzeća preradivačke industrije čak 80% je mikro preduzeća, 15% malih i 5% srednjih preduzeća.

Najviše radnika zaposleno je u malim preduzećima 56,30%, zatim slede velika preduzeća sa 25,06% mikro preduzeća sa 18,65%.

Grafikon 13. Dominantne oblasti prerađivačke industrije prema broju preduzeća

Tabela 47. Broj privrednih društava, 2017.

	2014	2015	2016	2017*
Aktivnih	958	979	1031	1050
Novoosnovanih	63	66	83	34
Brisanih / ugašenih	18	25	22	16

Izvor: APR * Posljednje ažurno stanje se odnosi na period 01.01 - 30.06.2017. godine

Grafikon 15. Broj privrednih društava

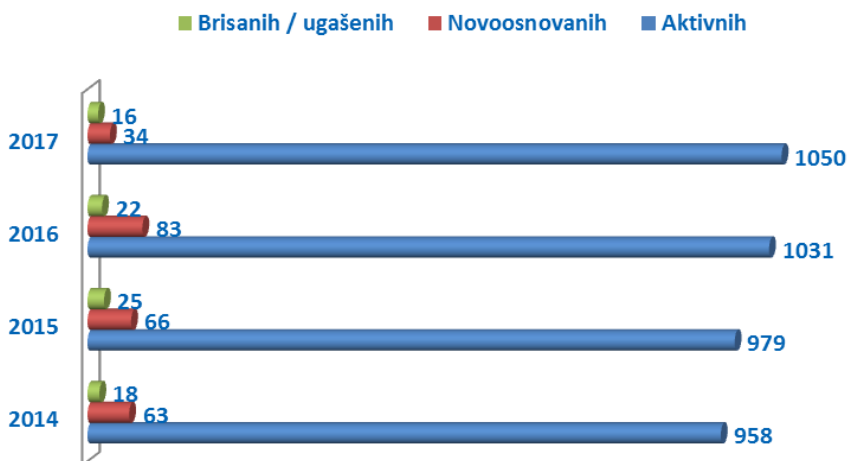
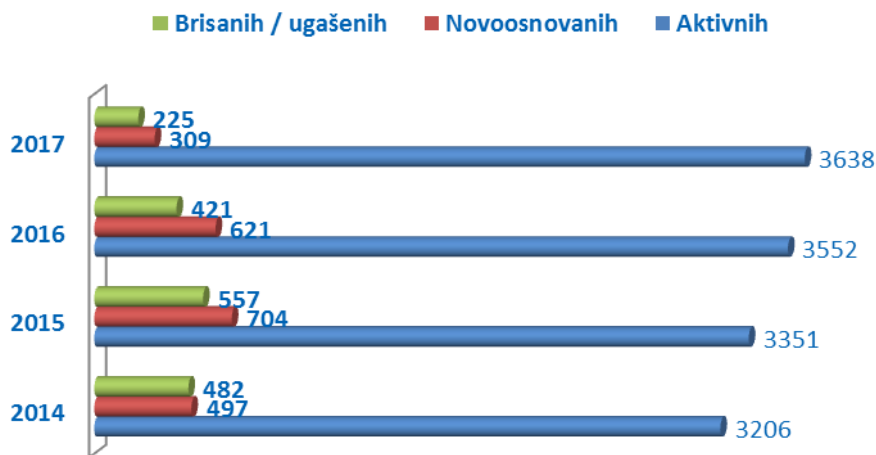

Tabela 48. Broj preduzetnika, 2017.

	2014	2015	2016	2017*
Aktivnih	3.206	3.351	3.552	3.638
Novoosnovanih	497	704	621	309
Brisanih / ugašenih	482	557	421	225

Izvor: APR * Posljednje ažurno stanje se odnosi na period 01.01 - 30.06.2017. godine

Grafikon 16. Broj preduzetnika

6.1.3 Preduzetnici

Prema podacima APRa za 2015.godinu ukupan broj registrovanih preduzetničkih radnji na teritoriji grada Leskovca je 3538. U zvaničnom izveštaju APRa obrađeni su podaci iz finansijskih izveštaja 721 preduzetnika pa u nastavku obrađujemo strukturu preduzetničkih radnji po delatnostima, dominantne sektore i oblasti bazirane na ovim podacima.

U strukturi preduzetničkih radnji, najzastupljeniji je sektor trgovine na veliko i malo i popravka motornih vozila sa udelom 41.89%. Sem trgovine, značajnu zastupljenost imaju preduzetničke radnje iz sektora prerađivačke industrije sa udelom od 22,75%, zatim sledi sektor stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti sa udelom od 9,15%.

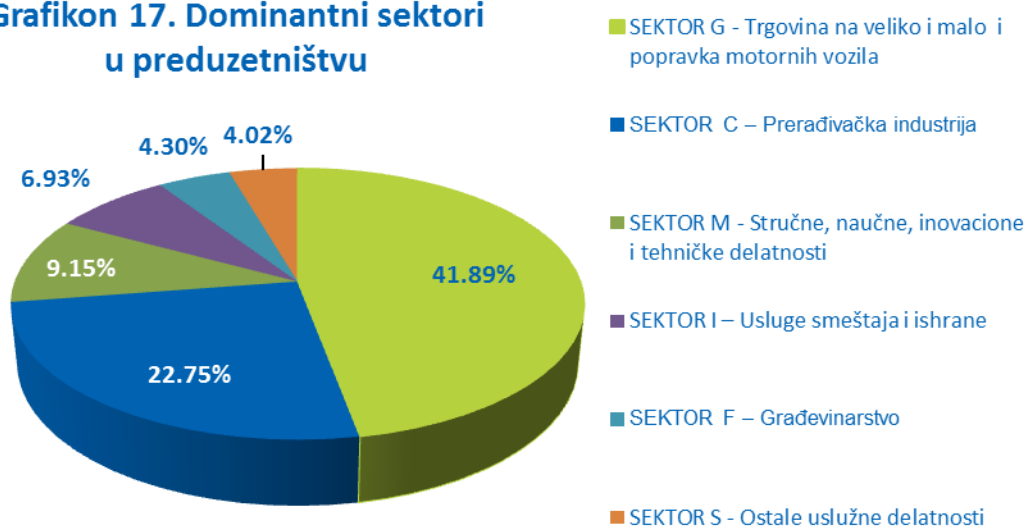
Tabela 49. Struktura preduzetničkih radnji po delatnostima, 2015.

Naziv sektora	Broj preduzetničkih radnji po sektorima	Udeo u ukupnom broju preduzetničkih radnji (%)
SEKTOR A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (Oblast: 01,02,03)	6	0.83
SEKTOR B -Rudarstvo (Oblast: 05, 06, 07, 08, 09) - Nema podataka	0	0
SEKTOR C – Prerađivačka industrija – ukupno (Oblast: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33)	164	22.75
SEKTOR D – Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija (Oblast: 35)	0	0
SEKTOR E – Snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti (Oblast: 36, 37, 38, 39)	5	0.69
SEKTOR F – Građevinarstvo (Oblast: 41, 42, 43)	31	4.30
SEKTOR G - Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila (Oblast: 45, 46, 47)	302	41.89
SEKTOR H - Saobraćaj i skladištenje (Oblast: 49, 50, 51, 52, 53)	24	3.33
SEKTOR I – Usluge smeštaja i ishrane (Oblast: 55, 56)	50	6.93
SEKTOR J - Informisanje i komunikacije (Oblast: 58, 59, 60, 61, 62, 63)	4	0.55
SEKTOR K - Finansijske delatnosti i delatnosti osiguranja (Oblast: 64, 65, 66)	21	2.91
SEKTOR L - Poslovanje nekretninama (Oblast: 68)	1	0.14

SEKTOR M - Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (Oblast: 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75)	66	9.15
SEKTOR N - Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti (Oblast: 77, 78, 79, 80, 81, 82)	12	1.66
SEKTOR O - Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje (Oblast: 84)	0	0.00
SEKTOR P – Obrazovanje (Oblast: 85)	0	0.00
SEKTOR Q - Zdravstvena i socijalna zaštita (Oblast: 86, 87, 88)	6	0.83
SEKTOR R - Umetnost, zabava i rekreacija (Oblast: 90, 91, 92, 93)	0	0
SEKTOR S - Ostale uslužne delatnosti (Oblast: 94, 95, 96)	29	4.02
SEKTOR T - Delatnosti domaćinstva kao poslodavca, Delatnosti domaćinstva koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe (Oblast: 97,98)	0	0
SEKTOR U – Delatnosti eksteritorijalnih organizacija i tela (Oblast: 99)	0	0
UKUPNO	721	100

Izvor: APR, Odeljenje za privredu i poljoprivredu

Grafikon 17. Dominantni sektori u preduzetništvu

Prema podacima APRa za 2015.godinu ukupan broj registrovanih preduzetničkih radnji na teritoriji grada Leskovca je 3538. U strukturi preduzetničkih radnji, u sektoru prerađivačke industrije dominira proizvodnja prehrambenih proizvoda sa 32,32%, i prerada drveta i proizvodnja od drveta, plute, slame i pruća osim nameštaja sa udelom od 17,07, zatim slede proizvodnja metalnih proizvoda osim mašina i uređaja sa udelom od 9,15% i proizvodnja odevnih predmeta sa 7.93%.

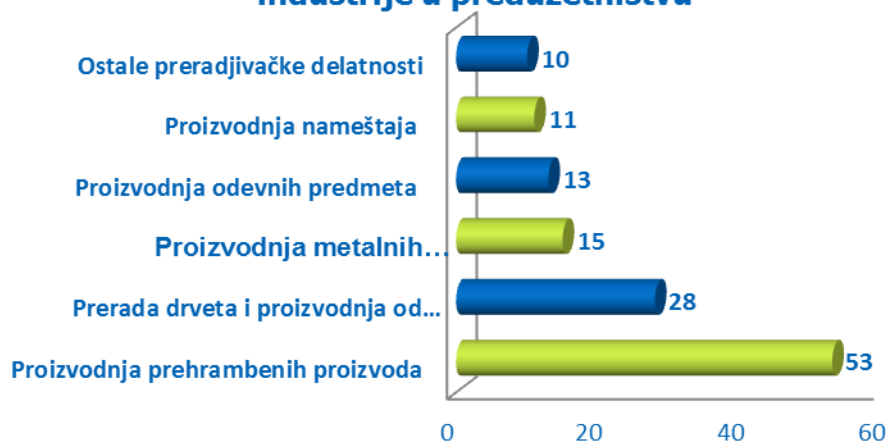
Tabela 50. Struktura preduzetničkih radnji po oblastima u sektoru prerađivačke industrije, 2015.

Naziv Oblasti	Broj preduzetničkih radnji po oblastima	Udeo u ukupnom broju preduzetničkih radnji (%)
OBLAST 10 – Proizvodnja prehrambenih proizvoda	53	32.32
OBLAST 11 – Proizvodnja pica	1	0.61
OBLAST 12 – Proizvodnja duvanskih proizvoda - Nema podataka	0	0
OBLAST 13 – Proizvodnja tekstila	8	4.88
OBLAST 14 – Proizvodnja odevnih predmeta	13	7.93
OBLAST 15 – Proizvodnja kože i predmeta od kože	1	0.61
OBLAST 16 – Prerada drveta i proizvodnja od drveta, plute, slame i pruća, osim nameštaja	28	17.07
OBLAST 17 – Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2	1.22

OBLAST 18 – Štampanje i umnožavanje audio i video opreme	4	2.44
OBLAST 19 – Proizvodnja koks i derivate od nafte - Nema podataka	0	0
OBLAST 20 – Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	0	0.00
OBLAST 21 - Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i preparata	0	0
OBLAST 22 - Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	5	3.05
OBLAST 23 - Proizvodnja proizvoda od nemetalnih minerala	4	2.44
OBLAST 24 - Proizvodnja osnovnih metala	2	1.22
OBLAST 25 - Proizvodnja metalnih proizvoda osim mašina i uređaja	15	9.15
OBLAST 26 – Proizvodnja računara, elektronskih i optičkih proizvoda	4	2.44
OBLAST 27 – Proizvodnja električne opreme	1	0.61
OBLAST 28 – Proizvodnja nepomenutih mašina i nepomenute opreme	1	0.61
OBLAST 29 – Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0	0
OBLAST 30 – Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava - Nema podataka	0	0
OBLAST 31 – Proizvodnja nameštaja	11	6.71
OBLAST 32 – Ostale preradivačke delatnosti	10	6.10
OBLAST 33 – Popravka i montaža mašina i opreme - Nema podataka	1	0.61
UKUPNO:	164	100

Izvor: APR

Grafikon 18. Dominatne oblasti preradivačke industrije u preduzetništvu

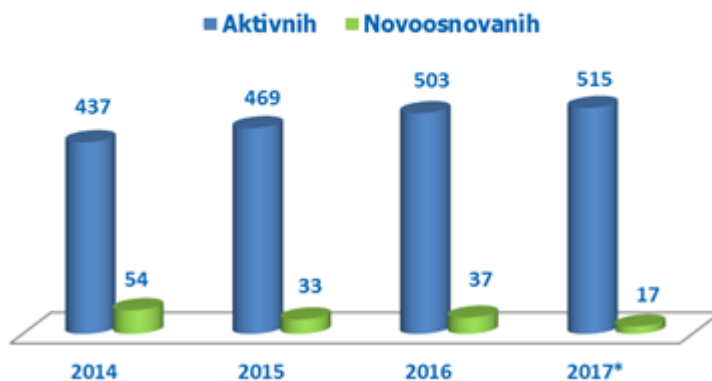

6.1.4 Struktura neprofitnog sektora

Tabela 50. Broj udruženja, 2017.

	2014	2015	2016	2017*
Aktivnih	437	469	503	515
Novoosnovanih	54	33	37	17
Brisanih / ugašenih	3	3	3	5

Izvor: APR * Poslednje ažurno stanje se odnosi na period 01.01 - 30.06.2017. godine

Grafikon 19. Udruženja - neprofitni sektor

6.2 Industrija

Dominantne grane industrije prema broju aktivnih preduzeća i preduzetničkih radnji su: prehrambena sa učešćem od 31,4% registrovanih proizvođača, prerada drveta sa 13,23%, proizvodnja tekstila i odevnih predmeta zajedno sa 7.4% učešća u evidentiranom broju registrovanih proizvođača.

Grafikon 19. Dominantne oblasti prerađivačke industrije u %

6.2.1. Prehrambena industrija

U okviru prehrambene industrije najzastupljenija je industrija prerade voća i povrća, proizvodnja i prerada mesa i mlekarska industrija. Najznačajnija preduzeća su "Mesokombinat-promet" d.o.o, "Mlekara" d.o.o.Leskovac, "Strela" d.o.o, "Tomaco line" d.o.o, "MK" d.o.o, "Fungo jug"d.o.o. i drugi. Treba spomenuti "Porečje" Vučje sa značajnim kapacitetima i "Umi-pek" koje je van funkcije.

Tabela 51. Preduzeća u prehrambenoj industriji po broju radnika, 2015.

Najveća preduzeća u prehrambenoj industriji	Broj radnika u 2015. godini
JUGPROM DOO	189
TP MESOKOMBINAT-PROMET DOO	138
MORAVKA PRO DOO	99
MLEKARA DOO	120
STRELA KLAJIĆ DOO	103
MK DOO	58
FUNGO-JUG DOO	46
LEMEX GAMAKOM DOO	38

Izvor: APR, 2016. Upitnik KLR

Mesokombinat-promet d.o.o. Leskovac je moderna klanična industrija i prerada registrovana za uvoz i izvoz mesa. Nalazi se u selu Turekovac, desetak kilometara od Leskovca, gde se na oko 8ha ograđenog zemljišta nalazi klanica sa preradom, prateći objekti i upravna zgrada ukupne površine preko 7.000 m². Kapaciteti klanice su 90 grla krupne stoke, 300 svinja i 1000 jagnjadi dnevno, dok su kapaciteti prerade oko 15t po smeni, zavisno od strukture.

Mesokombinat-promet u svom proizvodnom programu ima sve vrste konfekcioniranog svežeg mesa, kao i preko 60 vrsta suhomesnatih proizvoda. Posebno mesto zauzima Leskovačko roštilj meso, proizvod sa najdužom tradicijom, namenjen spremanju specijaliteta sa roštilja. Pored navedenih delatnosti Mesokombinat-promet se bavi uvozom i izvozom svežeg mesa (juneće, govedje i svinjsko), kao i konfekcioniranog mesa.

Mesokombinat-promet d.o.o. upošljava 140 radnika u okviru 5 radnih jedinica: klanica, prerada, maloprodaja sa 3 prodajna objekta, administracija i služba održavanja.

Kompanija JUGPROM D.O.O Leskovac već 20 godina unazad otkupljuje i prerađuje sa stalnim usponom do današnjih 17.000 tona svežeg voća i povrća, što omogućuje izvoz od 17.000 tona, odnosno 20.000.000 evra na tržište EU i Ruske federacije.

Preduzeće poseduje objekat hladnjače sa kapacitetom jednovremenog uskladištenja od cca. 13.000 tona smrznutog proizvoda. Proizvodna hala je opremljena tehnološkim linijama za jagodičasto i kostičavo voće, kao i linijom za papriku. U procesu prerade se dosledno primenjuju sve tehnološke operacije: pranje (grubo i fino), inspekcija, kalibriranje, iskoštavanje, kontinualno zamrzavanje, metal detekcija, pakovanje kao i skladištenje do trenutka isporuke. U hali za pakovanje se zamrznuti proizvod doraduje i pakuju pod kontrolisanim temperaturnim režimom od +/- 0 °C do + 5 °C, a upakovani gotovi proizvodi čuvaju u komorama na - 22 °C.

6.2.2 Tekstilna industrija

Grad Leskovac, zbog razvijenosti tekstilne industrije poznat kao nekadašnji „Srpski mančester“, danas u ovoj grani industrije pokušava da povrati svoj stari sjaj. Danas je u Leskovcu zastupljena proizvodnja u ovoj grani od primarne proizvodnje prediva različitog sastava do gotovih proizvoda (trikotaža, čarape, metraža, laka i teška konfekcija). Prisustvo stranih kompanija je najveće upravo u ovoj oblasti. U tabeli je prikazan broj radnika u kompanijama tekstilne industrije prema podacima Agencije za lokalni ekonomski razvoj (Upitnik za privrednike -2015).

Tabela 52. Preduzeća u tekstilnoj industriji po broju radnika, 2015.	
Najveća preduzeća u tekstilnoj industriji	Broj radnika u 2015. godini
JEANCI SERBIA DOO	825
FALKE SERBIA DOO	720
AUTO STOP INTERIORS DOO	334
BIM-TEX DOO	96
MATEKS DOO	28

Izvor: APR, 2016

Nemačka kompanija „Falke“ bavi se proizvodnjom čarapa duže od jednog veka. Fabrika u severnoj industrijskoj zoni u Leskovcu površine 15.000m² trenutno zapošljava 656 radnika.

„Jeanci Serbia“ je kompanija iz Turske, koja se bavi proizvodnjom visokokvalitetnog džinsa. Ova kompanija je zakupom dve hale uposlila više od 750 radnika. Kupovinom Brownfield-a Jeanci ima u planu otvaranje trećeg pogona.

Kompanija „Auto stop interiors“ bavi se proizvodnjom presvlaka za sedišta i podnih prostirki za automobilsku industriju. Njihovi proizvodi predstavljaju komponente prve ugradnje u automobile Toyota, Ford i

Chrysler. Kompanija koristi proizvodnu halu nekadašnjeg Zevelona, površine 12.000m², u severnoj industrijskoj zoni i trenutno zapošljava 129 radnika.

6.2.3 Drvena industrija

U oblasti drvne industrije dominira proizvodnja finalnih proizvoda - proizvodi od masivnog drveta, školski, predškolski i kancelarijski nameštaj, građevinska stolarija, komadni nameštaj, tapacirani nameštaj, furnir, palete, briket. U tabeli je prikazan broj radnika u kompanijama drvne industrije prema podacima Agencije za lokalni ekonomski razvoj (Upitnik za privrednike -2015).

Tabela 53. Preduzeća u drvanoj industriji po broju radnika, 2015.	
Najveća preduzeća drvne industrije	Broj radnika u 2015. godini
SZTR MITA	174
RANĐELOVIĆ DOO STROJKOVCE	70
STR BELI BOR	66
BLAND ZLOČUDOVO DOO	63
DRVOPRODUKT-KOČIĆ STROJKOVCE DOO	56
4M DOO	40
BRAĆA APOSTOLOVIĆ DOO	56
PTR BATA Đ	31
PR BEBI SNOVI	29

Izvor: Izvor: APR, 2016

6.2.4 Metalna, elektro i automobilska industrija

U okviru metalne i elektro industrije zastupljena je proizvodnja odlivaka od liva, limova, panel-sendvič ploča, priključnih poljoprivrednih mašina, kotlova za centralno grejanje, peći na čvrsto i tečno gorivo, štednjaka za etažno grejanje i proizvoda rasvete. Najznačajna fabrika u oblasti automobilske industrije je Yura Corporation koja zapošljava najveći broj radnika u Leskovcu.

U tabeli je prikazan broj radnika u kompanijama metalne, elektro i automobilske industrije prema podacima iz upitnika za privrednike Agencije za lokalni ekonomski razvoj.

Tabela 54. Preduzeća u metalnoj industriji prema broju radnika, 2015.	
Najveća preduzeća metalne industrije	Broj radnika u 2015. godini
YURA CORPORATION DOO	2250
LIMOMONT STEEL DOO	23
LTZR JANKOVIĆ MLADEN	18
GVOŽDJARA-DJURA DOO	12

Izvor: Izvor: APR, 2016

"Yura korporacija" bavi se proizvodnjom elektronskih komponenti za automobilsku industriju. Potpisala je ugovor sa gradom o davanju u zakup zemljišta u Leskovcu, na kome je korporacija sagradila svoju fabriku. U ovoj kompaniji do sada je zapošljeno 1738 radnika.

6.2.5 Hemijska i farmaceutska industrija

U okviru hemijske industrije, na teritoriji grada Leskovca zastupljena je proizvodnja farmaceutskih sirovina, lekova, kozmetičkih proizvoda, polipropilenskih i polietilenskih proizvoda, termoizolacionih i hidroizolacionih materijala.

DCP HEMIGAL

Najuspešniji u okviru ove grane industrije su: DCP „HEMIGAL“ „Nevena color“, Nevena AD u restrukturiranju.

Kompanija DCP HEMIGAL je osnovana 22.03.1995. godine i njegova primarna delatnost je razvoj i proizvodnja kozmetičkih preparata. Primenom znanja kroz nove tehnologije, efektivnim i efikasnim procesima upravljanja kvalitetom i zaštitom životne sredine, DCP HEMIGAL kvalitetom svojih proizvoda i konkurentskom prednošću teži vodećoj poziciji na tržištu Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i

osvajanju tržišta Hrvatske, kao i plasmanu proizvoda prepoznatljivog kvaliteta i imena na tržište zemalja Evropske unije.

Kompanija Zdravlje Actavis je jedan od lidera u farmaceutskoj industriji u Srbiji. Farmaceutska kompanija Actavis na globalnom nivou koristi ime Allergan. U skladu sa tim i trgovanje akcijama ove kompanije na njujorškoj berzi od sada se obavlja pod novim simbolom AGN. Promena imena kompanije usledila je nakon akvizicije Allergana marta 2015.godine i nakon saglasnosti akcionara da Actavis promeni ime. Spajanjem Allergana i Actavisa nastala je jedna od 10 najvećih farmaceutskih kompanija na svetu. Kompanija je inicirala i proces rebrendiranja i promene imena lokalnih kompanija i predstavništava širom sveta u skladu sa novim globalnim nazivom kompanije.

Tabela 54. Preduzeća u hemijskoj i farmaceutskoj industriji po broju radnika, 2015.

Najveća preduzeća hemijske industrije	Broj radnika u 2015. godini
AKTAVIS DOO	391
NEVENA COLOR DOO	127
DCP-HEMIGAL DOO	103
NEVENA&ALL ME DOO LESKOVAC	38
MABO DOO	13

Izvor: Izvor: APR, 2016

6.3 Poljoprivreda

Grad Leskovac ima 144.206 stanovnika, od toga 78.917 (54,3%) živi u seoskim sredinama, ostatak stanovništva živi u gradu i naseljima gradskog tipa kao što su Grdelica, Vučje i Predejane.

U geomorfološkom pogledu ovo područje ima planinsko-kontinentalni karakter, što znači da je ovo područje brdsko-planinsko i zauzima 2/3 od ukupne površine područja grada. Ovaj teren presecaju reke Južna Morava, Jablanica, Veternica i Vlasina.

Leskovačka kotlina ima veliki značaj za razvoj poljoprivrede, s obzirom da se odlikuje veoma povoljnom klimom i velikom potencijalnom plodnošću zemljišta. Imajući u vidu pomenute uslove, kao i mogućnost navodnjavanja, naročito izgradnjom akumulacionih jezera na Vlasini kod mesta Boljare, na Jablanici kod mesta Šilovo, može se konstatovati da postoje objektivni uslovi za razvoj intezivne poljoprivredne proizvodnje na ovom području.

Tradicija ovog kraja je uzgajanje povrtarskih proizvoda za ranu upotrebu u plastenicima (plastenička proizvodnja), kao i uzgajanje povrtarskih proizvoda za kasniju upotrebu i plasman na domaćem i inostranom tržištu. Poslednjih godina dolazi do povećanja površina pod plastenicima i povrtarskim zasadima, i kao takva povrtarska proizvodnja predstavlja osnovni dopunski izvor prihoda većine lokalnog poljoprivrednog stanovništva. Najviše se gaje paprika, paradajz, krompir i kupus.

Važana segment poljoprivrede ovog kraja predstavlja i voćarstvo u okviru koga dominiraju višnja, jagoda, sljiva i malina. Voćarska proizvodnja je poluintezivnog do intezivnog tipa, odnosno ima zadovoljavajući nivo primene agrotehničkih mera i zaštite od bolesti štetočina.

Postojanje brdsko planinskih predela sa pašnjacima predstavljaju odlične uslove za bavljenje stočarstvom. Problem demografskog praznjenja sela sa teritorije grada Leskovca i odlazak mladih u gradska naselja, smanjuje mogućnost koje pruža bavljenje intezivnom stočarskom proizvodnjom (tovna junad, mlečne rase goveda), pa samim tim i bavljenje stočarstvom svelo se na čuvanje manjeg broja gla stoke, najčešće u ravničarskim selima.

Poljoprivredno okruženje leskovačkog kraja broji 141 seoska naselje koja nisu u dovoljnoj meri iskorišćena u oblikovanju savremene poljoprivrede, a i ukupne lokalne ekonomije. Poljoprivredne površine se u velikom procentu nalaze u privatnom vlasništvu, karakteriše ih razuđenost i velika usitnjenost, što dodatno otežava savremenu primenu agrotehničkih mera.

Poljoprivredna proizvodnja je na ovom području važan izvor prihoda za opstanak lokalnog stanovništva, zato poljoprivredni proizvođači moraju biti organizovaniji, informisaniji, i pripremljeniji za tržišnu ekonomiju ulaskom Srbije u Evropsku Uniju.

Prema rezultatima Popisa poljoprivrede iz 2011./2012.godine u Republici Srbiji postoje 631.552 registrovana poljoprivredna gazdinstva a od toga 27920 RPG u Jablaničkom okrugu, a u gradu Leskovcu 15507 registrovanih poljoprivrednih gazdinstava.

Poljoprivredna gazdinstva u Republici Srbiji u poljoprivrednij 2011./2012.godini, prema rezultatima Popisa poljoprivrede, koristila su 3.437.423 hektara poljoprivrednog zemljišta.

Struktura korišćenog poljoprivrednog zemljišta u Republici Srbiji je sledeća: 73,1% oranice i bašte, 20,7% livade i pašnjaci, 4,8% pašnjaci, 4,8% voćnjaci, 0,6% vinogradi, 0,7% okućnica i 0,1% ostalih stalnih zasada.

Od ukupnog broja poljoprivrednog gazdinstva, 47% koristi do 2 hektara poljoprivrednog zemljišta.

6.3.1 Poljoprivredna površina

Tabela 55. Struktura ukupne poljoprivredne površine u opštini prema načinu korišćenja, 2016.

		Opština (ha)	Udeo u ukupnoj polj. površini (%)
Površina – ukupno		102500	/
Poljoprivredna površina – ukupno		57248	100
Oranice i bašte	ukupno	38105	66,56
	žito	24206	42,28
	ind. bilje	864	1,51

	povrtno bilje	5741	10,03
	krmno bilje	4954	8,65
voćnjaci		3269	5,71
vinogradi		3308	5,78
livade		4327	7,56
pašnjaci		8235	14,38
Ribnjaci, trstici i bare		0	0,00

Grafikon 20. Struktura poljoprivredne površine privatnih gazdinstava prema načinu korišćenja, %

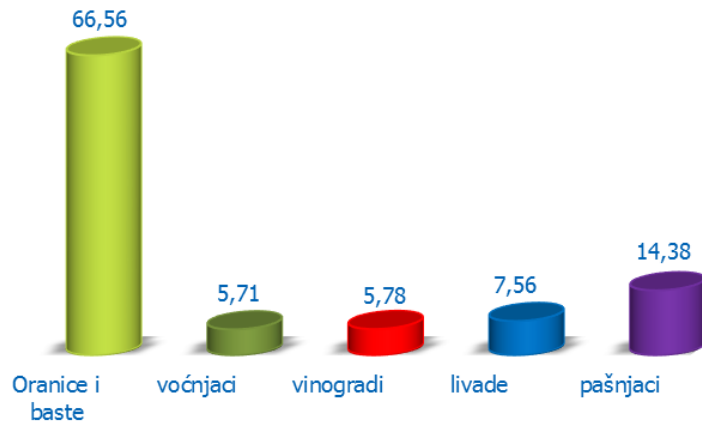

Tabela 56. Struktura poljoprivredne površine privatnih gazdinstava u opštini prema načinu korišćenja, 2016.

	Opština (ha)	Udeo u ukupnoj polj. površini privatnih gazdinstava (%)
Površina – ukupno	102500	/
Poljopriv. površina privatnih gazdinstava	30659	100
Oranice i bašte	22448	73,22
voćnjaci	3365	10,98
vinogradi	673	2,20
Livade i pašnjaci	3814	12,44

Izvor: Opštine i regioni, 2017

6.3.2 Zemljište

Tabela 57. Gazdinstva prema veličini korišćenog poljoprivrednog zemljišta, 2016.

		Opština	Okrug	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)
Ukupno	PG	15.507	27.920	55,54
	ha	30.659	65.750	46,63
Bez zemljišta		60	107	56,07
≤ 1ha	PG	5.526	9.164	60,30
	ha	3.573	5.916	60,40
> 1 - ≤ 2ha	PG	4.905	8.403	58,37
	ha	7.181	12.293	58,42
> 2 - ≤ 5ha	PG	4.340	8.414	51,58
	ha	12.951	25.613	50,56
> 5 - ≤ 10ha	PG	557	1.497	37,21
	ha	3.554	9.726	36,54

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 58. Proizvodnja pojedinih ratarskih kultura, industrijskog, povrtnog i krmnog bilja, 2012.

	Ukupan prinos	Udeo u uku-	Prosečan	Prosečan	Prosečan

	u opštini (t)	pnom prinosu Srbije (%)	prinos u opštini (kg/ha)	prinos u okrugu (kg/ha)	prinos u Srbiji (kg/ha)
Pšenica	40094	1,60	3.462	3096	4511
Kukuruz	36871	0,67	987	915	6014
Šećerna repa	0	0,00	0	0	35949
Suncokret	0	0,00	417	1218	2193
Pasulj	1035	4,15	737	768	808
Krompir	11430	0,02	6331	5297	7660
Detelina	1707	0,47	2090	2395	3163
Lucerka	4565	0,48	2595	3072	4032
Livade (seno)	1970	0,25	561	822	1333
Pašnjaci (seno)	1212	0,36	353	410	487

Izvor: Popis 2012.

Tabela 59. Proizvodnja voća i grožđa, 2012.

	Broj rodnih stabala/rodnih čokota u opštini	Ukupan prinos u opštini (t)	Udeo opštine u ukupnom prinosu Srbije (%)	Prosečan prinos u opštini (kg/stablo ili kg/čokot)	Prosečan prinos u okrugu (kg/stablo ili kg/čokot)	Prosečan prinos u Srbiji (kg/stablo ili kg/čokot)
Jabuka	135.140	1.888	1,06	14,0	12,9	11
Šljiva	457.700	6.307	1,61	13,8	17,2	10
Grožđe	14.233	16.187	6,14	1,1	1,1	1

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 60. Površine pod voćnim vrstama, ha

	Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnoj površini u okrugu (%)	Udeo u ukupnoj površini u Srbiji (%)
PG	8.265	16.669	295.203	49,58	2,80
Ukupno	3.435	6.819	163.310	50,37	2,10
Jabuka	245	530	23.737	46,23	1,03
Kruška	362	532	7.343	68,05	4,93
Breskva	69	86	8.012	80,23	0,86
Kajsija	11	26	5.290	42,31	0,21
Višnja	1.353	1.739	13.990	77,80	9,67
Šljiva	1.002	3.099	77.949	32,33	1,29
Orasi	63	197	4.787	31,98	1,32
Lešnici	30	71	2.239	42,25	1,34
Ostalo	77	180	5.531	42,78	1,39
Malina	173	267	11041	64,79	1,57
Kupina	46	63	2977	73,02	1,55
Ostalo bobičasto voće	5	27	414	18,52	1,21

Izvor: Popis poljoprivrede 2012

Grafikon 21. Površine pod najdominantnijim voćnim vrstama, ha

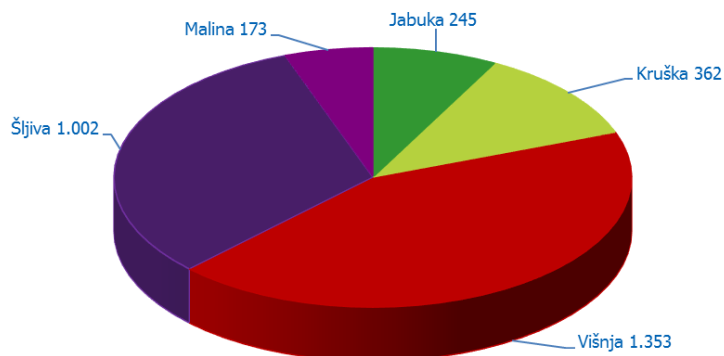
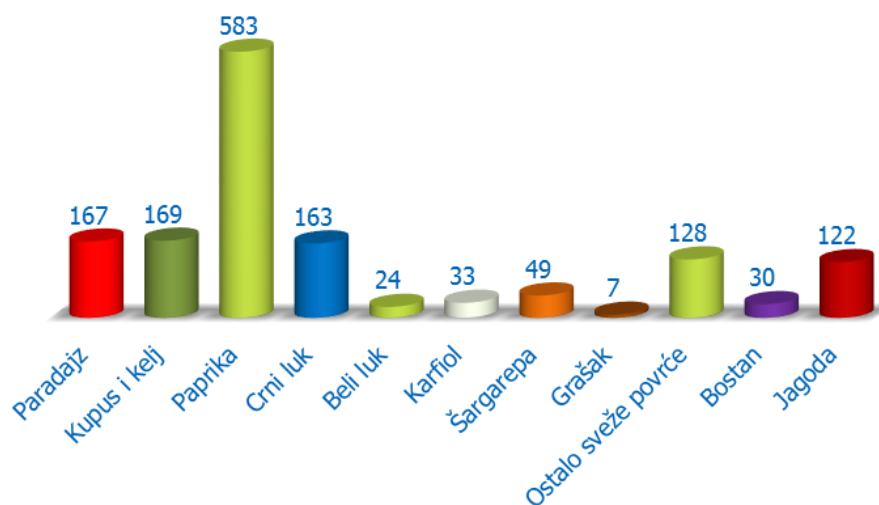

Tabela 61. Površine pod povrćem, bostanom i jagodama, ha				
	Opština	Okrug	Udeo u ukupnoj površini u okrugu (%)	Udeo u ukupnoj površini u Srbiji (%)
Ukupno PG	6.892	10.314	66,82	6,71
Ukupno	1.476	2.045	72,18	4,44
Paradajz	167	343	48,69	6,39
Kupus i kelj	169	253	66,80	4,62
Paprika	583	750	77,73	7,61
Crni luk	163	194	84,02	5,70
Beli luk	24	38	63,16	3,95
Karfiol	33	39	84,62	7,82
Šargarepa	49	53	92,45	4,15
Grašak	7	10	70,00	0,20
Ostalo sveže povrće	128	159	80,50	2,68
Bostan	30	34	88,24	0,72
Jagoda	122	172	70,93	6,77

Izvor: Popis poljoprivrede 2012

Grafikon 22. Površine pod povrćem, bostanom i jagodama, ha

6.3.3 Stočni fond i pčele

Tabela 62. Gazdinstva prema broju uslovnih grla					
	Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
PG	12.142	21.650	489.364	56,08	2,48
Gazdinstva prema broju uslovnih grla	23.987	46.005	2.019.889	52,14	1,19
≤ 4 Uslovnih grla	14.658	26.081	533.656	56,20	2,75
5-9	687	1.466	67.067	46,86	1,02
10-14	80	197	16.169	40,61	0,49
15-19	36	74	5.987	48,65	0,60
20-49	50	85	6.094	58,82	0,82
50-99	10	14	1.200	71,43	0,83
100-499	0	2	522	0,00	0,00
≥500	0	1	141	0,00	0,00

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 63. Broj goveda, svinja, ovaca, koza i stoke na ispaši						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Goveda	ukupno	13.792	26.124	908.102	52,79	1,52
	od toga krave	7.764	15.254	445.365	50,90	1,74
Svinje	ukupno	35.841	62.251	3.407.318	57,57	1,05
	od toga krmače	3.105	4.637	344.978	66,96	0,90
Ovce	ukupno	3.900	15.789	1.736.440	24,70	0,22
	od toga ovce za priplod	2.992	12.540	1.270.895	23,86	0,24
Koze		2.467	5.895	213.837	41,85	1,15
Stoka na ispaši	goveda	1.085	3.347	86.590	32,41	1,25
	ovce	2.276	8.941	421.688	25,46	0,53
	koze	865	2.339	57.536	36,98	1,50

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 64. Broj konja i živine po vrstama i broj košnica pčela					
	Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnoj površini u okrugu (%)	Udeo u ukupnoj površini u Srbiji (%)
Konji	452	615	16.910	73,50	2,67
Kokoši	196.299	441.464	25.794.348	44,47	0,76
Ćurke	1.790	5.738	349.506	31,20	0,51
Patke	1.393	2.990	245.979	46,59	0,57
Guske	529	1.265	77.372	41,82	0,68
Ostala živina	1.904	3.549	244.015	53,65	0,78
Košnice pčela	11.206	26.520	665.022	42,25	1,69

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

6.3.4 Poljoprivredni objekti

Tabela 65. Objekti za smeštaj poljoprivrednih proizvoda na gazdinstvu						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Koševi za kukuruz						
PG		10.076	16.637	330.904	60,56	3,04
Broj		10.239	17.051	362.135	60,05	2,83
kapacitet m3	vlastiti	126.697	269.806	12.470.943	46,96	1,02
	korišćeni	70.912	127.637	6.932.622	55,56	1,02
Ambari						
PG		5.967	10.381	147.678	57,48	4,04
Broj		7.621	13.223	161.002	57,63	4,73
kapacitet m3	vlastiti	51.931	132.745	4.165.647	39,12	1,25
	korišćeni	32.085	67.722	2.404.893	47,38	1,33
Silos						
PG		69	88	2.566	78,41	2,69
Broj		112	146	5.677	76,71	1,97
kapacitet, t	vlastiti	106.638	113.991	4.322.781	93,55	2,47
	korišćeni	880	1.272	4.427.411	69,18	0,02

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 66. Sušare i objekti za silažu na gazdinstvu						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Sušare						
PG		104	165	9.510	63,03	1,09
Broj		108	174	10.539	62,07	1,02
kapacitet m ³	vlastiti	1.675	2.749	459.070	60,93	0,36
	korišćeni	1.252	1.818	387.907	68,87	0,32
Objekti za silažu						
PG		168	260	10.762	64,62	1,56
Broj		231	333	12.849	69,37	1,80
kapacitet m ³	vlastiti	9.675	15.683	9.548.968	61,69	0,10
	korišćeni	7.641	11.926	3.352.684	64,07	0,23

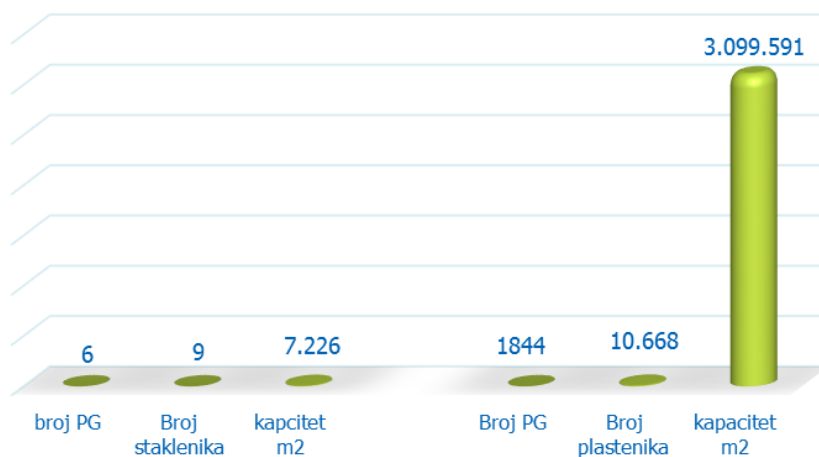
Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 67. Objekti za smeštaj poljoprivrednih mašina, opreme i hladnjača na gazdinstvu						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Objekti za smeštaj poljoprivrednih mašina i opreme						
PG		8.381	13.877	211.958	60,39	3,95
Broj		9.044	15.374	251.893	58,83	3,59
kapacitet m ²	vlastiti	347.599	598.067	13.682.916	58,12	2,54
	korišćeni	300.742	508.811	12.411.552	59,11	2,42
Hladnjače						
PG		26	36	1.804	72,22	1,44
Broj		35	47	2.162	74,47	1,62
kapacitet m ³	vlastiti	19.775	31.144	970.463	63,50	2,04
	korišćeni	18.755	20.635	674.897	90,89	2,78

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 68. Staklenici i plastenici na gazdinstvu						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Staklenici						
PG		6	15	542	40,00	1,11
Broj		9	30	898	30,00	1,00
kapacitet m ²	vlastiti	7.266	16.666	1.293.437	43,60	0,56
	korišćeni	5.605	14.605	409.823	38,38	1,37
Plastenici						
PG		1.844	2.904	41.706	63,50	4,42
Broj		10.668	23.094	101.492	46,19	10,51
kapacitet m ²	vlastiti	3.099.591	5.902.837	24.436.326	52,51	12,68
	korišćeni	3.096.847	5.906.737	23.809.039	52,43	13,01

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Grafikon 23. Staklenici i plastenici na gazdinstvima

6.3.5 Navodnjavanje

Tabela 69. Navodnjavano zemljište prema kategorijama korišćenja

		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Navodnjavano zemljište	PG	5.528	7.124	71.947	77,60	7,68
	Ukupno, ha	2.939	3.553	99.773	82,72	2,95
Oranice i bašte	PG	5.110	6.595	57.999	77,48	8,81
	ha	2.562	3.106	84.858	82,49	3,02
Voćnjaci	PG	718	883	17.940	81,31	4,00
	ha	358	424	13.344	84,43	2,68
Vinogradi	PG	15	25	780	60,00	1,92
	ha	3	7	215	42,86	1,40
Livade i pašnjaci	PG	16	17	856	94,12	1,87
	ha	3	3	602	100,00	0,50
Ostali stalni zasadi	PG	9	11	658	81,82	1,37
	ha	13	13	754	100,00	1,72

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

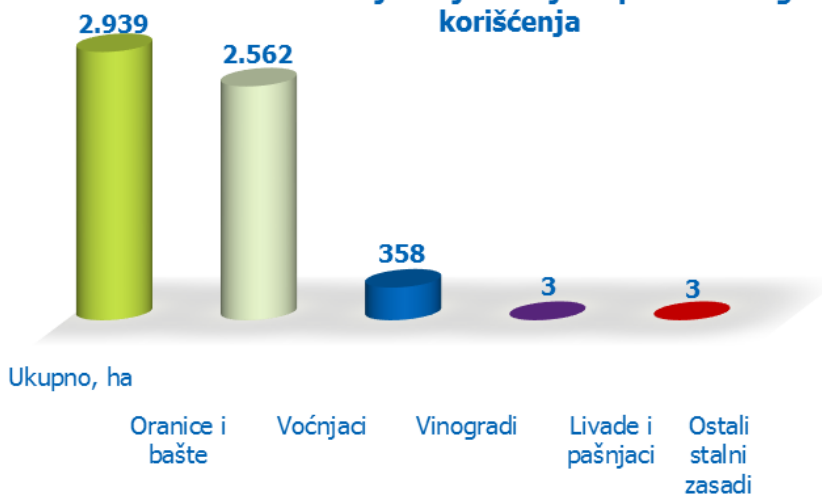
Tabela 24. Navodnjavanje zemljišta prema kategorijama korišćenja

Tabela 70. Navodnjavana površina oranica i bašta prema vrstama useva				
		Opština	Okrug	Srbija
Žita i kukuruz za silažu	ha	674	967	36.154
	% od ukupne površine pod usevom	4,1	3,3	2,1
Šećerna repa	ha	0	0	9.191
	% od ukupne površine pod usevom	0,0	0,0	13,3
Suncokret	ha	0	3	672
	% od ukupne površine pod usevom	0,0	1,5	0,4
Povrće, bostan i jagode (na otvorenom)	ha	891	1.062	19.865
	% od ukupne površine pod usevom	75,7	72,3	63,8
Ostali usevi na oranicama i baštama	ha	996	1.074	18.976
	% od ukupne površine pod usevom	22,9	14,3	4,1

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 71. Načini navodnjavanja i glavni izvori vode za navodnjavanje, %				
		Opština	Okrug	Srbija
Navodnjavano zemljište	površinski	56,2	56,0	60,6
	orošavanjem	14,2	11,7	12,2
	kap po kap	29,6	32,3	27,2
Glavni izvor vode za navodnjavanje	podzemne vode na gazdinstvu	90,3	80,9	37,5
	površinske vode na gazdinstvu	1,0	2,1	2,8
	površinske vode van gazdinstva	6,3	10,3	52,3
	voda iz vodovoda	1,0	4,9	5,2
	ostali izvori	1,3	1,7	2,2

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Elektrifikacija polja

Grad Leskovac je realizacijom ovog projekta trajno rešio problem navodnjavanja i sa ekonomskog aspekta uštedom energenata se povećala ekonomska efikasnost sistema u procesu poljoprivredne proizvodnje. Elektrifikacija polja odrađena je na 130ha i sistem navodnjavanja pomoću električne energije pokazuje svoju vrednost i isplativost već u prvoj godini eksploatacije.

Gubici su se sveli na minimum, a ušteda u gorivu je velika, jer efikasnost celog sistema navodnjavanja omogućava racionalno iskorišćenje energenata – električna energija. Vrednost radova na elektrifikaciji polja iznosi 65.609.369,05 din. i sa učešćem vlasnika parcela od 10% vrednosti u potpunosti je ispunilo očekivanje učesnika u projektu, tako da je Grad Leskovac nastavio sa pripremom nove projektne dokumentacije za četiri nova vodokorisnička udruženja na po vršini oko 200ha.

Projekat je realizovan u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i vodoprivrede i Svetske banke za ekonomski razvoj na projektovanoj lokaciji koju pokrivaju tri udruženja.

1. Udruženje korisnika voda i poljoprivrednih proizvođača „EKOHRANA“ , Zločudovo
2. Udruženje korisnika voda i poljoprivrednih proizvođača „JUŽNA MORAVA“, Donje Krajince
3. Udruženje korisnika voda i poljoprivrednih proizvođača „JABLANICA“, Turekovac

6.3.6 Poljoprivredna mehanizacija i oprema

Tabela 72. Traktori i kombajni				
		Opština	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Jednoosovinski traktori				
PG		8.381	60,51	4,65
Vlastiti	ukupno	8.580	60,18	4,59
	stariji od 10 godina	8.521	60,34	4,67
Korišćeni u 2011/2012		8.173	59,91	4,56
PG		10.453	60,73	3,14
Vlastiti	ukupno	11.418	60,87	2,78
	stariji od 10 godina	11.192	60,64	2,87
Korišćeni u 2011/2012		11.363	60,87	2,81
Kombajni				
PG		540,00	64,75	2,07
Vlastiti	ukupno	656	65,27	2,10
	stariji od 10 godina	644	65,25	2,17
Korišćeni u 2011/2012		612	64,56	2,07

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 73. Priključne mašine				
		Opština	Udeo u ukupnoj površini u okrugu (%)	Udeo u ukupnoj površini u Srbiji (%)
Berači kukuruza		93	48,95	0,30
Plugovi		1.028	6,26	0,31
Tanjirače		6.735	60,56	4,59
Drljače		3.867	60,53	1,77
Setvospremači		742	84,51	1,23
Rotofreze		1.032	66,32	2,81
Rasturači mineralnog đubriva		1.182	61,63	1,24
Rasturači stajnjaka		97	54,80	0,73
Sejalice		1.146	47,37	1,00
Prskalice		3.893	63,05	2,82
Prikolice		3.551	52,97	1,19
Kosilice		2478	51,82	1,67

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 74. Upotreba mineralnog đubriva, stajnjaka i sredstva za zaštitu bilja				
		Opština	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Mineralni đubrivo	PG	14.478	57,34	2,95
	Upotrebjeno po površini, ha	23.161	57,06	1,01
Čvrsti stajnjak	PG	7.034	52,36	2,30
	Upotrebjeno po površini, h	3.557	45,16	0,95
Tečni stajnjak i osoka	PG	147	74,24	1,84
	Upotrebjeno po površini, ha	304	73,25	1,15
Sredstva za zaštitu bilja	PG	14.753	58,62	3,24
	Upotrebjeno po površini, ha	22.626	58,58	1,07

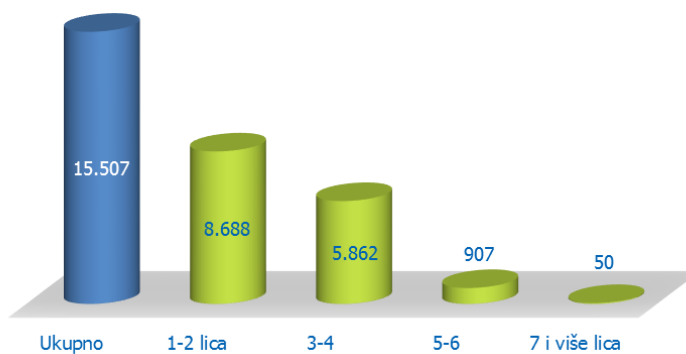
Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

6.3.7 Radna snaga i aktivnosti na gazdinstvu

	Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu (%)	Udeo u ukupnom broju u Srbiji (%)
Ukupno	15.507	27.920	631.552	55,54	2,46
1-2 lica	8.688	16.383	433.399	53,03	2,00
3-4	5.862	9.859	170.883	59,46	3,43
5-6	907	1.582	25.050	57,33	3,62
7 i više lica	50	96	2.220	52,08	2,25

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Grafikon 25. Gazdinstva prema broju članova i stalno zaposlenih na gazdinstvu

		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu %	Udeo u ukupnom broju u Srbiji %
Članovi gazdinstva i stalno zaposleni na gazdinstvu	ukupno	40.138	70.731	1.442.628	56,75	2,78
	žene	17.556	31.176	615.382	56,31	2,85
	muškarci	22.582	39.558	827.246	57,09	2,73
Na porodičnom gazdinstvu	ukupno	39.998	70.522	1.416.349	56,72	2,82
	žene	17.531	31.131	608.697	56,31	2,88
	muškarci	22.467	39.391	807.652	57,04	2,78
Na gazdinstvu pravnog lica	ukupno	140	209	26.279	66,99	0,53
	žene	25	42	6.685	59,52	0,37
	muškarci	115	167	19.594	68,86	0,59

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu %	Udeo u ukupnom broju u Srbiji %
Nosilac gazdinstva	ukupno	14.912	27.069	617.365	55,09	2,42
	žene	2.411	4.730	106.946	50,97	2,25
	muškarci	12.501	22.339	510.419	55,96	2,45
Članovi porodice i rođaci koji su obavljali poljoprivrednu aktivnost na gazdinstvu	ukupno	25.082	43.439	797.199	57,74	3,15
	žene	15.117	26.396	501.487	57,27	3,01
	muškarci	9.965	17.043	295.712	58,47	3,37
Stalno zaposleni na	ukupno	4	14	1.785	28,57	0,22

gazdinstvu	žene	3	5	264	60,00	1,14
	muškarci	1	9	1.521	11,11	0,07

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 78. Članovi gazdinstva i stalno zaposleni na porodičnom gazdinstvu prema polu						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu %	Udeo u ukupnom broju u Srbiji %
Godišnja radna jedinica		6858	12408	293997	-	-
Upravnici	ukupno	15.507	27.920	631.552	55,54	2,46
	žene	2.172	4.233	100.168	51,31	2,17
	muškarci	13.335	23.687	531.384	56,30	2,51
	nivo obučenosti					
	samo poljoprivredno iskustvo stečeno praksom	9.542	17.307	378.940	55,13	2,52
	kursevi iz oblasti poljoprivrede	91	150	4.270	60,67	2,13
	poljoprivredna srednja škola	482	749	16.120	64,35	2,99
	druga srednja škola	4.388	7.871	191.591	55,75	2,29
	poljoprivredna viša škola ili fakultet	210	345	8.992	60,87	2,34
	druga viša škola ili fakultet	794	1.498	31.639	53,00	2,51
pohađali kurseve o poljoprivredi u 2012 godini	419	714	20.211	58,68	2,07	

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 79. Gazdinstva prema drugim profitabilnim aktivnostima u vezi sa gazdinstvom						
		Opština	Okrug	Srbija	Udeo u ukupnom broju u okrugu %	Udeo u ukupnom broju u Srbiji %
Poljoprivredna gazdinstva	ukupno	1.511	3.982	78.301	37,95	1,93
	prerada mesa	16	88	4.709	18,18	0,34
druge profitabilne aktivnosti u vezi sa gazdinstvom	prerada mleka	972	2.403	44.679	40,45	2,18
	prerada voća i povrća	428	1.414	23.664	30,27	1,81
	prerada drugih poljoprivrednih proizvoda	24	116	3.375	20,69	0,71
	obrada drveta	85	351	6.380	24,22	1,33
	aktivnosti u šumarstvu	130	199	3.870	65,33	3,36
	turizam	1	27	514	3,70	0,19
	narodna radinost	5	27	1.246	18,52	0,40
	prizvodnja energije iz obnovljivih izvora energije	0	0	22	0,00	0,00
	uzgoj ribe	0	6	217	0,00	0,00

	rad na osnovu ugovora u oblasti poljoprivrede	37	37	3.920	100,00	0,94
	rad na osnovu ugovora u drigoj oblasti	7	38	1.451	18,42	0,48

Izvor: Popis poljoprivrede 2012.

Tabela 80. Prodaja i otkup poljoprivrednih proizvoda, 2016.

	Opština	Udeo u ukupnom prometu u okrugu (%)	Udeo u ukupnom prometu u Srbiji (%)
Pšenica (t)	881	61.39	0.05
Kukuruz (t)	85	24.50	0.00
Pasulj (t)	0	0.00	0.00
Krompir (t)	31	100.00	0.08
Jabuke (t)	85	15.10	0.08
Šljive (t)	6,066	97.51	12.75
Grožđe (t)	414	100.00	5.60
Goveda (t)	2,190	97.46	4.78
Svinje (t)	2,245	100.00	1.84
Jaja (hiljadama komada)	58	0.57	0.01
Mleko (hiljadama t)	4,913	35.66	0.60

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

6.4 Šumarstvo

Tabela 81. Pošumljene površine i posečena drvena masa, 2016.

		Opština	Udeo u Srbiji (%)
Ukupna površina opštine (ha)		102.50	0.12
Obrasla šumska površina (ha)		35.90	1.65
Pošumljeno u šumi (ha)	lišćarima	13.27	2.61
	četinarima	13.30	3.48
Pošumljeno van šume (ha)	lišćarima	9.50	5.08
	četinarima	1.10	0.54
Posečena drvena masa – ukupno (m ³)	lišćara	41.642	1.52
	četinara	2.191	0.52
Posečana drvena masa – tehničko drvo (%)	lišćara	42	120.00
	četinara	28	44.44

Izvor: Opštine i regioni u R,Srbiji, 2017.

6.5 Makroekonomski pokazatelji-

6.5.1 Učešće regiona u stvaranju Bruto domaćeg proizvoda Republike Srbije i indeksi nivoa

Tabela 82. BDP po regionima, 2014-2015. godine

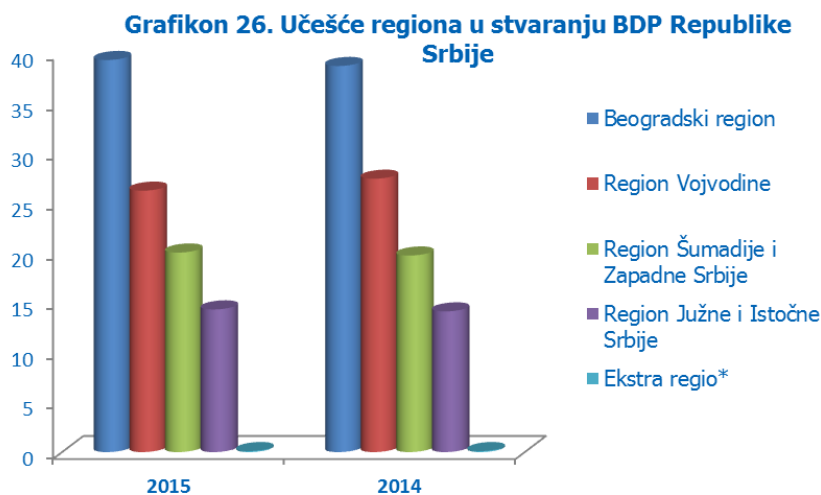
NSTJ 2	BDP (mil. RSD)		Indeks 2015/ 2014	Učešće (%)		BDP po glavi stanovnika (hilj. RSD)		Indeks nivoa (RS=100)	
	2015	2014		2015	2014	2015	2014	2015	2014
REPUBLIKA SRBIJA	4043468	3908470	103,5	100,0	100,0	570	548	100,0	100,0
Beogradski	1590947	1514166	105,1	39,3	38,7	947	904	166,2	164,9

region									
Region Vojvodine	1060389	1070479	99,1	26,2	27,4	561	563	98,4	102,7
Region Šumadije i Zapadne Srbije	809774	770165	105,1	20,0	19,7	411	387	72,1	70,7
Region Južne i Istočne Srbije	579 655	551 050	105,2	14,3	14,1	374	352	65,6	64,2
Ekstra regio*	2 702	2 609	103,5	0,1	0,1	-	-	-	-

Izvor: Republički zavod za statistiku

* U skladu sa ESA 2010 i Evrostatovom metodologijom regionalnih računa, kao posebna statistička teritorijalna jedinica prikazuje se „Ekstra regio“, tj. ekstrateritorijalne jedinice Republike Srbije (ESA 2010, paragraf 13.11). Reč je o diplomatskim i konzularnim predstavništvima, ambasadama Republike Srbije u inostranstvu i drugim delovima ekonomske teritorije Republike Srbije izvan njenih teritorijalnih granica. Obračun bruto dodate vrednosti za Ekstra regio se vrši na osnovu podataka Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije o zaposlenim građanima Republike Srbije u ovim jedinicama. Prema ESA 2010 (paragraf 13.44) za Ekstra regio se ne iskazuju podaci o BDP-u po glavi stanovnika i odgovarajući indeksi.

U skladu sa obračunskim principom mesta rada, učešće pojedinih regiona u BDP-u Republike Srbije je sledeće: Beogradski region zauzima vodeće mesto sa 39,3%; iza njega je Region Vojvodine sa 26,2%, a za njima slede Region Šumadije i Zapadne Srbije sa 20,0% i Region Južne i Istočne Srbije sa 14,3%. U poređenju sa periodom 2013–2014. godine, regionalni BDP za 2015. godinu pokazuje gotovo identično učešće pojedinih regiona u nacionalnom BDP-u.

6.5.2 Finansijske performance privrede

Tabela 83. Finansijske performanse privrednih društava

	2014	2015	2016
Broj privrednih društava	815	809	859
Broj zaposlenih	8.252	9.081	10.272
Poslovni prihodi (u hiljadama RSD)	43.428.707	47.966.040	53.238.913
Neto dobitak (u hiljadama RSD)	2.252.605	3.398.603	3.322.499
Broj privrednih društava sa neto dobitkom	452	497	491
Neto gubitak (u hiljadama RSD)	735.850	785.027	532.679
Broj privrednih društava sa neto gubitkom	228	182	215
Ukupna sredstva	46.450.054	51.686.032	56.455.010
Kapital (u hiljadama RSD)	16.837.275	19.430.204	23.123.572
Gubitak	14.912.956	18.206.470	18.170.097
Broj privrednih društava sa gubitkom iznad visine kapitala	198	189	202

Izvor: APR, 2017.

Tabela 84. Finansijske performanse preduzetnika

	2014	2015	2016
Broj preduzetnika	715	723	718
Broj zaposlenih	1.788	2.085	2.125
Poslovni prihodi (u hiljadama RSD)	7.373.938	8.611.108	8.635.570
Neto dobitak (u hiljadama RSD)	158.468	230.539	258.762
Broj preduzetnika sa neto dobitkom	601	624	616
Neto gubitak (u hiljadama RSD)	27.744	20.353	19.169
Broj preduzetnika sa neto gubitkom	97	69	81
Ukupna sredstva	3.498.295	4.021.408	4.252.450
Kapital (u hiljadama RSD)	1.037.380	1.256.419	1.410.164
Gubitak	104.967	94.418	96.842
Broj preduzetnika sa gubitkom iznad visine kapitala	91	86	93

Izvor: APR, 2017.

6.6 Javne finansije

6.6.1 Prihodi gradskog budžeta

Tabela 85. Struktura prihoda gradskog budžeta, 2016.

	Grad	Struktura prihoda u gradu (%)
Ukupni budžetski prihodi (hilj. RSD)	3446634	100
Ukupni budžetski prihodi po stanovniku (RSD)	30940	0.90
Tekući prihodi (hilj. RSD)	3018795	87.59
Primanja od prodaje nefinansijske imovine (hilj. RSD)	19878	0.58
Primanja od zaduženja i prodaje finansijske imovine (hilj. RSD)	407961	11.84

Izvor: Opštine i regioni RS, 2017.

6.6.2 Rashodi gradskog budžeta

Tabela 86. Struktura rashoda gradskog budžeta, 2016.

	Grad	Struktura prihoda u gradu (%)
Ukupni budžetski rashodi (hilj. RSD)	3077559	100
Ukupni budžetski rashodi po stanovniku (RSD)	22280	0.72
Tekući rashodi (hilj. RSD)	2668545	86.71
Izdaci za nabavku nefinansijske imovine (hilj. RSD)	260535	8.47
Izdaci za otplatu kredita i nabavku finansijske imovine (hilj. RSD)	148479	4.82
Ostvaereni suficit ili deficit (hilj. RSD)	8340	37.43

Izvor: Opštine i regioni 2017.

6.7 Ustanove

6.7.1 Javno komunalna preduzeća

Tabela 87. Spisak javno-komunalnih preduzeća.

Br.	Naziv preduzeća	Delatnost
1.	JKP „Vodovod“	Proizvodnja i distribucija vode, održavanje vodovodnih sistema, prečišćavanje i odvođenje otpadnih i atmosferskih voda, kontrola kvaliteta pitke vode i otpadnih voda, priključivanje na mrežu i održavanje mreža
2.	JKP „Komunalac“	Uređenje i održavanje parkova, zelenih i rekreativnih površina, uređenje i održavanje groblja, dimničarske usluge, zimsko održavanje ulica i trotoara
3.	JKP „Toplana“	Proizvodnja i distribucija toplotne energije, održavanje i rekonstrukcija postrojenja, opreme, mreže toplovoda, paravoda i gasovoda, kao i uređaja za merenje toplote,

		obračun i naplata usluge grejanja
4.	JKP „Pijaca“	Uređenje , tekuće i investiciono održavanje stočne, zelenih i buvlje pijace, pijace automobila i pijace za promet tehničke građe, čumura i ogrevnog drveta u Leskovcu i Vuču. Obračun i naplata pijačnih usluga
5.	JKP „Grdelica“	Uređenje i održavanje parkova, zelenih i rekreativnih površina, uređenje i održavanje groblja, dimničarske usluge, zimsko održavanje ulica i trotoara. Održavanje vodovodne i kanalizacione mreže

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj

6.7.2. Javna preduzeća

Tabela 88. Spisak javnih preduzeća.

Br.	Naziv preduzeća	Delatnost
1.	JP „Urbanizam i izgradnja“	Prostorno planiranje, projektovanje građevinskih i drugih objekata, inženjering, organizacija i koordinacija građenja i stručni nadzor
2.	JP „Dom“	Planiranje i programiranje investicionog i tekućeg održavanja stambenih, stambeno-poslovnih zgrada, održavanje stambenog i poslovnog prostora i upravljanje poslovnim prostorom, zaključivanje ugovora o korišćenju stanova i zakupu poslovnog prostora
3.	JP „Gradska autobuska stanica“	Organizacija javnog gradskog i medjugradskog prevoza putnika i stvari, održavanje autobuskih stajališta i sve druge aktivnosti vezane za autobuski prevoz putnika

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti I lokalni razvoj

6.7.3. Finasijske institucije

Tabela 90. Spisak banaka

R.b.	Naziv banke	Adresa	Kontakt telefon ekspoziture u Leskovcu	Internet adresa
1	<u>KOMERCIJALNA BANKA</u>	Bulevar Oslobođenja 103	016/212-166	www.kombank.com
2	<u>AIK BANKA</u>	Bulevar Oslobođenja bb	016/232-000	www.aikbanka.rs
3	<u>SOCIETE GENERALE BANKA</u>	Bulevar Oslobođenja 25	016/237-630	www.societegenerale.rs
4	<u>BANKA INTESA</u>	Trg Revolucije 7	016/212-552	www.bancaintesa.rs
5	<u>CREDIT AGRICOLE BANKA</u>	Bulevar Oslobođenja bb	016/ 215-395	www.creditagricole.rs
6	<u>SBERBANK</u>	Bulevar Oslobođenja 162	016/265-785	www.sberbank.rs
7	<u>JUBANKA</u>	Vojvode Misica 2	016/200-600	www.alphabankserbia.com
8	<u>HALKBANK</u>	Bulevar oslobođenja 175	016/266-080	www.halkbank.rs
9	<u>ADDIKO BANK</u>	Bulevar oslobođenja 53	016/266- 060	www.addiko.rs
10	<u>RAIFFEISEN BANKA</u>	Bulevar oslobođenja 154	016/265-725	www.raiffeisenbank.rs
11	<u>EUROBANK</u>	Cara Lazara 2	016/234-034	www.eurobank.rs

12	UNICREDIT BANKA	Bulevar Oslobođenja bb	016/233-560	www.unicreditbank.rs
13	VOJVODJANSKA BANKA	Bulevar Oslobođenja 83-85	016/212-650	www.voban.co.rs
14	OTP BANKA	Bulevar Oslobođenja 32	016/232-151	www.otpbanka.rs
15	POŠTANSKA STEDIONICA	Trg Revolucije 33	016/234-384	www.posted.co.rs
16	FINDOMESTIC BANKA	Trg Revolucije 13	016/254-708	www.findomestic.rs
17	OPPORTUNITY BANKA	Masarikov Trg 21	016/234-551	www.obs.rs
18	ERSTEBANK	Trg revolucije 33	016/212-170	www.erstebank.rs

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj

6.7.4. Osiguravajuća društva

Tabela 91. Spisak osiguravajućih društava.

Br.	Naziv institucije	Broj filijala u opštini
1.	Generali osiguranje	1
2.	Uniqua osiguranje	1
3.	Takovo osiguranje	1
4.	Kompanija Dunav osiguranje AD	1
5.	Kopaonik osiguranje	1
6.	Winner stadtsche osiguranje	1
7.	Grawe osiguranje	1
8.	Sava osiguranje	1
9.	Triglav osiguranje	1
10.	Dunav osiguranje	1

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj

6.8 Investicije

6.8.1. Ostvarene investicije u privatnom sektoru

Tabela 92. Ostvarene investicije u privatnom sektoru

	Naziv kompanije	Zemlja porekla	Tip investicije	Vrednost investicije u dinarima	Početak investicije
1	Terasteel	Rumunija	Brownfield Investicija, kupovina lokacije iz stečaja, nabavka opreme	854.000.000	2017
2	Strela doo	Srbija	Proširenje kapaciteta hladnjače i sušare	30.500.000	2016
3	Metal Galant Grading Doo	Srbija	izgradnja objekata za kolektivno stanovanje	360.000.000	2016
4	DIT'S	Srbija	Kupovina opreme, izgradnja I adaptacija hale	11.500.000	2017
5	Drvoprodukt doo	Srbija	Izgradnja proizvodne hale	3.600.000	2016
6	FUSH doo	Srbija	Adaptacija hale I kupovina opreme	24.400.000	2017
7	VBN Knitting	Holandija	Grejanje, električna instalacija	41.320.000	2016
8	Morava eko pelet	Srbija	hala,plac, masine	18.300.000	2016
9	FALKE Serbia doo	Srbija	Oprema, postrojenje, objekat	90.431.000	2016

10	Drvoprodukt Kocic doo	Srbija	proizvodnja kreveta	24.400.000	2016
11	Biomlek	Srbija	proizvodnja mleka i proizvoda od mleka	7.320.000	2016
12	Mlekara Leskovac	Srbija	prosirenje proizvodnje, kupovina opreme	100.000.000	2016
13	Mita SZTR	Srbija	Brownfield kupovina objekta iz stecaja	45.000.000	2016
14	Bane komerc d.o	Srbija	Kupovina brownfield lokacije i izgradnja restorana, hotela i tržnog centra	33.520.000	2017
15	Moravac	Srbija	Kupovina opreme	48.800.000	2016
16	Mitić Plast doo	Srbija	izgradnja proizvodne hale	12.200.000	2016
17	Spin	Srbija	Kupovina zemljišta	12.200.000	2016
18	Keramika Leskovac	Srbija	Kupovina opreme	9.760.000	2016
19	Mima plus	Srbija	izgradnja hale i kupovina parcele	7.320.000	2016
20	VIN	Srbija	Nabavka mašina i adaptacija hale	6.100.000	2016
21	Ortolens	Srbija	Nabavka opreme	2.500.000	2016
22	Trajković SZR	Srbija	Izgradnja hale	7.320.000	2016
23	Mladost doo	Srbija	prosirenje proizvodnje	12.200.000	2016
24	Mateks doo	Srbija	Izgradnja salona	6.100.000	2016
25	M3 S plus Marinkovic doo	Srbija	Kupovina masina i vozila	24.400.000	2016
26	TUP Kanis doo	Srbija	Oprema, postrojenje, objekat	35.000.000	2016
28	Koliba turs doo	Srbija	Adaptacija prostora	10.000.000	2016
29	Grand adriatic food doo	Srbija	Oprema	50.000.000	2016

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj

Tabela 93. Struktura ostvarenih investicija prema karakteru izgradnje i tehničkoj strukturi, 2016.

		Grad Leskovac (u hilj.RSD)	Udeo u ukupnim investicijama u gradu (%)
Ukupne investicije		1964219	100
Karakter izgradnje	Novi kapaciteti	681062	34.67
	Rekonstrukcija, modernizacija, dogradnja i proširenje	932627	47.48
	Održavanje	350530	17.85
Tehnička struktura	Građevinski radovi	830049	42.76
	Domaća oprema	538227	27.40
	Uvozna oprema	578800	29.47
	Ostalo	7243	0.37

Izvor: Opštine i regiji, 2017.

6.9 Industrijske zone i industrijski parkovi

Generalnim urbanističkim planom grada Leskovca 2010-2020.godine, predviđene su sledeće radne zone: Severna zona, Nevena, Njegoševa, Radna zona 58, Zdravlje, Bunibrodske livade, Zona M1 - istok, Zona M1 – zapad, Lebanski put i Zelena zona.

Pregled površina postojećih radnih zona, dat je u narednoj tabeli:

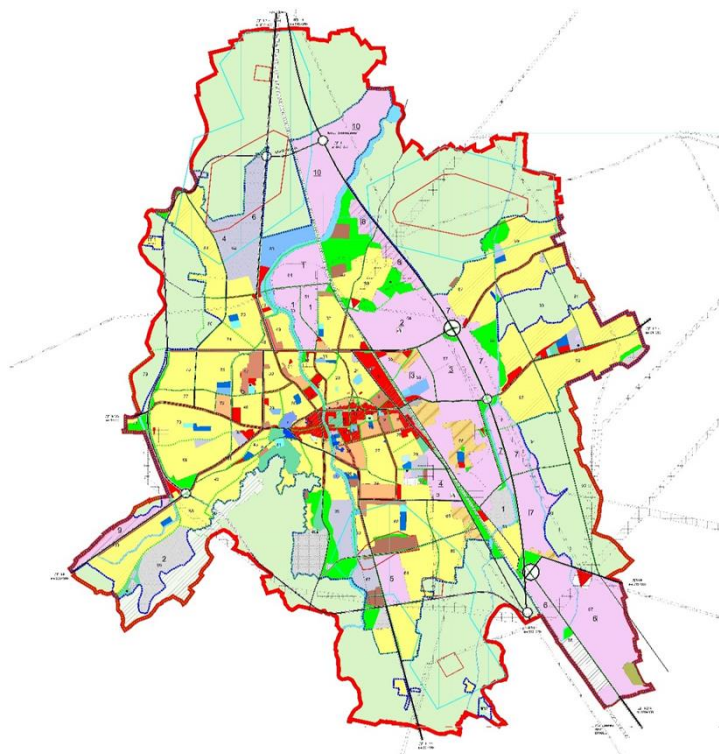
Tabela 94. Postojeće radne zone

R.br.	Radna zona/kompleks	Površina (ha)	Ukupna površina (ha)
1.	"Severna"	59.46	268.49
2.	"Nevena"	55	
3.	"Njegoševa"	62.11	
4.	"58"	74.12	
5.	"Zdravlje"	17.8	

U planiranom stanju izdvajaju se sledeće prostorne celine sa dominantnom namenom – privređivanje:

Tabela 95.

R.br.	Radna zona/ kompleks	Prostorna/urbanistička celina	Površina (ha)	Ukupna površina (ha)
1.	"Severna"	Šira gradska zona /PGR15	64.37	637.55
2.	"Nevena"	Radne zone/PGR16	68.56	
3.	"Njegoševa"	Radne zone/PGR7	62.40	
4.	"58"	Radne zone i centar /PGR8 i PGR4	70.85	
5.	"Zdravlje"	Šira gradska zona /PGR10	20.61	
6.	Južna zona "bunibrodske livade"	Radne zone/PGR9	122.42	
7.	Zona "duž državnog puta I reda br.1(M1)- istok"	Radne zone i prigradska naselja/PGR9, 17 i 18	92.77	
8.	Zona "duž državnog puta I reda br.1(M1)- zapad"	Radne zone/PGR16	21.32	
9.	Zona "duž Lebanskog puta"	Prigradska naselja/PGR19	17.10	
10.	"Zelena" agrobiznis zona	Radne zone/PGR16	97.15	

6.9.1. Radne zone

6.9.1.1. „Severna zona”

Regulisana je planskim dokumentom PGR 15.

<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=15>

Okvirna površina: 59,46 ha;

Dominantna namena: privređivanje;

Zadržavaju se postojeće dominantne namene: prehrambena i tekstilna industrija, uz dalje unapređivanje i uvođenje proizvodnih programa prema zahtevima tržišta;

Moguće prateće namene: kompatibilne proizvodne delatnosti, uslužne delatnosti, mešovito poslovanje, zelenilo i objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Severna zona prikazana je brojem 1 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.2. „Nevena radna zona”

Regulisana je planskim dokumentom PGR 16.

<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=16>

Okvirna površina: 55 ha – privredjivanje (64 ha – sa zelenilom)

Dominantna namena: privređivanje;

Zadržavaju se postojeće namene: hemijska industrija, uz dalje unapređivanje i uvođenje proizvodnih programa prema zahtevima tržišta; skladišta, servisi, usluge uz dalje unapređivanje;

Moguće prateće namene: kompatibilne proizvodne delatnosti, uslužne delatnosti, saobraćajni terminal, mešovito poslovanje, zelenilo, objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Nevena radna zona prikazana je brojem 2 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.3. „Njegoševa radna zona”

Regulisana je planskim dokumentom PGR 7.

<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=7>

Okvirna površina: 62,11 ha;

Dominantna namena: privređivanje;

Zadržavaju se postojeće namene: mala privreda, trgovina, stovarišta, skoro u potpunosti ugašena industrijska delatnost (drvena, tekstilna, elektroindustrija i dr.) se može reaktivirati na ovom prostoru; uz uvođenje novih proizvodnih programa prema zahtevima tržišta i tehnologija koje ne remete ekološke uslove okruženja; za neizgrađene prostore (istočni deo zone duž puta M1 i centralni deo zone – zapadno od Ul. Industrijske), predlaže se kao planirana namena privredna delatnost malih i srednjih preduzeća;

Njegoševa radna zona prikazana je brojem 3 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.4. „Blok 58”

Regulisana je planskim dokumentom PGR 8.

<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=8>

Okvirna površina: 74,12 ha;

Dominantna namena: privređivanje;

Zadržavaju se postojeće namene: metalna, građevinska i testilna industrija, uz dalje unapređivanje, modernizaciju preduzeća i uvođenje tehnologija koje ne remete ekološke uslove okruženja; skladišta, servisi, mala privreda;

Prateće namene: mešovito poslovanje, uslužne delatnosti, zelenilo i objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Zona 58 prikazana je brojem 4 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.5. „Zdravlje”

Regulisana je planskim dokumentom PGR 10.

<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=10>

Površina: 17,8 ha;

Dominantna namena: privređivanje;

Zadržava se postojeća namena: hemijsko-farmaceutska industrija, uz dalje unapređivanje i uvođenje proizvodnih programa prema zahtevima tržišta; daje se mogućnost transformacije delova kompleksa, prema zahtevima tržišta; nove namene na ovom prostoru mogu biti samo privredne delatnosti (proizvodne delatnosti, uslužne delatnosti, mešovito poslovanje, prateći objekti saobraćajne i komunalne infrastrukture, zelenilo i dr.), kompatibilne postojećoj nameni, koje ne remete ekološke uslove okruženja;

Zdravlje radna zona prikazana je brojem 5 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.6. Zona Bunibrodске livade

Obrađena je kroz planski dokument PGR 9.

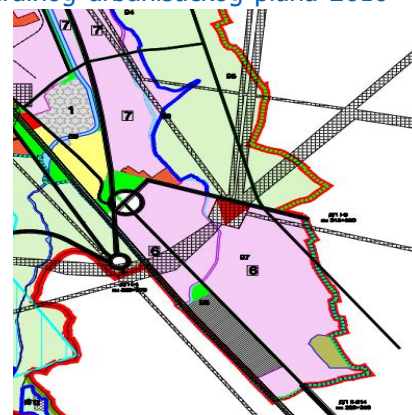
<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=9>

Okvirna površina: 126 ha;

Dominantna namena: skladišta;

Prateće namene: industrija građevinarstva, drveta i sl., mešovito poslovanje, uslužne delatnosti, servisi (duž puta za Vlasotince), zelenilo, objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Radna zona prikazana je brojem 6 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.7. Nova radna zona "duž državnog puta I reda br.1 (M1)-istok"

Obrađena je kroz planski dokument PGR 9.

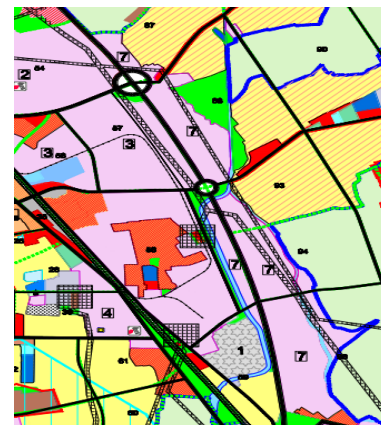
<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=9>

Okvirna površina: 92,89 ha;

Dominantna namena: privređivanje – privredna delatnost malih i srednjih preduzeća;

Moguće prateće namene: uslužne delatnosti, mešovito poslovanje, poslovno stanovanje (kao privremeno i povremeno), zelenilo i objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Radna zona prikazana je brojem 7 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.8. Nova radna zona "duž državnog puta I reda br.1 (M1)-zapad"

Zona je obrađena kroz Plan detaljne regulacije za područje PGR-a 16 - celina 3, podcelina 3d „Državni put I reda br.1 (M1) - zapad “

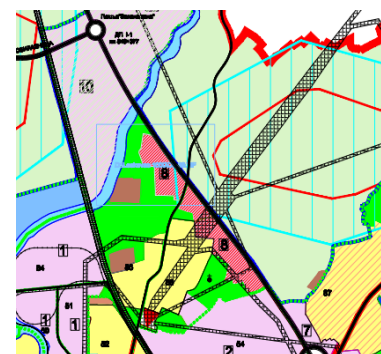
<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pdr>

Okvirna površina: 24,06 ha;

Dominantna namena: uslužne delatnosti;

Moguće prateće namene: mešovito poslovanje, zelenilo, objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Radna zona prikazana je brojem 8 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.9. Nova radna zona "uz Lebanski put"

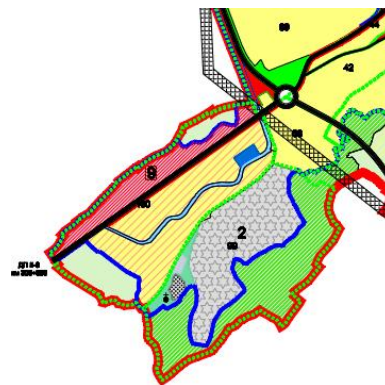
Zona "Lebanski put" obrađena je u PGRu 19.

<http://www.uileskovac.rs/index.php/urbanizam/urbanisticki-planovi/pgr?showall=&start=19>

Površina: 22,87 ha;

Dominantna namena: uslužne delatnosti i privredna delatnost malih i srednjih preduzeća; Moguće prateće namene: mešovito poslovanje, zelenilo i objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

Radna zona prikazana je brojem 9 u grafičkom prikazu Generalnog urbanističkog plana 2010-2020.

6.9.1.10. Nova "zelena" zona

Površina cele zone: 971.500,00 m²

Status razvijenosti: opremljena

Tip vlasništva: Grad Leskovac

Nova industrijska zona u vlasništvu grada Leskovca, površine 971.500m², formirana u cilju obezbeđivanja novih investicija.

Zona je podeljena osovinom državnog puta prvog reda br.1 Niš-Skoplje na celinu 4a i 4b.

Namenjena je radnoj zoni „Zelena zona,, (istočni i zapadni deo) u okviru koje će se formirati pojedinačni kompleksi i to: u celini 4a (zapadni deo) namenjeni proizvodno poslovnim delatnostima, kao i kompatibilnim sadržajima, a u celini 4b (istočni deo) namenjeni skladištenju i distribuciji pretežno voća i povrća, kao i kompatibilnim sadržajima.

Pravila gradjenja

Doneta je odluka o izradi PRVA PARCIJALNA IZMENA I DOPUNA GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA LESKOVCA OD 2010. DO 2020. GODINE ZA ZAPADNI DEO RADNE ZONE 10 – "ZELENA"

Celini 4a/ Nova „zelena zona,, / zapadni deo / proizvodno/poslovna zona.

Zapadni deo Zone je površine 427.736m² i potpuno je infrastrukturno opremljen.

Dozvoljena je izgradnja objekta dominantne namene: privređivanje (MSP, industrijska proizvodnja - laka industrija, skladišta, servisi, uslužne i komercijalne delatnosti, mešovito poslovanje). Dozvoljava se izgradnja pratećih namena koje su kompatibilne sa osnovnom - uslužne delatnosti – saobraćaj (u funkciji distribucije i izvoza poljoprivrednih proizvoda), mešovito poslovanje, zelenilo i objekti prateće saobraćajne i komunalne infrastrukture;

indeks zauzetost parcele – max 60%;

indeks izgrađenosti parcele - max 1,5;

maksimalna spratnost utvrđuje se lokacijskim uslovima objekti mogu imati podrumске ako ne postoje smetnje geotehničke i hidrotehničke prirode;

tehnološke i saobraćajne površine: min 15%;

zelene površine: min. 15%

Zabranjena je izgradnja svih objekata koji ugrožavaju dominantnu namenu.

Celina 4b istočni deo - agro zona.

Obrađena je kroz Plan detaljne regulacije za područje PGR-a 16 - "Zelena zona - istok", celina 4b u Leskovcu.

Dozvoljena je izgradnja objekata dominantne namena - skladišta (hladnjače, sušare, špedicioni centar, administrativni objekti i drugo) i prehrambena industrija u funkciji prerade i distribucije poljoprivrednih proizvoda.

indeks zauzetost parcele – max 40%;

maksimalna spratnost 12m, a спратност у оквиру ове висине;

manipulativne i saobraćajne površine max. 30%

zelene površine 30%

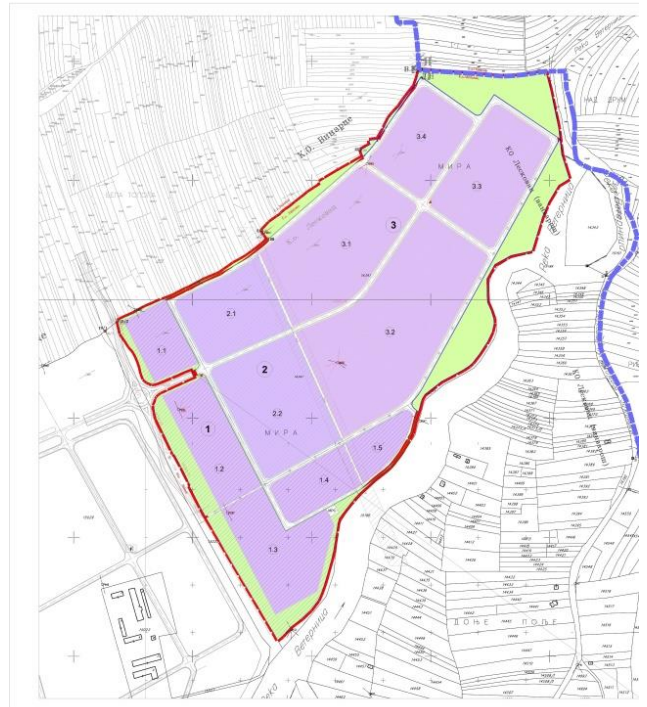

Tabela 96. Spisak najznačajnijih kompanija smeštenih u industrijskim zonama/parkovima, 2017.

Br.	Naziv radne zone	Kompanije
1.	„Severna zona“	Mlekara, DCP Hemigal, Prima Nova, Jugprom, Tomaco-line, Moravka PRO, DCP Hemigal; brownfield lokacije: Leteks, Sintetika, Zele Veljković i Zevelon, AIK Leskovac, Cvećar. Nove investicije na ovom prostoru su: Falke (reaktiviranje braunfield lokacije-Inkol), Jeanci i Bonta Italiane. Zona je komunalno opremljena. Karakteriše je veliki broj braunfield lokacija;
2.	„Nevena“	Nevena, Nevena-Kolor, Gumapromet, kompleks benzinske stanice "Eko" i dr. Kao najveća braunfield lokacija na ovom prostoru izdvaja se kompleks transportnog preduzeća "Jugekspres". Najznačajnija investicije na ovom prostoru je Yura i Enmon. Zona je komunalno opremljena.
3.	„Njegoševa“	Kompleksi drvo-prerađivačke industrije i proizvodnja nameštaja: "Mita", "4M" i "Univerzal"; tekstilna industrija: "Bimtex", "Martes"; ugostiteljski objekti: "Park" i "Vidikovac" i motel "Atina" – koji nije u funkciji; Najveće braunfield lokacije su: "Utenzilija", "Leskodrvo", "Idea", "Drvni kombinat", "Mašinoteks". Zona je velikim delom komunalno opremljena.
4.	„Zona 58“	"PWW", Galpres, Mladost, i dr. Najveće braunfield lokacije su: Interlemind, Lemind-Proleter, Livnica, Resort, Montaža i Fabrika betona. Kompleksi male privrede i usluga formirani su: uz Ul. Njegoševu - izložbeno-prodajni saloni Espert i Gali, Bebisnovi, dve benzinske stanice i dr.; ali i unutar bloka 58 – Grafika, Mala vaga, Braća Đokić i dr. Fabrika Jeanci nalazi se u zakupu bivšeg Jugohema.
5.	„Zdravlje“	Kompleks farmaceutske industrije "Zdravlje Aktavis", nalazi se u južnom delu grada; kompleks je skoro u potpunosti planski realizovan i egzistira na ovoj lokaciji iz perioda 1961-1965.god.;

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj

6.10 Brownfield lokacije za investiranje

Tabela 97. 6Brownfield lokacije za investiranje, 2017.

Br	Naziv lokacije	Vlasništvo	Površina (m ²)	Ostale informacije
1.	TEHNOMAŠINA	Republička direkcija za imovinu	<p>Ukupna površina: 9.139 m² Ukupna površina objekta: 2.142 m² Podaci o hali: Broj objekata: 9 Značajni objekti: Pomoćne zgrade - 697m², 237m², 183m².</p>	<p>Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kompleks je komunalno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu. Lokacija je data gradu Leskovcu na čuvanje, privremeno korišćenje i upravljanje i grad je može dati na upravljanje drugom korisniku uz nadoknadu.</p>
2.	AD DANILO BOŠKOVIĆ	Republička direkcija za imovinu	<p>Ukupna površina: 18.186,00 m² Ukupna površina objekta: 5.200,00 m²; Značajni objekti: Zgrada drvne industrije (1453 m², 908 m², 782 m², 549 m²); Objekat veličine 782 m², potpuno je rekonstruisan, sa sopstvenom toplanom, ugadjenim kaloriferima i novim instalacijama.</p>	<p>Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kompleks je komunalno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu. Lokacija je data gradu Leskovcu na čuvanje, privremeno korišćenje i upravljanje i grad je može dati na upravljanje drugom korisniku uz nadoknadu.</p>
3.	TEKSTILNA INDUSTRIJA TIG	Republička direkcija za imovinu	<p>Ukupna površina objekta: 8.663,00 m²; Broj objekata: 6 Značajni objekti: Magacin sirovine (757 m²); Radionica (494 m²); Upravna zgrada (436 m²);</p>	<p>Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Iz stečajne mase je izdvojeno je 8663m² sve upisano u LN 420 KO Grdelica , koji su sada Vlasništvo Republičke direkcije za imovinu i prenešeni su na čuvanje i korišćenje gradu Leskovcu.</p>
4.	KOMPLEKS PROLETER	Državno vlasništvo	<p>Ukupna površina zemljišta: 73.132 m² Površina objekata u osnovi: 19.883 m² Ukupan broj objekata na lokaciji: 16 Podaci o značajnijim objektima (površina u osnovi): Proizvodna hala - 4860.00m², Proizvodna hala - 4465.00m², Proizvodna hala - 2668.00m², Farbara - 818.00m², Proizvodna hala - 2930.00m², Radionica - 741.00m², Farbara - 1979.00m², Kancelariski prostor - 153.00m², Administrativna zgrada - 426.00m², spratnost 2+1, Skladište 284.00m²</p>	<p>Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Lokacija se sa zapadne strane naslanja na ul. Sime Pogačarevića, odakle je omogućen direktan pristup. Kompleks je komunalno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu. Objekti su uknjiženi ali nemaju upotrebnu dozvolu. Napomena: • Nakon donošenja Zakona o restituciji obustavljena je svaka prodaja nepokretne imovine, jer u bazi Republičke direkcije za imovinu postoje prijave koje se odnose na predmetnu lokaciju. Tačan spisak podnetih prijava, kao i mogući ishod procesa je za</p>

				sada nepoznat. Shodno tome, prodaja nije moguća do okončanja postupka koji eventualno bude pokrenut pred Agencijom za restituciju. Nakon završetka ovog procesa biće pokrenuta prodaja imovine i okončanje stečajnog postupka
5.	DP ZELE VELJKOVIĆ	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 39.057 m ² Površina objekata u osnovi: 8.797 m ² Ukupan broj objekata na lokaciji: 10 Podaci o značajnijim objektima (površina u osnovi) : Upravna zgrada - 427.00 m ² Proizvodna hala - 5,141.00 m ² Kantina - 999.00 m ² Stovarište boja i hemikalija - 284.00 m ² Ambulanta - 420.00 m ² Zgrade - 216.00 m ² Trafo stanica i kompresorska podstanica - 278.00 m ² Stara kantina i stovarište - 975.00 m ²	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kroz projekat "Formiranje tehnološko-prehrambenog parka" u ovoj zoni izvršena je potpuna zamena vodovodne i kanalizacione infrastrukture, ulične rasvete, proširena i asfaltirana glavna saobraćajnica i izgrađeni novi trotoari. Objekti koji su u dobrom stanju su izdati u zakup do unovčenja imovine. • Katastarsku parcelu 995/4 na kojoj DP Zele Veljković ima 50% vlasništva nismo uzeli u razmatranje
6.	DP TRGOPROMET	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 9.354 m ² Ukupna površina objekata u osnovi: 6.118 m ² Ukupan broj objekata: 6 Podaci o značajnijim objektima: Magacin - 5.175m ² ; Uprava - 406m ² ; Zanatska radionica - 160m ² ; Magacin br.5 – 301m ² ; Stolarska radionica – 68,00m ² (vanknjižno vlasništvo) Portirnica – 8m ² (vanknjižno vlasništvo)	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Lokacija je u ul. Moravskoj i u potpunosti infrastrukturno opremljena i povezana na gradsku infrastrukturnu mrežu.
7.	LETEKS DOO	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 45.381 m ² Ukupna površina objekata u osnovi: 20.787 m ² Ukupan broj objekata: 12 Podaci o značajnijim objektima: Hala tkačnice - 9.377 m ² ; Predionica - 5.918 m ² ; Proizvodna hala - 2.570 m ² , P+2; Upravna zgrada - 660 m ² , P+2; Upravna zgrada - 475 m ² , Po+P+1; Restoran - 552 m ² , P+1;	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; U dva objekta nalazi se strani investitor u zakupu. Kompleks je u potpunosti infrastrukturno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu. Moguće dati u zakup lokaciju na 6 meseci ili do realizacije prodaje. • U dva objekta nalazi se strani investitor u zakupu.

			Hala proizvodnje vunениh tkanina - 435 m ² .	
8.	DOO "LETEKS" - kompleks "CRVENA ZVEZDA"	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 24.363 m ² Ukupna površina objekata u osnovi: 7.955 m ² Ukupan broj objekata: 9 Podaci o značajnijim objektima: <ul style="list-style-type: none">• Hala predionica - 2.639 m², P+2;• Proizvodna hala priprema - 1.790 m²;• Upravna zgrada - 2.400 m²;• Radionica - 164 m²;• Radionica - 49 m²;• Restoran - 487 m²;• Kotlarnica - 407 m², P+1.	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kompleks je u potpunosti infrastrukturno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu (struja, voda, kanalizacija, putni prilaz).
9.	DP TEKSTILNA INDUSTRIJA VUČJE	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 46.782 m ² Ukupna površina objekata u osnovi: 22.427 m ² Ukupan broj objekata na lokaciji: 33 Podaci o objektima na Kp. Br 1447 KO Vučje: Proizvodna hala dorade – 1.721 m ² Proizvodna hala tkačnice – 3.778 m ² Proizvodna hala farbara – 394 m ² Proizvodna hala predionica – 784m ² Proizvodna hala končanje – 235m ² Proizvodna hala farbara – 677m ² u osnovi (Pr+Sp, ukupno 1354m ²) Proizvodna hala vlačara – 3070m ² Proizvodna hala kamgarn – 217m ² Proizvodna hala končanje – 2380m ² Proizvodna hala, glavna predionica (vanknjižno vlasništvo) - 3000m ² u osnovi (Pr+Sp, ukupno 3800m ²)	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Postojeća infrastruktura: Struja na parceli postoji ali je isključena; Voda na parceli postoji ali je isključena; Kanalizacija, prilazni put.

10.	DP RAD, GRDELICA	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 2.078 m ² Ukupna površina objekata u osnovi: 1.017 m ² Ukupan broj objekata na lokaciji: 3 Podaci o značajnijim objektima: Proizvodna hala - 730 m ² ; Aneks proizvodne hale - 107 m ² ; Upravna zgrada - 180 m ² .	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kompleks u potpunosti infrastrukturno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu; Udaljenost od centra grada: 17 km.
11.	BELANOVCE	Državno vlasništvo	Ukupna površina gradjevinskog zemljišta: 29.541,00 m ² ; Ukupna površina poljoprivrednog i ostalog zemljišta: 101.375,00 m ² ; Ukupna površina objekata: 5.783,00 m ² Najznačajniji objekti: Stambeno-poslovna zgrada - 1699 m ² Pomoćne zgrade - 1000 m ² i 740 m ²	Namena površine: Gradjevinsko/ Poljoprivredno zemljište izvan gradjevinskog područja; Pozicija: 300m od puta II reda br.226 (Prokuplje- Bojnik-Leskovac); 8 km od centra Leskovca; Objekti su uknjiženi i uradjena je procena veštaka.
12.	TUREKOVAC	Državno vlasništvo	Ukupna površina gradjevinskog zemljišta: 44.754,00 m ² ; Ukupna površina poljoprivrednog i ostalog zemljišta: 142.200,00 m ² ; Ukupna površina objekata: 11.601,00 m ² Najznačajniji objekti: Sanitarna upravna zgrada – 1.650 m ² Zgrade poljoprivrede – 2100 m ² , 1500 m ² , 1450 m ² , 1330 m ² , 1050 m ²	Namena površine: Gradjevinsko/ Poljoprivredno zemljište izvan gradjevinskog područja; Pozicija: 2 km od puta II reda br.226 (Prokuplje- Bojnik-Leskovac); 6 km od centra Leskovca; Objekti su u postupku uknjiženja. Mogućnost zakupa postoji.
13.	VELIKA GRABOVNICA	Državno vlasništvo	Ukupna površina gradjevinskog zemljišta: 24.963,00 m ² ; Ukupna površina poljoprivrednog i ostalog zemljišta: 19.893,00 m ² ; Ukupna površina objekata: 1.324,00 m ² Najznačajniji objekti: Pomoćna zgrada – 290 m ² , 209 m ² , 191 m ² , 184 m ² , 120 m ² .	Namena površine: Gradjevinsko/ Poljoprivredno zemljište izvan gradjevinskog područja; Pozicija: 500m od puta II reda br.1; 3 km od autoputa Beograd – Skoplje; Objekti su uknjiženi i uradjena je procena veštaka.
14.	DP TEKSTILNA INDUSTRITRIJA VUČJE	Državno vlasništvo	Ukupna površina zemljišta: 46.782 m ² ; Ukupna površina objekta u osnovi: 22.427 m ² ; najznačajni objekti na KP br.1447 KO Vučje: proizvodna hala dorade 1.721 m ² proizvodna hala tkačnice 3.778 m ² ; proizvodna hala farbara	Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Pozicija: Udaljenost od centra Leskovca 15 km; Kompleks u potpunosti infrastrukturno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu, ali struja i voda na

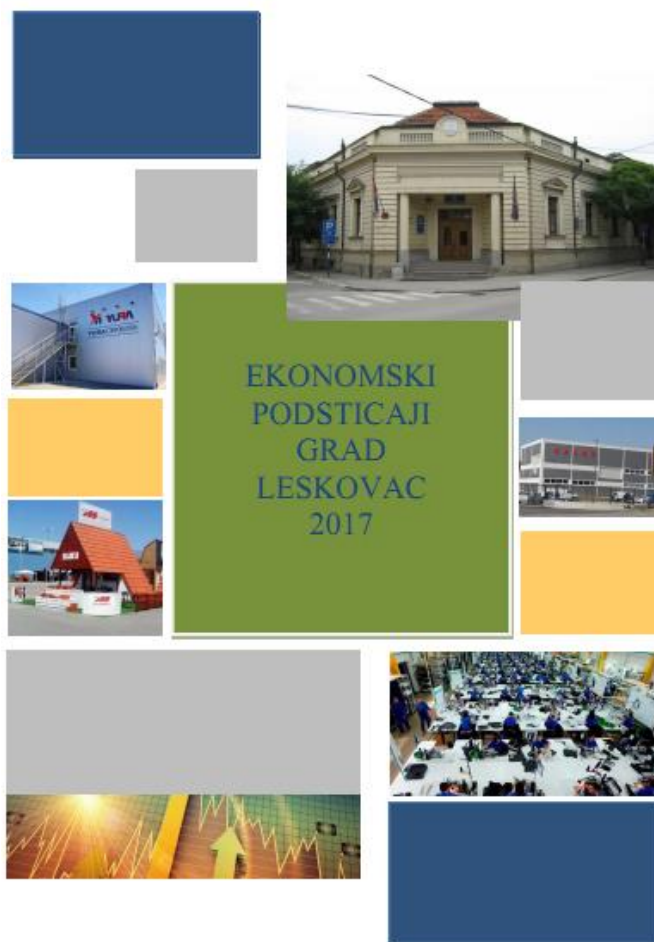
			<p>394 m²; proizvodna hala predionica 784m²; proizvodna hala končanje 235m²; proizvodna hala farbara 677m² u osnovi (Pr+Sp, ukupno 1354m²); proizvodna hala vlačara 3070m²; proizvodna hala kamgarn – 217m²; proizvodna hala končanje 2380m²; proizvodna hala, glavna predionica (vanknjižno vlasništvo) 3000m² u osnovi (Pr+Sp, ukupno 3800m²); upravna zgrada 402m² u osnovi (Pr+Sp+Pot, ukupno 1072m²); ostale pomoćne zgrade i magacini 24m², 50m², 32m², 61m², 61m², 58m², 649 m², 420m², 24m² Trafostanica – 63 m². na KP br. 1446 KO Vučje: proizvodna hala – 1456m²; Proizvodna hala regeneracija 185m²; Kotarnica – 475m² (merenje na terenu – 950m²); Hidrofor – 48 m²; Ostale pomoćne zgrade i magacini 415m², 192m², 59m², 670m², 245m², 185m², 232m², 189m²; fabrički dimnjak 20m² u osnovi, koji nije upisan u bazu katastarskog operata</p>	navedenim parcelama su isključeni
15.	BIVŠI JUGEKSPRES Lokacija 1	Grad Leskovac	<p>Ukupna površina zemljišta: 10.583 m²; površina objekata: 884 m²; ukupan broj objekata na lokaciji 1;</p>	<p>Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kompleks u potpunosti infrastrukturno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu; Udaljenost od centra grada 1.5 km; pravila gradnje: max. stepen zauzetosti 60%; index izgrađenosti parcele maksimalno 2.0; spratnost max. P+2 (do 16 metara - osim tehnoloških objekata); Tehnološke i saobraćajne površine maksimalno 25%;Zelene površine min. 15%</p>
16.	BIVŠI JUGEKSPRES Lokacija 2	Grad Leskovac	<p>Ukupna površina zemljišta: 30.002 m²; površina objekata: 6.193 m²; ukupan broj objekata na parceli 9; najznačajniji objekti: hala dnevne nege 2589.00m²;hala remonta 2197.00m; upravna zgrada 435.00m²</p>	<p>Namena površine: Gradjevinsko zemljište; Kompleks u potpunosti infrastrukturno opremljen i povezan na gradsku infrastrukturnu mrežu; Udaljenost od centra grada 1.5 km; pravila gradnje: max. stepen zauzetosti 60%; index izgrađenosti parcele maksimalno 2.0; spratnost</p>

				max. P+2 (do 16 metara - osim tehnoloških objekata); Tehnološke i saobraćajne površine maksimalno 25%;Zelene površine min. 15%
--	--	--	--	--

Izvor: Kancelarija za lokalni razvoj, Odeljenje za društvene delatnosti i lokalni razvoj

6.11 Porezi i olakšice

Poreze i ekonomske podsticaje na Republičkom i gradskom nivou možete pogledati ovde:

6.11.1. Ekonomski podsticaji na nivou grada Leskovca

Nacionalna skužba za zapošljavanje NSZ i Grad Leskovac

Grad Leskovac u saradnji sa NSZ u 2017. godini realizuje sledeće mere aktivne politike zapošljavanja:

- **Subvencija za samozapošljavanje** dodeljuje se u jednokratnom iznosu od 180.000 dinara, odnosno 200.000 dinara u slučaju samozapošljavanja viškova zaposlenih ili 220.000 dinara za nezaposlene osobe sa invaliditetom, radi osnivanja radnje, zadruge ili drugog oblika preduzetništva, kao i osnivanja privrednog društva, ukoliko osnivač zasniva u njemu radni odnos.
- **Program stručne prakse** koji podrazumeva stručno osposobljavanje nezaposlenog za samostalan rad u struci, uz isplatu novčane pomoći angažovanim licima u mesečnom iznosu od 12.000 dinara za lica sa srednjim obrazovanjem, 14.000 dinara za lica sa višim ili visokim trogodišnjim obrazovanjem i 16.000 dinara za lica sa najmanje četvorogodišnjim visokim obrazovanjem, a najduže 12 meseci.
- **Program stručne prakse sa prosečnom ocenom 9** i više, uz isplatu novčane pomoći angažovanim licima u mesečnom iznosu od 20.000 dinara, a najduže 12 meseci.
- **Program javnih radova** namenjen radnom angažovanjem prvenstveno teže zapošljivih nezaposlenih lica i nezaposlenih u stanju socijalne potrebe, radi očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti nezaposlenih, kao i radi ostvarivanja određenog društvenog interesa. Angažovanim licima uključenim u javne radove isplaćuje se naknada za obavljen posao u mesečnom iznosu od 18.000 dinara, kao i naknada troškova dolaska i odlaska sa rada u iznosu od 2.000 dinara za svaki mesec angažovanja.. Angažovanje lica je po osnovu potpisanog ugovora o privremenim i povremenim poslovima, uz maksimalnu dužinu trajanja javnog rada od 4 meseca.

6.12 Proces izdavanja građevinskih dozvola

Proces izdavanja građevinskih dozvola u objedinjenoj procedure možete pogledati ovde:

OBJEDINJENA PROCEDURA U OSTVARIVANJU PRAVA NA IZGRADNJU I KORIŠĆENJE OBJEKATA

GRADSKA UPRAVA LESKOVAC
Odeljenje za društvene delatnosti i
lokalni razvoj
Kancelarija za lokalni razvoj

Leskovac, 2017.

7 Radna snaga

7.1 Registrovana zaposlenost

Tabela 99. Registrovana zaposlenost¹, godišnji prosek² 2016.						
	Opština	Okrug	Srbija	Struktura zaposlenih u opštini (%)	Struktura zaposlenih u okrugu (%)	Struktura zaposlenih u Srbiji (%)
Zaposleni - ukupno	29,584	41,960	2,009,785	100	100	100
U pravnim licima (privredna društva, preduzeća, ustanove, zadruge i druge organizacije)	21,266	28,955	1,597,366	71.88	69.01	79.48
Privatni preduzetnici (lica koja samostalno obavljaju delatnost i zaposleni kod njih)	6,676	10,101	323,313	22.57	24.07	16.09
Registrovani individualni poljoprivrednici	1,641	2,904	89,106	5.55	6.92	4.43
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika (ukupno)	214	204	285	0.72	0.49	0.01
Broj zaposlenih na 1000 stanovnika u pravnim licima (privredna društva, preduzećima, ustanovama, zadrugama i drugim organizacijama)	154	141	226	0.52	0.34	0.01

Izvor: RZS

¹ Izvor: Istraživanje o registrovanoj zaposlenosti zasnovano na kombinovanju podataka Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja (CROSO) i Statističkog poslovnog registra (CPR)

² Godišnji prosek izračunat kao aritmetička sredina dva stanja, marta i septembra

7.2 Zaposlenost po delatnostima

Tabela 100. Struktura zaposlenih u preduzećima, ustanovama, zadrugama i organizacijama, po sektorima delatnosti¹, godišnji prosek² 2016.						
	Opština	Okrug	Srbija	Struktura zaposlenih u opštini (%)	Struktura zaposlenih u okrugu (%)	Struktura zaposlenih u Srbiji (%)
Zaposleni - ukupno	27,943	39,056	1,896,295	100	100	100
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	230	426	36,708	0.82	1.09	1.94
Rudarstvo	15	371	22,388	0.05	0.95	1.18
Prerađivačka industrija	9,399	12,116	380,336	33.64	31.02	20.06
Snabdevanje el.energijom, gasom i parom	357	446	31,363	1.28	1.14	1.65
Snabdevanje vodom i upravljanje otpadnim vodama	630	902	38,107	2.25	2.31	2.01
Građevinarstvo	1,072	2,402	88,131	3.84	6.15	4.65
Trgovina na veliko i malo i popravka motornih vozila	4,850	6,318	315,003	17.36	16.18	16.61
Sabraćaj i skladištenje	1,195	1,440	117,084	4.28	3.69	6.17
Usluge smeštaja i ishrane	841	1,122	65,363	3.01	2.87	3.45

Informisanje i komunikacije	238	302	53,878	0.85	0.77	2.84
Finansijske delatnosti i delatnosti osiguranja	420	465	45,806	1.50	1.19	2.42
Poslovanje nekretninama	25	36	5,055	0.09	0.09	0.27
Stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti	672	950	90,007	2.40	2.43	4.75
Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	373	439	76,890	1.33	1.12	4.05
Državna uprava i obavezno socijalno osiguranje	1,568	2,660	161,148	5.61	6.81	8.50
Obrazovanje	2,435	3,780	132,984	8.71	9.68	7.01
Zdravstvena i socijalna zaštita	2677	3620	166,447	9.58	9.27	8.78
Umetnost, zabava i rekreacija	383	532	31,889	1.37	1.36	1.68
Ostale uslužne delatnosti	561	728	37,677	2.01	1.86	1.99

¹ Izvor: Istraživanje o registrovanoj zaposlenosti zasnovano na kombinovanju podataka Centranog registra obaveznog socijalnog osiguranja (CROSO) i Statističkog poslovnog registra (CPR)

² Godišnji proseki izračunati kao aritmetička sredina dva stanja, marta i septembra

7.3 Prosečne zarade

Tabela broj 101. Prosečna mesečna ukupna bruto i neto zarada po zaposlenom na području Leskovca i Republike Srbije u 2016. godini				
Mesec	Grad Leskovac		Republika Srbija	
	Bruto zarada	Neto zarada	Bruto zarada	Neto zarada
Januar	43.076	31.280	55.763	40.443
Februar	46.396	33.716	61.279	44.450
Mart	49.518	36.148	63.029	45.870
April	47.249	34.493	67.464	49.249
Maj	47.251	34.276	60.520	43.951
Jun	48.608	35.293	63.699	46.280
Jul	48.002	34.918	62.474	45.286
Avgust	48.002	34.918	62.474	45.286
Septembar	47.213	34.288	64.150	46.558
Oktobar	46.844	33.770	62.414	45.281
Novembar	46.851	33.827	63.061	45.767
Decembar	49.210	35.164	73.641	53.456
Prosek	47.467	34.422	63.459	46.087

Izvor: Odeljenje za privredu i poljoprivredu, Statistički bilten grada Leskovca za 2016. godinu

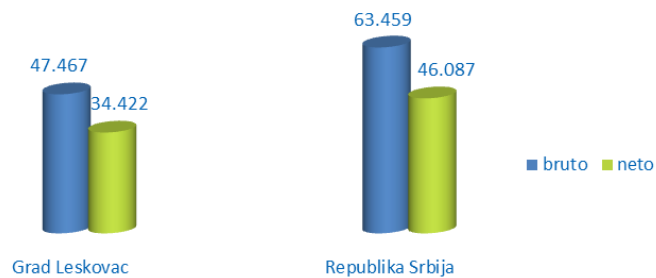
Tabela 27. Prosečna godišnja vrednost bruto i neto zarade

Tabela 102. Usporedni pregled prosečnih neto zarada po zaposlenom po godinama		
Godina	Zarade po zaposlenom u dinarima Grad Leskovac	Zarade po zaposlenom u dinarima Republika Srbija
2017 (I-XI)	36.081	47.303
2016 (I-XI)	34.354	45.427
2015 (I-X)	33.902	43.764
2014	33.935	44.525
2013	34.005	43.948
2012	31.929	41.386
2011	29.120	38.000
2010	25.928	34.159

Izvor: Republički zavod za statistiku

7.4 Zarade po delatnostima

Sektor	Neto zarade novembar 2016.god		Neto zarade novembar 2017.god.	
	Region Južne i Istočne Srbije	Republika Srbija	Region Južne i Istočne Srbije	Republika Srbija
Ukupno	38192	44124	41543	47575
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	36651	38265	38876	42182
B - Rudarstvo	55498	70305	58879	73332
C - Prerađivačka industrija	36157	41046	41208	45265
D - Snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	78906	75631	80688	78857
E - Snabdevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	34929	39695	39585	42516
F - Građevinarstvo	32907	40846	39202	42824
G - Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	25796	34572	26687	37003
H - Saobraćaj i skladištenje	34654	47434	37787	48679
I - Usluge smeštaja i ishrane	22108	26967	24653	29353
J - Informisanje i komunikacije	50349	81554	53011	89363
K - Finansijske delatnosti i delatnost osiguranja	52948	77791	55838	84107

L - Poslovanje nekretninama	32559	53691	35349	48381
M - Stručne, naučne i tehničke delatnosti	35474	64384	39491	72525
N - Administrativne i pomoćne uslužne delatnosti	24562	33781	30544	39993
O - Državna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	43165	48498	45000	50076
P – Obrazovanje	35115	39376	38266	42480
Q - Zdravstvena i socijalna zaštita	41580	40166	43916	43637
R – Umetnost zabava i rekreacija	30489	36519	34647	38514
S - Ostale uslužne delatnosti	24502	34339	30900	34420

Izvor: Republički zavod za statistiku

7.5 Nezaposlenost

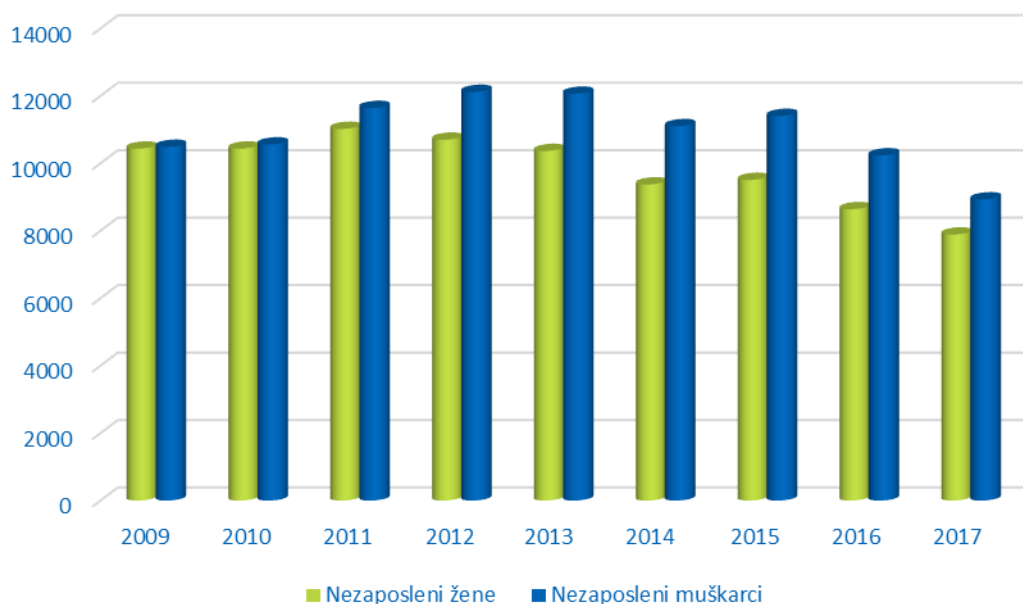
		Leskovac	Jablanički okrug	Srbija	Udeo u okrugu (%)	Udeo u Srbiji (%)
Nezaposleni – ukupno		16814	29943	619965	56.15	2.71
Nezaposleni žene	Broj	7887	14176	327612	55.64	2.41
	%	46.91	47.34	52.84	/	/
Nezaposleni muškarci	Broj	8927	15767	292353	56.62	3.05
	%	53.09	52.66	47.16	/	/

Izvor: Nacionalna služba za zapošljavanje, novembar 2017.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nezaposleni ukupno	20922	20991	22658	22812	22426	20470	20908	18871	16814
Nezaposleni žene	10435	10435	11019	10698	10364	9371	9506	8639	7887
Nezaposleni muškarci	10487	10556	11639	12114	12062	11099	11402	10232	8927

Izvor: RSZ, NSZ

Tabela 28. Struktura nezaposlenih, pregled po godinama

7.6 Stopa nezaposlenosti i stopa zaposlenosti

Tabela 106. Stopa nezaposlenosti, novembar 2017.

Stanovništvo	Ukupno	Radno sposobni 15-65	Ekonomski aktivno stanovništvo	Broj nezaposl.	Metodolog. EU	Metodolog. RSZ
					Stopa nezaposl. %	Stopa nezaposl. %
Republika Srbija	7186862	4911268	2971220	617376	12.57	20.78
Jablanički okrug	216304	144703	92737	29943	20.69	32.29
Leskovac	144206	97806	59476	16814	17.19	28.27
Vlasotince	29893	20133	14821	4568	22.69	30.82
Bojnik	11104	6686	5134	2165	32.38	42.17
Lebane	22000	14454	9318	4642	32.12	49.82
Medveđa	7438	4665	3297	1556	33.35	47.19
Crna Trava	1663	959	691	198	20.65	28.65

Izvor: NSZ, novembar 2017.

Tabela 107. Stopa zaposlenosti, 2016.

Stanovništvo	Ukupno stanovnika	Radno sposobni 15-65	Ekonomski aktivno stanovništvo	RSZ, Godisnji prosek 2016	Metodologija RSZ
				Broj zaposlenih	Stopa Zaposlenosti %
Republika Srbija	7186862	4911268	2971220	1896295	38.61
Jablanički okrug	216304	144703	92737	41960	29.00
Leskovac	144206	97806	59476	29584	30.25

Izvor: Izvor RZS, Opštine i regioni 2017.

7.7 Nezaposlenost prema stepenu obrazovanja

Tabela 108. Nezaposleni prema stepenu obrazovanja i polnoj strukturi, decembar 2017.

		Leskovac	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO		16928	100
Ukupno žena		7869	46.49
I stepen stručne spreme	ukupno	3613	21.34
	žena	1708	10.09
II stepen stručne spreme	ukupno	284	1.68
	žena	150	0.89
III stepen stručne spreme	ukupno	5542	32.74
	žena	1991	11.76
IV stepen stručne spreme	ukupno	5265	31.10
	žena	2757	16.29
V stepen stručne spreme	ukupno	114	0.67
	žena	45	0.27
VI-1 stepen stručne spreme	ukupno	496	2.93
	žena	279	1.65
VI-2 stepen stručne spreme	ukupno	388	2.29
	žena	244	1.44
VII-1 stepen stručne spreme	ukupno	1216	7.18
	žena	688	4.06
VII-2 stepen stručne spreme	ukupno	8	0.05
	žena	5	0.03
VIII stepen stručne spreme	ukupno	2	0.01
	žena	2	0.01

Izvor: NSZ, filijala Leskovac, decembar 2017

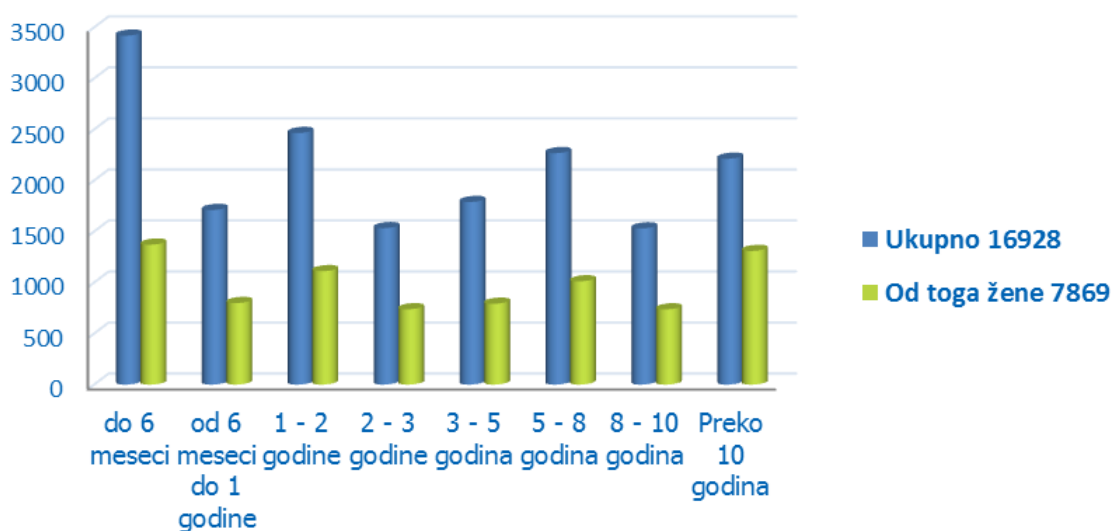
7.8 Nezaposlenost prema dužini čekanja

Tabela 108. Nezaposleni prema dužini trajanju nezaposlenosti i polu, decembar 2017.

	Leskovac	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)	Leskovac Žene	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih žena (%)
UKUPNO	19056	100	8840	100
do 6 meseci	3150	16.53	1385	15.67
od 6 meseci do 1 godine	2102	11.03	888	10.05
1 - 2 godine	2624	13.77	1182	13.37
2 - 3 godine	1685	8.84	735	8.31
3 - 5 godina	2913	15.29	1247	14.11
5 - 8 godina	3625	19.02	1674	18.94
8 - 10 godina	1016	5.33	534	6.04
Preko 10 godina	1971	10.34	1195	13.52

Izvor: NSZ, filijala Leskovac, decembar 2017

Grafikon 29. Nezaposleni prema dužini čekanja

7.9 Nezaposleni po starosnoj strukturi

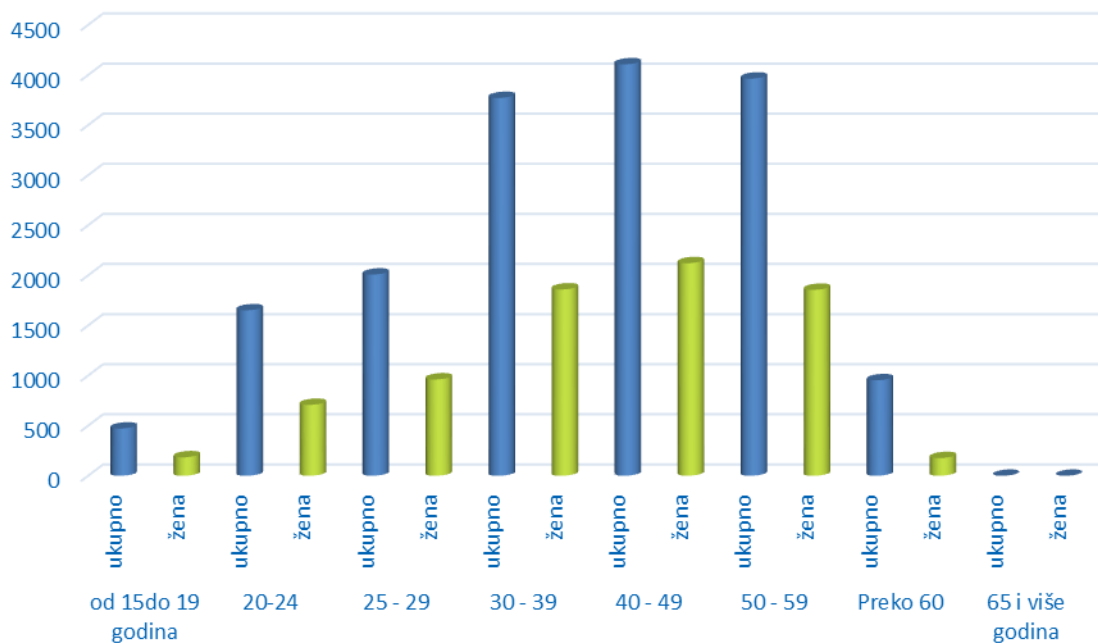
Tabela 109. Nezaposleni prema starosnoj strukturi, decembar 2017.

Broj godina	Opština	Udeo u ukupnom broju nezaposlenih (%)
UKUPNO	16928	100
Ukupno žena	7869	46.49
Od 15 do 19 godina	ukupno	472
	žena	185
20-24	ukupno	1652
	žena	708
25 - 29	ukupno	2008
	žena	962
30 - 39	ukupno	3771
	žena	1860
40 - 49	ukupno	4107
	žena	2122
50 - 59	ukupno	3964
	žena	1856

60 - 64	ukupno	954	5.64
	žena	177	1.05
65 i više godina	ukupno	0	0.00
	žena	0	0.00

Izvor: NSZ Filijala Leskovac

Grafikon 30. Nezposleni prema starosnoj strukturi

8 Javni resursi

Prema Zakonu o teritorijalnoj organizaciji Republike Srbije, usvojenom 2007. godine, Leskovac se nalazi u grupi od 23 teritorijalne jedinice sa statusom grada. Leskovac se izdvaja po svom specifičnom položaju, jer sa još dva centra (Niš i Vranje) čini glavni pokretač razvoja juga Srbije. U pogledu funkcionalno urbanog značaja, Leskovac predstavlja jedno od 16 funkcionalnih urbanih područja od državnog značaja, gde na 1.16% površine države živi 1.98% stanovništva.

8.1 Saobraćajna infrastruktura

Grad Leskovac se nalazi na glavnoj trasi železničkog i drumskog panevropskog koridora 10. Pored Leskovca prolazi evropski put E75, čija je najsevernija točka grad Vardo u Norveškoj a najjužnija grad Sitia na ostrvu Krit. Ukupna dužina evropskog koridora E 75 iznosi 5,639 km i čine ga deonice kroz Norvešku, Finsku, Češku, Slovačku, Madjarsku, Srbiju, Makedoniju i Grčku. Kroz Srbiju prolazi 590 km Evropskog koridora E 75, koji predstavlja autoput A1.

Kroz Leskovac u pravcu istok-zapad prolazi i državni put IB reda, koji spaja Leskovac sa Prištinom na zapadu (100 km) i Pirotom na istoku (79 km).

Što se tiče aerodromskog prevoza najbliži aerodrom promet robe i putnika je aerodrom Konstantin Veliki u Nišu (47 km). Aerodrom Nikola Tesla u Beogradu udaljen je 304 km i otvoren je za znatno veći broj letova i destinacija. Za potrebe robnog i putničkog saobraćaja alternativa je i aerodrom Aleksandar Veliki u Skoplju (153 km) u Makedoniji.

8.1.1 Drumski sadržaji

Putna mreža grada Leskovca sastoji se od 614,89 km kategorisanih puteva. Kroz teritoriju grada Leskovca prolaze deonice dva regionalna puta ukupne dužine 161,76 km. Od ukupne dužine regionalne mreže pod savremenim kolovozom je 87,25 % kolovoza, dok u lokalnoj mreži savremeni kolovozi čine 58.57%.

Tabela 110. Dužina puteva, 2016.

	Grad (km)	Udeo u dužini puteva iste kategorije u okrugu (%)	Okrug (km)
Dužina puteva - ukupno	625,203	32.80	1905,823
Savremeni kolovoz	423,393	37.58	1126,608
Državni I reda	16,4	10.75	152,51
ukupno	16,4	10.75	152,51
savremeni kolovoz	16,4	10.75	152,51
Državni II reda	184,73	32.49	568,54
ukupno	184,73	32.49	568,54
savremeni kolovoz	167,07	31.87	524,2
Opštinski putevi	424,073	35.79	1184,73
ukupno	424,073	35.79	1184,73
savremeni kolovoz	239,923	49.96	487,023

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

Međugradski drumski saobraćaj odvija se preko gradske autobuske stanice (GAS) koja ima 276 polazaka dnevno za veliki broj destinacija a unutrašnji gradski saobraćaj, poveren je preduzećima koja obavljaju prevoz putnika do svih 145 naseljenih mesta grada Leskovca.

Tabela 111. Stepen individualne motorizacije, 2016.

Područje	Putnički automobili / 1000 stanovnika	
	2015.	2016.
Republika Srbija	235,93	266,13
Jablanički okrug	200,63	215,48
Grad Leskovac	205,23	219,71

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

Tabela 112. Registrovana motorna vozila, 2016.

	Grad	Okrug
Mopedi	531	697
Motocikli	784	1021
Putnički automobili	30350	44258
Autobusi	230	310
Teretna vozila	3905	5696
Radna vozila	72	107
Drumski tegljači	131	782
Priključna vozila	3230	5131

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

8.1.2. Železnički saobraćaj i infrastruktura

Teritorijom grada Leskovca prolazi glavni krak železničkog koridora 10, Salzburg-Beograd-Leskovac-Skoplje-Solun. Železnička pruga je dvokolosečna od Beograda do Niša, dok je dalje prema jugu samo u jednoj traci. Stanje železničke mreže na teritoriji cele Srbije je u vrlo lošem stanju, pa samim tim i u ovom regionu.

Deonica pruge koja prolazi kroz Leskovac ušla je u program „Železničke mreže visokih performansi“ koji će omogućiti stvaranje železničkih mreža visokog kvaliteta, sa znatno smanjenim vremenom putovanja između glavnih urbanih centara.

Svakog dana se u Leskovcu zaustavi 13 putničkih vozova. Leskovačka železnička stanica je nadzorna stanica otvorena za prijem i otpremu robe, što gradu omogućava jeftiniji robni transport do svih destinacija širom regiona i Evrope. Medjutim, broj istovarene i utovarene robe pokazuje da Leskovac još uvek ne koristi u dovoljnoj meri prednosti svog uključenja u železnički sistem zemlje, naročito u pogledu robnog saobraćaja. Industrijske zone u Leskovcu nije direktno uključene u železničku mrežu odgovarajućim industrijskim kolosecima. Proširenje kapaciteta postojećih industrijskih zona i razvoj nove Zelene zone predviđa i izgradnju novih industrijskih koloseka.

Tabela 113. Poštanske aktivnosti i telekomunikacije, Grad Leskovac

Pošte	18
Telefonski pretplatnici	27952
PTT promet	
Pismonosne pošiljke, hilj.	914
Paketi, hilj	3

Izvor: Opštine i regioni 2017.

8.2 Komunalna infrastruktura

8.2.1 Vodoprivredna infrastruktura

8.2.1.1 Vodostnadbevanje

Osnovni izvor za snabde vanje vodom grada Leskovca predstavlja akumulacija "Barje" nastala pregrađivanjem reke Veternice, trideset kilometara uzvodno od Leskovca, kod istoimenog sela. Iz akumulacije "Barje" voda dolazi do postrojenja za prečišćavanje vode za piće, koje se nalazi na 5,5 km nizvodno od brane, u selu Gorina. Ukupan kapacitet postrojenja iznosi 840 l/s, preko dve tehnološke linije, kapaciteta po 420 l/s. Visinski položaj postrojenja je određen tako da se voda gravitaciono doprema do rezervoara zapremine 25.000 m³, na Rudarskoj kosi u blizini urbanog centra Leskovca, a usput se vodom snabdeva područje dvadesetak naseljenih mesta.

Pre puštanja u sistem postrojenja za prečišćavanje vode za piće, grad Leskovac se snabdevao preko centralnog sistema za vodosnabdevanje Leskovca iz kaptiranih podzemnih izvorišta sa dva lokaliteta:

Slika 16. Akumulacija Barje

- Severno, tzv. novo izvorište,
- Južno, tzv. staro izvorište.

Na severnom izvorištu nalazi se centralna crpna stanica, kapaciteta $Q=600$ l/s, odakle se voda potiskuje u gradsku mrežu i rezervoar na Hisaru ukupne zapremine 4200 m³.

Ovakav način snabdevanja grada vodom iz kaptiranih podzemnih izvorišta postao je rezervno izvorište koje se aktivira u slučaju da dodje do težih akcidenata na izvorištu vodosistema Barje. Ukupna dužina vodovodne mreže je 502 km. Broj domaćinstava priključenih na vodovodnu mrežu prema podacima Zavoda za statistiku Republike Srbije u 2013. godini iznosio je 31165.

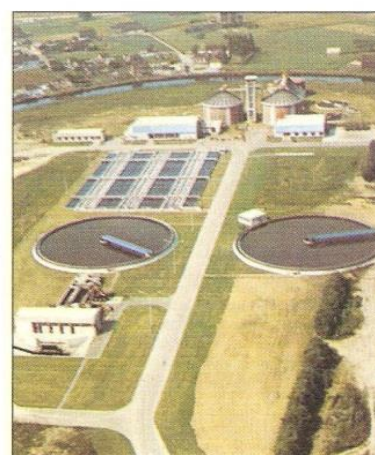
8.2.1.2 Kanalizacija

Zajedno sa sekundarnom mrežom kanalizacioni sistem izgrađen je u dužini od 166 kilometara i trenutno se sve otpadne vode izlivaju direktno u reku Veternicu bez prethodnog tretmana ili kasnije prerade. Kanalizacioni sistem funkcioniše po mešovitom sistemu, tj. relativno mali broj ulica izdvaja atmosfersku vodu od fekalne kanalizacije.

U delovima grada u kojima ne postoji kanalizaciona mreža, otpadne vode se odvoje u uglavnom nepropisno izgrađene individualne septičke jame, koje predstavljaju potencijalnu opasnost sa sanitarnog aspekta u uslovima visokih podzemnih voda kada može doći do njihovog izlivanja. Obzirom da individualne septičke jame uglavnom nisu građene kao vodonepropusne, predstavljaju kontinualnu opasnost sa aspekta ugroženosti podzemnih voda.

U cilju unapredjenja životne sredine i zaštite zdravlja naših građana, grad Leskovac započeo je sa izgradnjom postrojenja ; vrednosti od preko 24 miliona evra, čija III faza uključuje proširenje kanalizacione mreže u preko 20 naselja na teritoriji grada koji gravitiraju budućem postrojenju. Postrojenje se nalazi kod sela Bogojevce, na prostoru uliva Veternice u Južnu Moravu. Postrojenje će moći da preradi 800 litara otpadnih voda u sekundi a krajnji rok za izgradnju sve tri faze je 2016. godina

Projekat se finansira iz evropskih fondova, uz podršku Vlade Republike Srbije i grada Leskovca i predstavlja poštovanje preporuka iz Okvirne direktive o vodama Evropske unije i mnogim direktivama koje iz nje proističu.

Slika 17. Budući izgled postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda

Tabela 114. Vodosnabdevanje i ispuštanje otpadnih voda prema broju domaćinstava, 2016.

	Broj domaćinstava priključenih na vodovodnu mrežu	Broj domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu
Republika Srbija	2104590	1501289
Jablanički okrug	48078	30000
Leskovac	32863	20235

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

Tabela 115. Vodosnabdevanje i ispuštanje otpadnih voda prema u hiljadama m³, 2016.

	Ukupne zahvaćene vode, hilj. m ³	Isporučene vode za piće, hilj. m ³	Ukupne ispuštene otpadne vode, hilj. m ³	Ispuštene otpadne vode u sisteme za odvodjenje, hilj. m ³	Prečišćene otpadne vode, hilj. m ³
Republika Srbija	634255	408072	393269	283216	47244
Jablanički okrug	11984	7398	7312	5379	793
Leskovac	8527	5115	5106	3865	-

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

8.2.2 Sistem daljinskog grejanja

JP „Toplana” - Leskovac obavlja proizvodnju i distribuciju toplotne energije za potrebe grejanja krajnjih korisnika u gradu Leskovcu i nosioc je razvojnog programa toplifikacije i gasifikacije grada.

Sistem daljinskog grejanja u Leskovcu obavlja se preko tri kotlarnice:

Kotlarnica „Crvena Zvezda”, ložena ugljem, ukupne instalisane snage 22 MW. Ukupna dužina trase vrelovoda sistema daljinskog grejanja C. Zvezda je 6140m. Kotlovi u ovoj kotlarnici se moraju zameniti sa 3 nove kotlovske jedinice snage 35KW koji će kao energent koristiti mazut sa mogućnošću konverzije gorionika na gas.

Kotlarnica „Dubočica”, koja kao gorivo koristi mazut ukupne instalisane snage 19,5 MW i koja takođe mora pretrpeti izmene u smislu povećanja kapaciteta sa 19,5 MW na 25MW sa mogućnošću konverzije gorionika na gas. Ukupna dužina trase vrelovoda je 3850 m.

Kotlarnica „S 17”, koja kao gorivo koristi mazut, ukupne instalisane snage 9 MW, nalazi se u centru grada i ima 4650 direktnih korisnika odnosno 6500 indirektnih dnevno. Zbog nemogućnosti povećanja kapaciteta u građevinskom smislu i nemogućnosti konverzije na gas kao energent predviđa se izmeštanje iz podrumskih prostorija zgrade „S-17”.

Na mrežu vrelovoda od preko 12 km priključeno je ukupno 111862 m² površine poslovnih prostorija i 3.758 stanova što iznosi manje od 10% od ukupnog broja domaćinstava u Leskovcu.

8.2.2.1. Gasifikacija Leskovca

Kroz Leskovac prolazi glavni krak magistralnog gasovoda MG 11 od Niša do Leskovca (GRČ Leskovac) i krak razvodnog gasovoda RG 11-02 do Donjeg Bunibroda (GMRS „Vlasotinac”). Prema gradu Leskovcu je izvedena instalacija kraka MG 11 do Bobišta (GMRS „Leskovac”).

Od GMRS „Leskovac” je urađena gradska mreža i sledeće merne stanice :

- „Nevena-Jugekspres”,
- „Leteks”,
- „Proleter” ,

iz kojih su već priključeni korisnici Jura, Bimteks, Zlatni pek, Zlatan trag, Morava (ciglana) i postoje kapaciteti za priključenje svih zainteresovanih pravnih i fizičkih lica.

Slika 18. GMRS "Leskovac"

8.2.3 Elektroenergetska infrastruktura

Osnovno razvodno postrojenje za napajanje Leskovca i okoline predstavlja TS 400/220/110kV „Leskovac 2”, putem 110kV DV.

Sa elektroenergetskim sistemom Srbije Leskovac je povezan preko sledećih dalekovoda i to:

1. 400 kV DV (TS „Niš 2” – TS „Leskovac 2”)
2. 220kV DV (TS „Niš 2” – TS „Leskovac 2”) i
3. 110kV DV (TS „Niš 2” – TS „Leskovac 4”), (TS „Leskovac 4” – TS „Leskovac 2”), (TS „Leskovac 2 – TS „Vrla 3”) i (TS „Leskovac 2” – EVP Grdelica – TS „Vrla 3”).

U obuhvatu GUP-a nalazi se jedna TS 110/35 kV „Leskovac 1” (postojeći kapacitet 2 x 20 MVA) i dve TS 110/10 kV, i to: „Leskovac 4” (postojeći kapacitet 2 x 31.5 MVA) i „Leskovac 6” (postojeći kapacitet 2 x 31.5 MVA).

Zadržavaju se postojeći sistemi transformacije 110/35/10/0,4 kV i 110/10 kV uz napomenu da je konačno mišljenje definisano kroz urađenu Studiju perspektivnog dugoročnog razvoja električnih mreža naponskih nivoa 110 kV i 35 kV na području Ogranaka Niš, Leskovac, Prokuplje, Pirot i Vranje u PD „Jugoistok” d.o.o. Niš.

Uz osnovno energetska uporište na trafo-stanici TS 220/110 KV „Leskovac” sa dve trafo stanice TS 110/10KV i jedne TS 110/35KV, konzum u Leskovcu je kvalitetno i pouzdano obezbeđen električnom energijom tako da grad Leskovac zadovoljava potrebe privrede i stanovništva.

8.2.4 Telekomunikacioni sistemi

8.2.4.1 Fiksna telefonija

Broj telefonskih priključaka na 100 stanovnika u gradu Leskovcu, 2016. godine iznosio je 25,34 (ili, inverzno: jedan priključak na 3,95 stanovnika), kada kao broj stanovnika računamo procenjen broj što je za 65% niži nivo nego u Republici Srbiji gde je 40,2 aparata na 100 stanovnika (ili jedan priključak na 2,49 stanovnika). Telefonsku mrežu grada upotpunjuju 14 telefonskih centrala, od čega 7 modernih automatskih i oko 1.500 km ukupne telefonske mreže od čega 20% sa podzemnim kablom.

Procenat digitalizacije uključenih pretplatnika fiksne telefonije na području MG Leskovac iznosi 89,58%, dok broj uključenih dvojnika čini 1,8%. U Republici Srbiji procenat digitalizacije uključenih pretplatnika fiksne telefonije iznosi 97,88%, a od ukupno uključenih procenat dvojnika iznosi 3,47%. Ukupna dužina magistralnih optičkih kablova (glavni kabl) koji su izgrađeni na teritoriji Leskovaca je oko 98,191km.

Stanje u fiksnoj telekomunikacionoj mreži se po kvalitetu u pretplatničkoj mreži može oceniti kao relativno zadovoljavajuće kada je u pitanju prenos govornog signala.

Uslugu fiksne telefonije u Leskovcu pružaju sledeće firme: Telekom Srbija, SBB i Orion telekom.

8.2.4.2 Mobilni i kablovski operateri

Usluge mobilne telefonije, interneta i kablovske televizije u Leskovcu pružaju mnoge firme tako da je zastupljena jaka konkurencija koja garantuje visok kvalitet navedenih usluga.

Mobilni operateri u Leskovcu su: Vip mobile d.o.o., Telekom Srbija a.d. i Telenor Srbija .

Operateri kablovske televizije su: SBB, Telekom Srbija, Kopernikus i Orion telekom.

Internet usluge u Leskovcu pružaju sve gore navedene firme sa odličnim internet paketima koji se trenutno nude u celoj Srbiji.

Tabela 116. PTT saobraćaj, 2017.

	Grad	Udeo u okrugu (%)	Okrug
Broj pošta	18	58,06	31
Broj telefonskih pretplatnika	27952	66,55	42004
PTT promet (otpremljeno)	pismonosne pošiljke(u hilj.)	914	1236
	paketi (u hilj.)	3	4

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017

8.3 Zdravstvena i socijalna zaštita

Mrežu zdravstvenih organizacija u gradu i prigradskim naseljima obuhvaćenih GUP-om sačinjavaju: objekti primarne zdravstvene, sekundarne i higijensko-epidemiološke zaštite. Objekti zdravstva su u državnoj i privatnoj svojini.

Za pružanje primarne zdravstvene zaštite nadležan je Dom zdravlja u Leskovcu sa svojim ograncima u Grdelici i Vučju. U okviru Doma zdravlja funkcioniše preko 10 službi među kojima je i Služba za zdravstvenu zaštitu dece i školske dece. Dom zdravlja raspolaže razgranatom mrežom zdravstvenih stanica i ambulanti u naseljenim mestima grada Leskovca te većim brojem zubnih ambulanti po osnovnim i srednjim školama u Leskovcu.

Dom zdravlja u Leskovcu pruži godišnje oko 2.300.000 različitih zdravstvenih usluga (19 usluga na jednog osiguranika). S obzirom na dobru distribuciju zdravstvenih kapaciteta i kadrova, korišćenje zdravstvene zaštite u potpunosti odgovara zahtevima i potrebama radnih ljudi i građana na području koje Dom zdravlja - Leskovac obezbeđuje zdravstvenom zaštitom.

Zdravstvena ustanova „Apoteka Leskovac“ je još jedna zdravstvena ustanova koja obezbeđujući primarnu zdravstvenu zaštitu ali za teritoriju čitavog Jablaničkog okruga. Osnovna delatnost je snabdevanje stanovništva, zdravstvenih ustanova i drugih pravnih lica lekovima i medicinskim sredstvima. Apoteku Leskovac čine 13 ogranaka i 21 jedinica za izdavanje gotovih lekova.

Sekundarnu zdravstvenu zaštitu svim stanovnicima Jablaničkog okruga pruža Opšta bolnica Leskovac. U bolnici radi preko 1200 upošljenika podeljenih na 19 službi odnosno sektora koji opslužuju 216.304 stanovnika okruga . U 2008. godini Opšta bolnica Leskovac je dobila priznanje u vidu 2. mesta na rang listi bolnica u zemlji po kvalitetu rada koje ocenjuje Ministarstvo zdravlja RS, a na osnovu podataka koji se dostavljaju ZZZJ.

Tabela 117. Bolnički kapaciteti, 2017.

	Broj kreveta	Udeo u ukupnom broju kreveta (%)	Broj kreveta na 1000 stanovnika
Posteljni fond prema Uredbi o planu mreže zdravstvenih ustanova (bez psihijatrije)	727	79.11	3,47
Psihijatrijske postelje	68	7,40	3,32
Dnevne bolnice	64	6.96	0,30
Postelje na neonatologiji	60	6,53	0,29
UKUPNO	919	100,00	4,39

Izvor: Opšta bolnica Leskovac, 2017.

Tabela 118. Lekari, stomatolozi i farmaceuti u zdravstvenim službama, 2016.

	Grad	Udeo grada u ukupnom broju lekara u okrugu (%)
Lekari – ukupno	426	78
Lekari opšte medicine	88	67
Lekari na specijalizaciji	36	82
Lekari specijalisti	302	82
Stomatolozi	38	69
Farmaceuti	36	100
Broj stanovnika na jednog lekara u gradu		324

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

Tabela 119. Bolnička statistika, 2017.

Opšta bolnica Leskovac	Broj
Ukupan broj hospitalizovanih lica	22414
Prosečna dužina lečenja	6,77 dana
Specijalistički pregledi - ukupno	362223
Broj operacija	6.113
Broj dijaliza	58.928

Izvor: Opšta bolnica Leskovac, 2017.

8.3.1 Socijalna i dečija zaštita

Socijalna zaštita – Ustanove na području GUP-a Leskovca čija je delatost socijalna zaštita stanovništva su: Centar za socijalni rad, Ustanova za odrasle i starije Leskovac i dom za čuvanje starih lica „Sunčana jesen“, u privatnoj svojini.

Od januara 2004. god. u okviru Centra a kao posebna organizaciona celina funkcioniše i Prihvatilište za žene i decu žrtve nasilja u porodici. Grad Leskovac je 2015. godine rekonstruisao i opremio prostor Sigurne kuće, prihvatilišta za žrtve nasilja u porodici. Prihvatilište je u potpunosti pokriveno video nadzorom i u blizini policijske uprave, što ga čini jednom od bezbednijih u Srbiji. U zgradi površine 250 kvadrata može da boravi 12 osoba istovremeno.

Dečija zaštita – Predškolska ustanova „Vukica Mitrović“ jedina je ustanova u Leskovcu koja se u okviru sistema društvene brige o deci u Republici Srbiji, organizovano bavi pružanjem usluge dečje zaštite u obuhvatu dece predškolskog uzrasta (od jedne do šest i po godina). Osnovne delatnosti ove ustanove su:

- vaspitno-obrazovna
- preventivna – zdravstvena zaštita
- ishrana
- socijalna funkcija za porodice i decu predškolskog uzrasta

Predškolsku ustanovu čini 11 objekata za celodnevni boravak dece (osam u gradu i tri u prigradskim sredinama – Bratmilovcu, Vučju i Grdelici). U okviru ovih objekata deca su radporedjena u 16 grupa za decu jaslenog uzrasta (od jedne do tri godine) sa ukupno 347-oro dece i 45 grupa za decu uzrasta od tri do šest i po godina, sa ukupno 1236-oro dece.

Pripremni predškolski program, Zakonom obavezan za decu uzrasta od pet i po do šest i po godina u četvoročasovnom trajanju realizuje se u 61 grupi sa 1150-oro dece.

U 37 grupa u ruralnim sredinama realizuje se specijalizovani program za decu uzrasta od tri do pet i po godina, koja nisu u sistemu predškolskog obrazovanja i vaspitanja (520-oro dece).

Na odeljenju pedijatrije leskovačke bolnice vaspitno-obrazovni rad sa decom na bolničkom lečenju obavlja se u dve grupe, a inkluzijom je na nivou cele ustanove obuhvaćeno 60-oro dece.

Tabela 121. Broj i struktura ustanove za decu predškolskog uzrasta, grad Leskovac, 2016.

	Broj objekata	Deca korisnici	Zaposleni	
			Ukupno	Vaspitači
Grad Leskovac	56	2514	320	196

Tabela 121. Rashodi grada po pojedinim oblastima, 2016.

	Grad (u hilj.dinara)	Udeo grada u odnosu na okrug	Okrug (u hilj.dinara)
Ulaganje u obrazovanje	2614476	65.41	3996875
Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu zaštitu	3050582	77.56	3933029
Ulaganje u umetnost, zabavu i rekreaciju	189931	60.82	312300

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

8.4 Obrazovni kapaciteti

Tabela 121. Kapaciteti obrazovnih institucija i smeštajni kapaciteti, 2015/2016.

	Broj ustanova	Broj upisane dece/učenika/studenata	Završili školu-diplomirali
Predškolske ustanove	56	2514	/
Osnovne škole	86	11252	1432
Srednje škole	11	5891	1478
Učenici gimnazije		760	205
Učenici četvorogodišnje stručne škole		4204	1060
Učenici trogodišnje stručne škole		645	162
Visoke škole	2	1185	366
diplomirali na studijama I stepena			328
diplomirali na studijama II stepena			38
Fakulteti	1	466	97
diplomirali na studijama I stepena			72
diplomirali na studijama II stepena			23
diplomirali na studijama III stepena			2
Diplomirali po starom programu			-
Specijalne škole			
Osnovne škole	4	96	9
Srednje škole	1	33	3
Učenički domovi	1	/	/
Studentski centri	/	/	/

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

Tabela 122. Broj smeštene dece (učenika i studenata) u Domu učenika srednjih škola Leskovac, 2015/16. godine

	Ukupno	Dečaka	Devojčica
Ukupno	269	91	177
Objekat u Mlinskoj	130	40 učenika	90 učenica
Objekat u Kajmakčalanskoj	139	51 (18 učenika i 33 studenta)	87 studentica

Izvor: Dom učenika Leskovac, 201.

9 Resursi životne sredine

9.1 Kvalitet vazduha

Pod zagađivanjem vazduha podrazumeva se unošenje u vazduh čestica, para, gasova, dimova iz pojedinih izvora koje mogu štetno uticati na zdravlje stanovništva, životnu sredinu i materijalna dobra.

Glavni izvori zagađujućih materija Grada Leskovca su:

- ložišta na fosilna goriva i
- motorna vozila.

Većina većih ložišta na čvrsta i tečna goriva (toplane i kotlarnice) smešteno je u gradu Leskovcu, oko 83%. Lokacija ovih ložišta u odnosu na pravac dominantnih vetrova je nepovoljna – vetrovi duvaju od emitera ka stambenim zonama grada.

Saobraćaj je jedan od glavnih uzroka zagađivanja vazduha većih naselja.

Od zagađujućih materija koje su karakteristične za sagledavanje uticaja saobraćaja na kvalitet vazduha (ugljenmonoksid, azotdioksid, formaldehid, olovo i ukupni ugljovodonici) u Leskovcu se prate koncentracije azotdioksida i olova.

Pod imisijom se podrazumeva sadržaj gasova, para, aerosola i drugih zagađujućih materija u vazduhu na određenom mestu i u određeno vreme i ona pokazuje kvalitet vazduha određenog područja.

Ispitivanja zagađenosti vazduha u Leskovcu prvi put su vršena u periodu od 01.02.1975.godine do 31.01.1976. godine. Nakon ovih jednogodišnjih ispitivanja nastao je prekid sve do 1994.godine kada se ponovo otpočelo sa kontinualnim praćenjem kvaliteta vazduha u Leskovcu.

Kontinualnim merenjima obuhvaćena je samo teritorija grada Leskovca, na kojoj je lociran najveći broj zagađivača vazduha. Zavod za javno zdravlje u Leskovcu vrši kontinuirano i sistematsko praćenje kvaliteta vazduha grada, međutim zbog nedostatka finansijskih sredstava u 2009 godini merenja nisu vršena.

Od 01.01.2011. god. Ministarstvo životne sredine, rudarstva i prostornog planiranja finansira ispitivanje kvaliteta vazduha u Leskovcu samo na jednom mernom mestu.

Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine nastavilo je u 2013.god. sa finansiranjem ispitivanja kvaliteta vazduha na onim mernim mestima koja su uključena u državnu mrežu.

Za grad Leskovac predviđeno je jedno merno mesto, koje je od 01.01.2013. god. premešteno na novu lokaciju i nalazi se u stambeno-poslovnoj zoni, u ulici Bulevar Oslobođenja.

Leskovac ima sve predispozicije, zbog svog kotlinskog položaja i klimatskih karakteristika, da i kod malih pojedinačnih emisija dođe do pojave visokih koncentracija zagađenja, te se problemu aerozagađenja u Leskovcu mora posvetiti mnogo veća pažnja nego do sada, ne samo u praćenju raznih zagađivača već i u preduzimanju određenih mera da se zagađenje smanji.

Zbog toga je Gradska Uprava za zaštitu životne sredine napravila Plan kontrole kvaliteta vazduha za 2015-2016. godinu za teritoriju grada Leskovca koji, između ostalog, sadrži i mrežu mernih mesta za praćenje parametara koji utiču na zagađenja vazduha, te se od avgusta 2015.godine u Leskovcu vrši monitoring zagađenja. Merna mesta se nalaze: Zgradi apoteke Sutjeska, Medicinska škola i Vrtrić Kolibri. Merenja vrši Zavod za javno zdravlje Leskovac, koji mesečne izveštaje o kvalitetu vazduha šalje Gradskoj u pravi za zaštitu životne sredine grada Leskovca.

9.2 Kvalitet zemljišta

Na području grada Leskovca zemljište je osnovno prirodno bogatstvo, koje predstavlja najznačajniji resurs. Zbog toga je potrebno njegovo korišćenje na održiv način kako bi ga očuvali za buduće generacije.

Zemljišta grada Leskovca po svojim proizvodnim vrednostima (karakteristikama) su veoma različita, što je rezultat brojnih pedogenetskih i antropogenih faktora (geološke podloge, klime, reljefa, nadmorske visine, prisustvo podzemnih voda, udaljenosti rečnih tokova, obrade zemljišta i mnogih drugih faktora). Na ovim zemljištima se odvija raznovrsna poljoprivredna proizvodnja.

Područje grada Leskovca odavno je poznato kao pravi mozaik tipova zemljišta (13), formiranih pod uticajem specifičnih pedogenetskih činilaca, koji su stavili svoj pečat na izgled, proizvodne osobine i potencijalne vrednosti zemljišta.

U okviru leskovačke kotline, kao glavnog poljoprivrednog regiona na teritoriji grada Leskovca, zemljišta rečnih dolina i ravnice, zauzimaju značajne površine i ona se odlikuju posebnim karakteristikama i većim proizvodnim vrednostima u odnosu na okolna zemljišta viših nadmorskih visina.

Ova zemljišta su pogodna za intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju u uslovima navodnjavanja i gajenje prvenstveno povrća, žitarica, krmnog bilja i voća.

Osnovne hemijske osobine zemljišta su – supsticiona kiselost, sadržaj karbonata, humusa i lakopristupaljčnih formi fosfora i kalijuma predstavljaju najvažnije parametre plodnosti zemljišta.

U našoj zemlji je veći problem, kod pojedinih proizvođača nepravilna i nekontrolisana primena pesticide.

Savremena zaštita bilja zasniva se na integralnim merama zaštite.

Višegodišnjim ispitivanjem zemljišta u laboratoriji „Zavoda za poljoprivredu Leskovac“ u Leskovcu ustanovljeno je da je u odnosu na pre dvadestak godina došlo do smanjenja pH vrednosti zemljišta za 0,2 – 0,3 jedinice, s jedne strane, a s druge strane došlo je do smanjenja % humusa u zemljištu, kao i do smanjenja sadržaja fosfora i kalijuma – što ukazuje da je došlo do pogoršanja kvaliteta zemljišta odnosno da je većina tih uzoraka jako kisela.

Na zagađenje zemljišta najviše utiče industrija, saobraćaj (teški metali) i intenzivno korišćenje pesticida u poljoprivrednoj proizvodnji čija je upotreba u velikoj meri nepravilna i nekontrolisana.

U opštini Leskovac zagađenje zemljišta započelo je kada i izgradnja prvih fabrika. U početku je to bilo neznatno zagađenje vazduha i vode, a kasnije, s porastom industrijalizacije zagađenje postaje značajno, pa i vrlo opasno po okolni biljni i životinjski svet.

Zemljišta u urbano-industrijskim regionima pokazuju velike razlike u odnosu na zemljišta u prirodnim sredinama. Neka od njih pokazuju posebne karakteristike uzorkovane primenom prirodnih i tehnoloških supstrata (otpada, šljake, cigle, betona) inputima nutrijenata i polutanata, delimični i iskopavanjem, zbijanjem i zauzimanje izgradnjom.

Usled većeg uticaja posebno na ekološke funkcije, zemljišta urbanih zona pretenduju da budu ograničena za upotrebu ili čak i potpuno uništena.

Ovakva zemljišta mogu da nanese štetu ljudskom zdravlju usled akumulacije i ispuštanja teških metala, nitrata, pesticida i organskih zagađivača.

Na osnovu napred rečenog, a sa ciljem unapređenja kvaliteta zemljišta, grad Leskovac je odredio opšte i posebne ciljeve, kao kratkoročni (2006-2007) i dugoročni (2006-2010, 2015- 2019) akcioni planovi.

9.3 Kvalitet voda

Podzemne površinske vode pripadaju grupi osnovnih prirodnih resursa koji su neophodni za razvoj i nastavak života na Zemlji.

Prirodni resursi su značajni sa dva aspekta, i to aspekta opstanka čoveka i ljudskog društva i aspekta ekonomskog razvoja i prosperiteta čoveka i ljudskog društva.

Čovek svojom aktivnošću i odnosom prema životnoj sredini utiče na kvalitet i upotrebnu vrednost vode. Voda svojom pojavnošću, rasprostiranjem i pokretljivošću zahteva lokalnu, regionalnu i širu politiku zaštite.

Osnovni smer u strategiji zaštite podzemnih i površinskih voda je da ona treba da bude sastavni deo opšteg programa zaštite prirodne sredine u celini i da se rešava kompleksno.

9.3.1 Izvorišta za vodosnabdevanje - Akumulacija Barje i podzemne vode

Koncepcija dugoročnog snabdevanja vodom teritorije grada Leskovca ogleda se u zadovoljavanju potreba za vodom korišćenjem kapaciteta podzemne izdani - sadašnje izvorište, i akumulisanjem površinskih voda reke Veternice (brana i akumulacija „Barje“).

Dugoročna i trajna orijentacija za snabdevanje vodom Grada Leskovca, prigradskih naselja i okolnih sela, rešena je završetkom i puštanjem u rad 21.04.2011. godine vodosistema „Barje“. Njegova izgradnja obezbediće zdravu, higijenski ispravnu vodu mnogim budućim generacijama.

Do puštanja vodosistema Barje 2011. godine u rad, Grad Leskovac se snabdeva podzemnom vodom sa tri izvorišta: kod fabrike Zdravlje tzv. "Staro izvorište" "Novo izvorište" – Donje polje u severnom delu, nizvodno od grada i "Zapadni sistem" – u Vinarcu.

Ova tri izvorišta podzemnih voda ostaju kao rezervna izvorišta vodosnabdevanja grada Leskovca sa ukupnim kapacitetom oko 450 l/sec od kojih će se koristiti 16 bunara sa ukupnim kapacitetom od 220 l/sec. Rezervno izvorište za snabdevanje grada Leskovca aktivira u slučaju da dođe do težih akcidenata na izvorištu vodosistema Barje.

Sistem snabdevanja vodom „Barje“ obuhvata teritoriju grada Leskovca sa 144 naselja i ukupno oko 150.000 stanovnika. Vodosnabdevanje se ostvaruje preko regionalnog vodosistema „Barje“, sa

akumulacijom od 4.067.000 m³ vode i postrojenja "Gorina" sa ukupnim kapacitetom od 840 l/s. Postrojenje predstavlja siguran i pouzdan sistem proizvodnje vode.

Ukupna količina vode koja se može obezbediti iz akumulacije „Barje“ (Q=820 lit/sek) i iz podzemne izdani (Q=220 lit/sek) je Q=1.040 lit/sek.

Snabdevanje stanovništva vodom za piće iz podzemnog izvorišta, vrši se na više načina i to:

- centralnim vodovodima,
- grupnim vodovodima i
- iz sopstvenih izvora i javnih česmi - (seoski vodovodi).

Sistem snabdevanja vodom iz akumulacije Barje podeljen je u dva međusobno zavisna i povezana dela:

- od akumulacije do Leskovca, i
- od Leskovca prema ostalim naseljenim mestima opštine. Ovaj podsistem obuhvata i distributivnu mrežu grada Leskovca.

Na stalnom praćenju kvaliteta vode za piće, u cilju utvrđivanja zdravstvene i higijenske ispravnosti, uključeno je više organizacija.

Nosioci ovih ispitivanja su Zavod za javno zdravlje u Leskovcu, JKP „Vodovod“ - Leskovac koji vrši i distribuciju vode za piće, kao i Zavod za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović - Batut“ iz Beograda.

9.3.2 Stanje zaštita voda

Poslovni objekti i velika većina domaćinstava u opštini imaju obezbeđeno snabdevanje tekućom vodom za piće, a centralne kolektorske sisteme za sakupljanje i odvođenje otpadnih voda imaju samo Leskovac, Vučje, Grdelica i Predejane (od ukupno 144 naselja u opštini).

Centralnim sistemima za prikupljanje i odvođenje otpadnih voda obuhvaćeno je oko 40% grada (računato na broj stanovnika). Otpadne vode iz ostalih zagađivača odvođene se u: septičke jame, vodotokove, kanale za prikupljanje atmosferskih voda. Veći deo gradske kanalizacije je opšteg tipa kanalizacije gde se mešaju atmosferske i otpadne vode. S toga, sve neprečišćene, otpadne vode, izlivaju se u reku Veternicu. Nakon prijema kolektorskih voda, a pre uliva u Južnu Moravu, Veternica protiče kroz naselje Bogojevce.

Međutim, izgradnjom Centralnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (CPPOV) ovaj problem biće saniran tako što će se prečišćene, otpadne vode izlivati u Veliku Moravu tj. promeniće se recipient.

9.3.3 Mere zaštite

Postojeći kanalizacioni sistem u Leskovcu obuhvata gradsko područje i nekoliko prigradskih naselja koja se praktično naslanjaju na gradski deo.

Kanalizacioni sistem je takozvanog opšteg tipa sa zajedničkim prikupljanjem komunalnih otpadnih voda i atmosferskih voda.

Na postojeći sistem za prikupljanje i odvođenje komunalnih otpadnih voda u Leskovcu trenutno je priključeno oko 60.000 stanovnika, uglavnom u gradskom području.

Postoje planovi i tehnička dokumentacija za izgradnju sistema i u prigradskim naseljima, čime će se značajno poboljšati ekološka, sanitarna i zdravstvena zaštita, i povećati stepen priključenosti na centralni sistem za prikupljanje i odvođenje otpadnih voda.

Gradu Leskovcu odobren je projekat izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u vrednosti od preko 24 miliona evra III faza uključuje proširenje kanalizacione mreže u preko 20 naselja na teritoriji grada koji gravitiraju budućem postrojenju. Postrojenje se nalazi kod sela Bogojevce na prostoru uliva Veternice u Južnu Moravu.

Tokom januara 2012. potpisan je ugovor za realizaciju dela PPOV Leskovac – I faza linije vode sa izvođačem kompanijom STRABAG iz Austrije, a nakon toga i za realizaciju druge dve faze. Naručilac radova je Delegacija Evropske Unije (EUD) u Srbiji, izvođač radova je kompanija STRABAG sa svojim podizvođačima a krajnji korisnik je grad Leskovac sa JKP „Vodovod“ kao budućim korisnikom i operaterom planiranih objekata. Ugovor je sačinjen na osnovu principa „projektuj i izgradi“ gde je Izvođač dužan da izradi odgovarajuću tehničku dokumentaciju, kao i da izvede radove.

Postrojenje će moći da preradi 800 litara otpadnih voda u sekundi a krajnji rok za izgradnju sve tri faze je 2016. godina.

U cilju zaštite otpadnih i površinskih voda utvrđena su 3 stepena prioriteta zaštite i to: visoki, srednji i niski.

Gradska Uprava za zaštitu životne sredine u svom programu je predvidela izradu lokalnog registra potencijalnih zagađivača podzemnih i površinskih voda kao i program monitoringa kvaliteta podzemnih voda, kao i obeležavanje zona sanitarne zaštite rezervnog izvorišta podzemnih voda za vodosnabdevanje grada Leskovca.

9.4 Komunalni otpad

Komunalni otpad se organizovano prikuplja i iznosi iz grada Leskovca i pojedinih naselja na teritoriji Grada.

Za sakupljanje i odlaganje čvrstog komunalnog otpada na teritoriji grada Leskovca, kao i Jablaničkog okruga, zaduženo je "PWW" D.O.O. Leskovac, formirano od strane austrijske kompanije "PWW" i grada Leskovca kao javno-privatno partnerstvo.

Formiranjem ovog preduzeća, organizovano sakupljanje i odvoženje komunalnog čvrstog otpada u mnogome je poboljšano.

Komunalni otpad se odvozi posebnim vozilima i odlaže na Regionalnu sanitarnu deponiju Željkovac.

Sanitarna deponija "Željkovac" kojom upravlja "PWW" D.O.O. Leskovac, je deo Nacionalne strategije upravljanja otpadom, kojom je predviđeno, da se u Republici sagradi 29 regionalnih deponija, 44 sabirne stanice, 17 reciklažnih centara.

komunalnog otpada nalazi se u Bunibrodskoj dolini, udaljenoj oko 7,5 km od centra grada Leskovca.

Sanitarna deponija je izgrađena po najvišim ekološkim standardima, a prostire se na površini do 80 hektara, sa zaštitnim pojasom površine od 30 do 40 hektara.

U drugoj fazi planira se izgradnja reciklažnog centra, komposište i moderan azil za pse. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja prepoznalo je, kao jedan od najvećih problema životne sredine u Srbiji, nizak nivo upravljanja otpadom. Problemi nastaju kao posledica nedovoljno razvijene infrastrukture, ali i loših navika i nedovoljne brige za okolinu.

U skladu sa Nacionalnom strategijom o upravljanju otpadom i zakonom o upravljanju otpadom, grad Leskovac je izradio Lokalni plan upravljanja otpadom, u saradnji sa ostalim opštinama Jablaničkog okruga i Regionalni plan upravljanja otpadom.

Planovi bi vodili ka progresivnom napretku u oblasti usluga i opreme za upravljanje čvrstim otpadom, institucionalnom jačanju opština u Jablaničkom okrugu za uspostavljanje sistema i upravljanje otpadom, podizanju svesti javnosti o regionalnom upravljanju otpadom, promovisanju regionalnog pristupa upravljanju otpadom u Srbiji i konačno do približavanja nacionalne prakse i procedura ka međunarodnim standardima i praksama.

Grad Leskovac je 27.01.2011.godine usvojio Lokalni plan upravljanja otpadom. Plan definiše preduslove za održivi integralni sistem upravljanja otpadom za dugoročni period od 10 godina. Upravljanje otpadom predstavlja skup aktivnosti, odluka i mera za sprečavanje nastanka otpada, smanjenje količina otpada i štetnog delovanja na životnu sredinu. Pomenute aktivnosti su: organizacija sakupljanja, prevoza, upotrebe, zbrinjavanje, nadzor nad kretanjem otpada, kao i briga za deponije koje se ne koriste. Očekuje se početak izrade Regionalnog plana upravljanja otpadom za opštine koje gravitiraju ka Regionalnoj deponiji Željkovac (čekaju se odluke svih opština o izradi plana).

10 Turistički resursi

Leskovac sa svojom okolinom, okružen planinama, manastirima starim više od pet vekova, kanjonom reke Vučjanke, Sijarinskom banjom, arheološkim lokalitetima Caričin grad kraj Lebana, Skobaljić grad kraj Vučja, Brnjička kulturna grupa u basenu Južne Morave, Etno-arheološki park na Hisaru, Gradac kod Zlokućana i Nekropola u Maloj Kopašnici i Vlasinskim jezerom, mogao bi da bude veoma primamljiva turistička destinacija na jugu Srbije.

Radan planina se nalazi zapadno od Lebana i pripada Rodopskim planinama sa najvišim vrhom Šopotom od 1409 m nadmorske visine. Njenu geološku osnovu čine silikatne stene iz paleozoika sa kristalastim škriljcima. Okružena je vencem planina koji čine Pasjača, Vidojevica, Rgajska planina i Sokolovića, koje je štite od hladnih i vlažnih struja sa severne i zapadne strane. Na istoku i jugu se otvara u Pustorečku kotlinu i sa te strane je izložena jakom sunčevom zagrevanju, što za posledicu ima topliju i blažu klimu. To je proizvelo svojevrstan fenomen, jer se tzv. hrastov vegetacioni pojas sa klasičnih 700 m podigao na 800 m - 900 m nadmorske visine. Zahvaljujući toplijoj klimi na Radan planini je opstalo nekoliko endemskih i reliktnih biljnih vrsta, među kojima su najznačajniji ostaci prašume iz doba tercijara. Ubraja se u red pitomih planina i pogodna je za skijaške staze.

Kukavica spada u rodopske planine i nalazi se južno od Leskovca. Najviši vrh je Vlaina na 1442 m nadmorske visine. Venac svih vrhova, sa dolinom Goleme reke, deli planinu na dva dela - severni na

kome nema naselja i južni u čijim se delovima javljaju sela. Kukavica je dugo vremena pogranična zona i veoma važno vojno uporište. Danas se na vrhu Vlaine nalazi meteorološka stanica i vojni objekti, a od nekadašnjih rimskih i turskih naseobina je malo šta ostalo.

Hidroelektrana Vučje sagrađena je 1903. godine i druga je po starosti hidroelektrana u Srbiji i na Balkanu. Najzaslužniji za njenu izgradnju je profesor Đorđe Stanojević, lični prijatelj Nikole Tesle i rodonačelnik elektrifikacije u Kraljevini Srbiji. Spada u derivacioni tip elektrana sa vodozahvatom, vodovodnom komorom, derivacionim kanalom i cevovodom. On sam po sebi predstavlja kuriozitet. Dužine je oko 1000 metara, sa prosečnom širinom i dubinom 1 metar. Sa jedne strane je uklesan u stenu, a sa druge je sazidan potporni zid. Prirodna lepota izgradnjom kanala nije narušena, šta više sa njegovih oboda pruža se prelep pogled na vodopade, kamene litice i na kanjon reke Vučjanke. Većina ostalih delova kompleksa elektrane je sagrađena tokom 1903. godine. Najstariji dalekovod u Srbiji dužine 17 kilometara je povezivao hidroelektranu i grad Leskovac, sa kojim su vlasnici elektrane imali ugovor o osvetljavanju. U godini u kojoj je Henri Ford osnovao svoju fabriku automobila, braća Rajt ostvarila prvi uspešan let u istoriji čovečanstva i kada se električna energija smatrala relativno novim fenomenom, kroz bakarne provodnike dalekovoda Vučje-Leskovac 24. decembra 1903. godine potekla je prva električna struja. Smeštena u živopisnom ambijentu reke Vučjanke, u mestu Vučje na 17km od Leskovca na području gde je iskorišćen tek deo vodnog bogatstva ovog sliva, hidroelektrana je, svojom arhitekturom, prirodno uklopljena u okolinu i predstavlja središnje mesto za potencijalni razvoj turizma ovog kraja, odnosno njegovu revitalizaciju.

Slika 22. Planina Kukavica

Slika 23. Hidroelektrana

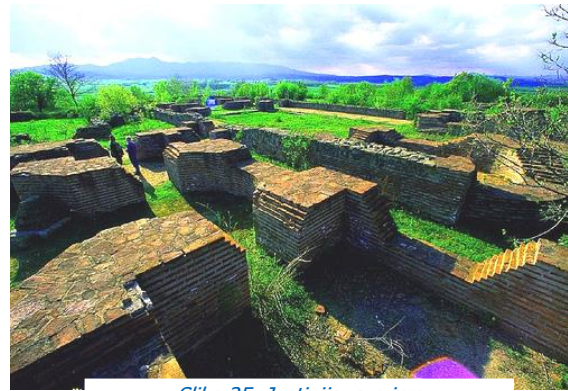
Gradska vlast je prepoznala potrebu za unapređenjem kvaliteta ponude turističkih mesta, ruralnih oblasti grada Leskovca. Agencija za lokalni ekonomski razvoj je uz finansijsku podršku Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija implementirala projekat za uređenje kupališta u kanjonu reke Vučjanke kao jedan od prioriteta Strategije održivog razvoja grada Leskovca.

Slika 24. kanjon Vučjanke sa kupalištem

Na 30 km od Leskovca, na uzvišici prema Radan planini nalazi se uređeni arheološki lokalitet **Caričin grad (Justinijana Prima)**, iz šestog veka nove ere, za koji se smatra da je rodni grad rimskog imperatora Justinijana I. Grad se sastoji od tri arhitektonske celine koje su opasane bedemima. Na najuzvišenijem delu je akropolj koji je bio u službi arhiepiskopije. Na njemu se nalazi najveća crkva Caričinog grada - episkopska bazilika i palata u kojoj je stolovao arhiepiskop, krstionica i kako se pretpostavlja, škola za obučavanje vernika. Gornji grad se prostire oko akropolja. On je dvema ulicama podeljen na četiri kvarta. Na mestu gde se ulice seku nalazi se kružni trg. U kvartovima su centralne tačke bile crkve. Duž uliradnje, javne građevine, stambeni objekti. Donji Grad se prostire južno od Gornjeg Grada na najnižoj terasi. U Donjem Gradu su do sada otkriveni sakralni objekti, objekti javnog karaktera i stambena četvrt.

Slika 25. Justinijana prima

Arheološki lokalitet **Skobaljić grad** se nalazi na vrhu grebena planine Kukavice, desetak kilometara jugozapadno od Vučja.

Lokalitet je višeslojan, jer ima tragova iz različitih epoha. Najstariji tragovi potiču iz bakarnog i bronzanog doba. Najstarije kameno utvrđenje podignuto je u predrimsko doba, a utvrđenje od kamena, opeke i maltera iz ranovizantijskog doba. Najmlađe utvrđenje, čiji se ostaci – bedemi i kule, sada vide na terenu, potiču iz 15. veka i vezuju se za ličnost Nikole Skobaljića, vlastelina despota Đurđa Brankovića. Nikola Skobaljić je istorijska ličnost koja se pominje u vezi sa dvema bitkama koje je vodio u septembru i novembru 1454. godine. Prva bitka se zbila „u Banje“ i tada je Skobaljić porazio tursku vojsku i pobio mnoge, pa i „znamenitu tursku gospodu“. Druga bitka, u kojoj je sam car predvodio tursku vojsku, vodila se, kod vode (ili planine) Trepanja. Tada je Nikola Skobaljić poražen i živ nabijen na kolac.

Slika 26. Arheološki lokalitet Skobaljić grad

Tradicija vezuje ovaj lokalitet za vojvodu Nikolu Skobaljića, velikog junaka koji je ratovao sa Turcima i nikada nije bio poražen. Ovaj čovek, veliki u očima naroda, nije rođen, a nije ni stradao kao drugi, obični ljudi. Rodila ga je devojka iz sela Vine, koja ga je začela jeđući živu ribu skobalja. Nastradao je zbog izdaje svoje kume, ali ga Turci nisu živog uhvatili već je on na svom konju odleteo. Podigao je grad na visu iznad Vučja i taj grad nosi njegovo ime. U dolini reke Vučjanke sazio je crkvu na čijim je ruševinama 30-tih godina XX veka podignuta nova crkva posvećena Sv. Jovanu, zadužbina Teokarevića. Grad se sastoji od Gornjeg, Donjeg grada i Podrađa i prostire se na površini od oko dva hektara. Arheološka iskopavanja su vršena u periodu od 1984. do 1990. godine

Spomen Park predstavlja memorijalni kompleks na istočnoj padini Hisara izgrađen 1971.godine.

Slika 27. Spomen park

Slika 28. Iskopavanja na arheološkom lokalitetu Hisar Spomen park

Arheološki lokalitet Hisar u Leskovcu nalazi se na kraju izdužene kose, na međi plodnih dolina reka Jablanice i Veternice, na nadmorskoj visini od 310m. Zahvaljujući povoljnom strategijskom položaju, s jedne strane i blagim padinama usred plodne leskovačke kotline, s druge strane, naseljavan je od praistorije pa do danas. Otkriven je veliki broj arhitektonskih i drugih objekata, mnoštvo keramičkog materijala, novca i veliki broj arheoloških predmeta od metala, stakla, kosti i kamena koji dokumentuju život dug sedam milenijuma na Hisaru – odnosno u Leskovcu. Ostaci najstarijih naselja potiču iz srednjeg i mlađeg neolita. Hisar je naseljavan i tokom svih perioda metalnog doba: bakarnog srednjeg bronzanog doba i

gvozdenog doba. Otkrivani su ostaci utvrđenja iz kasnog antičkog doba – IV vek n.e. i rano vizantijskog doba – VI vek n.e, kao i srpskog srednjeg veka i turskog perioda. Pored naselja i utvrđenja otkriveni su i delovi nekropola iz ranovizantijskog doba i srpskog srednjeg veka – XII-XIII vek.

Lokalitet Gradac nalazi se blizu sela Zlokućana kraj Leskovca. Nalazi se iznad ušća Jašunjske reke uz Južnu Moravu. Svojim prirodnim položajem brežuljak je poslužio kao baza za podizanje naselja na najširem zaravnjenom platou koji ima blagi pad prema severozapadu. Materijal nađen ovde pripada vinčansko-pločničkoj fazi (mlađi neolit) sa obiljem elemenata ranog bronzanog doba juga.

Na pola puta od Leskovca prema Grdelici, u selu Mala Kopašnica otkrivena je **rimska nekropola** sa grobovima spaljenih pokojnika. Nekropola je pripadala naselju koje je živelo u II i u prvim godinama III veka n.e. Luksuzni grobni nalazi govore o velikom bogatstvu naselja. U svim grobovima su pronađeni bronzani novčići, keramičko posuđe, nakit od staklene paste i zlata, oružje, alat itd. Zlatan nakit ukazuje na veoma razvijenu zanatsku radinost ovoga kraja u vreme Rimskog carstva. Pretpostavlja se da je ovo naselje opustošeno u šestom veku nove ere.

U selu Strojkovce blizu Leskovca se nalazi **prvi muzej tekstila** koji je smešten u jednoj staroj vodenici. posebnu vrednost predstavlja gajtanara, fabrika za izradu ukrasnih gajtana na starim srpskim nošnjama, čije je mašine pokretala vodenica pre pronalaska električne energije.

U samom centru grada nalazi se nekoliko kuća koje su pod zaštitom države i čiji je životni vek duži od 120 godina. To su Šop-Đokićeva kuća, kuća Bore Dimitrijevića-Piksle, Tonkićeva palata...

Šop-Đokićeva kuća je stara 120 godina. To je jednospratna zgrada sa tremom iznad ulaza. Prizemlje zgrade je skoro bez otvora, a njegovu polovinu zahvata Slika 29. Tekstilni muzej u Strojkovcu uređen, sa tavanicom u duborezu u najvećoj sobi. Zgrada je obnovljena i dograđena u istom stilu 1980. godine.

Kuća Bore Dimitrijevića Piksle, stara zgrada Narodnog muzeja, podignuta je u XIX veku. Jednospratna zgrada, rađena u balkanskom stilu. Danas se u ovoj zgradi nalazi stalna etnološka postavka Narodnog muzeja, koja oslikava enterijer kuća u Leskovcu tokom XIX veka.

10.1 Broj posetilaca

Tabela 102. Broj i struktura turista i ostvarenih turističkih noćenja, 2016.

		Grad	Okrug	Srbija
Broj turista	ukupno	15614	22649	2753591
	domaći	6162	12568	1472165
	strani	9452	10081	1281426
Broj noćenja	ukupno	25180	75550	7533739
	domaći	11434	59852	4794741
	strani	13751	15698	2738998
Prosečan broj noćenja	domaći	1.9	4.8	3.3
	strani	1.5	1.6	2.1

Izvor: Opštine i regioni u RS, 2017.

10.2 Smeštajni kapaciteti

Tabela 103. Smeštajni kapaciteti, 2016.

Destinacija	Broj smeštajnih objekata	Broj kreveta	Iskorišćenost kapaciteta (%)
Vila „Mitić“	1	40	51
Hotel „Hajat S“	1	129	67
Garni hotel „Bell inn“	1	25	70
Hotel „ABC“	1	42	80
Pansion restoran „Groš“	1	130	30
Pansion „Perla“	1	20	70
Motel „Pobeda“- Predejane	1	88	80
Hotel „Pašina česma“	1	94	50
UKUPNO	8	568	-

Slika 30. Hotel „ABC“

Slika 31. Hotel „Hajat S“

Slika 32. Vila „Mitić“

Slika 33. Hotel „Pašina česma“

Slika 34. Garni hotel „Dermanović“

Slika 35. Motel „Pobeda“ Predejane

Slika 36. Pansion „Perla“

Slika 37. Pansion restoran „Groš“

Slika 38. Pansion restoran „Park“

Slika 39. Pansion „Mimi“

11 Kvalitet života

11.1 Javni sadržaji i rekreativni programi

11.1.1 Sportski sadržaji

Leskovac ima dugu i bogatu sportsku tradiciju. Pre Prvog svetskog rata sportska aktivnost odvijala se u **streljaštvu** i kroz rad **gimnastičkog** društva „Dušan Silni“ i a uoči Prvog svetskog rata, tačnije 1914. godine u Leskovcu je doneta prva fudbalska lopta.

Na formiranje **fudbalskih klubova** čekalo se do oktobra 1919. godine a u periodu između dva svetska rata najveće ekipe bile su Momčilo, Josif, Gajret i Dubočica koja je za razliku od pomenutih klubova opstala i posle 1945. godine i sa ponosom i danas nosi to ime.

Osim fudbala od 1918. do 1941. godine egzistirao je konjički sport, a formiran je i Aero klub. Ostali sportovi počeli su da se razvijaju posle drugog svetskog rata, tako da je 1954. godine formiran RK „Dubočica,,, a 1958 formiran je Sportski savez, a onda i klubovi i savezi iz ostalih sportova.

Od 1970 – 1990. godine vodeći sportovi bili su fudbal i rukomet, pratile su ih mnogobrojne streljačke družine, dizački sportovi, mačevanje i ženska i muška košarka, gimnastika, stoni tenis, boks. Organizaciona struktura leskovačkog sporta polazi od: Sportskog saveza grada koji kao sportska institucija objedinjava sve sportske organizacije i klubove. Sportski savez objedinjuje 80 sportskih klubova i organizacija i predstavlja vodilju leskovačkog sporta.

Gradski fudbalski savez objedinjava sve fudbalske klubove i u svom članstvu ima 54 muške i jednu žensku ekipu. Najpoznatiji su FK „Moravac“, Mrštane,, koji se takmiče u sportskoj ligi III stepena po rangu takmičenja. Tu je i FK „Sloga, koja se takmiči u Niškoj fudbalskoj zoni, kao i GFK Dubočica koja je ponovo počela sa takmičenjem u Jablanickoj okružnoj ligi ostali klubovi takmiče se u Jablaničkoj fudbalskoj ligi i opštinskoj ligi. Postoji i ženski fudbalski klub ŽFK „Lemind Lavice“ koji se takmiči u 1. ligi Srbije. Leskovački fudbal raspolaže sa Gradskim stadionom, stadionom u Vučju, Grdelici i Mrštanu i oko 40 travnatih terena.

Planinarski dom na Kukavici je tradicionalno aktivan, a Leskovac je dobio pič terene i balon sale kao i skejt park.

Slika 40. Odbojka

Slika 41. Košarka

Odbojkaški savez je započeo sa radom devedesetih godina prošlog veka. U tom periodu formirani su muški i ženski klubovi koji se sa promenljivim rezultatima takmiče i danas. Trenutno muški i ženski odbojkaški klub igraju veoma uspesno i glavni su pretendenti za ulazak u jedinstvenu Drugu ligu Srbije.

Posebne zasluge za razvoj **leskovačke košarke** ima Ivan Tometić – Špile, zatim igrači, a kasnije sportski radnici Miljković Dragutin – Gute, Džoni Malović, Mitić Slobodan, Vukadinović Goran, kao i mnogi drugi. Ženska košarka se u dva navrata takmičila u saveznoj ligi. Materijalnu podršku razvoju košarke davala je kompanija Zdravlje. Kosarkasi Ydravlja trenutno se takmice u Drugoj ligi Srbije.

Rukometni sport u vreme SFRJ bio je vodeći sport u gradu. Perjanica leskovačkog ali i srpskog rukometa. Dubočica je bila standardni član Prve lige, a mnogi njeni igrači bili su poznati širom Jugoslavije. Legenda leskovačkog rukometa Zoran – Zoka Cvetanović, bio je i reprezentativac. Trenutno rukometni klub Dubočica veoma uspesno se takmici u Drugoj ligi Srbije.

Šahovski sport egzistirao je kroz ŠK „Dubočica“ i „Električar“. Poznati šahisti iz tog perioda su vелеmajstor Miroslav Marković omladinski prvak sveta i Oliver Prokopović.

Borilački sport – Isticanje ovog sporta odvijalo se od 1970-1990. godine kroz BK „Dubočica“ koja je bila član prve lige.

U poslednjoj deceniji prošlog veka razvio se kik boks kao sportska disciplina, koji je okupio veliki broj ljubitelja ovog sporta. Iz tog perioda Leskovac je dobio amaterskog prvaka Evrope Božidara Đermanovića potpredsednik Kik boks saveza Srbije. Njegov naslednik je mlad i perspektivan takmičar Kecojević Mihajlo.

Karate sport ima veliki broj zaljubljenika okupljenih u veliki broj klubova koji su organizovani kroz razne federacije.

Džudo klubovi veoma uspešno rade sa mladim kategorijama.

Dizački sport svoje prve korake napravio je u DTV „Partizan,, a zatim kroz KDT „Dubočica“.

Slika 42. Savanović, prvi levo

Poznatija imena ovog sporta su Ljubiša Kocić, Aleksandar Djurović, Miloš Disić.

Atletika je u liku maratonca Dobrivoja Stojanovića dugo imala svog najboljeg predstavnika, a zatim se pojavio talentovani Vladimir Savanović. Danas atletika egzistira kroz dva kluba.

U prvoj deceniji 21-og veka pojavili su se i plivački i vaterpolo klubovi koji veoma uspešno rade sa mladim kategorijama.

Plivački klub „Leskovac“ Leskovac je osnovan 2005 godine. Plivački klub „Leskovac“ je drugu godinu za redom organizovao međunarodni plivački miting, na kome je uzelo učešće preko 520 plivača iz Srbije, Bugarske, Makedonije i BIH. Na takmičenju je podeljeno oko 600 medalja u 12 takmičarskih kategorija, a organizacija je ocenjena najvišom ocenom od strane službenih lica Plivačkog saveza Srbije. PK „Leskovac“, je aktivni učesnik i suorganizator takmičenja na nivou grada, tipa revijalnog karaktera (Svetosavski kup) ili školskih takmičenja u organizaciji Saveza za školski sport Srbije. Pored plivačkog kluba Leskovac veoma uspesno se takmici i **plivački klub Dubočica** koji je takodje organizator Medjunarodnog turnira u Leskovcu i ima veliki broj osvajaca medalja u svojim redovima.

Slika 43. Plivački klub

Stoni tenis uspešno egzistira više od pola veka kroz jedan klub STK „Dubočica,, Najbolje rezultate postiže u zadnjoj deceniji 20-og veka i to u ženskoj kategoriji. Članice ovog kluba su se 1995. godine borile za titulu prvaka države i bile su druge. Najuspešnija takmičarka Tanja Mančić omladinska prvakinja Evrope i reprezentativka Srbije, koja je i danas aktivni sportski radnik.

Ragbi klub „Morava Gepardi“ postiže zapažene rezultate u mladim kategorijama.

Posebno i značajno mesto leskovačkog sporta zauzima **školski sport** kroz takmičenja koja se odvijaju u 10 sportova. Godišnje prođe oko 5000 dece. Nosilac ovih aktivnosti je Gradski savez za školski sport.

U Leskovcu postoji i Klub za konjičke sportove sa izvanrednom kasačkom stazom kao i Aero klub „Saša Mitrović“, poznato ime sportskog padobranstva i nautike u bivšoj SFRJ.

SRC „Dubočica,, korisnicima nudi veliku dvoranu kapaciteta preko 3600 mesta i malu dvoranu, kuglanu, streljanu, veliki olimpijski bazen sa dva manja bazena, u kojima se vrši obuka neplivača, zatim 6 teniskih terena kao i sala Sajmišta (Plavi paviljon).

Sportsko - rekreacioni centar Dubočica svojim korisnicima nudi veliku (kapaciteta preko 3600 mesta) i malu dvoranu, kuglanu i bazen olimpijskih razmera.

U Leskovcu postoji više šahovskih klubova, zatim konjički klub sa jednom od najboljih kasačkih staza u Srbiji, dva kluba za dizanje tegova, plivački, vaterpolo i teniski klub.

Slika 44. SRC Dubočica

Klubovi borilačkih sportova (BK „Dubočica“, Kik boks klub „Dubočica“, Džudo klub „Leskovac“, KK „Leskovac“, KK „Bushido“, Mačevalački klub „Dubočica“, Karate klub „Ippon“, Karate klub „Sensei“). Od borilačkih sportova boks je do devedesetih godina bio najpopularniji. Potom je primat preuzeo kik-boks sa sjajnim Božidarom Đermanovićem koji je izgradio i sjajnu profesionalnu karijeru. Pored ovih borilačkih sportova, u Leskovcu egzistiraju i džudo i karate.

Narocito je vidan napredak u takmicenjima pri **Savezu za školski sport** koji je organizator takmicenja u skoro svim olimpijskim disciplinama u školskom sportu ponajviše kolektivnih sportova.

11.2 Crkve i manastiri

Saborna crkva - Katedralni hram ili Saborna crkva posvećena je Svetoj Trojici. Ona je građena od 1921-1931 godine, kada je i osveštena na Malu Gospojinu 21. septembra, uz prisustvo najviših crkvenih i državnih velikodostojnika (prisustvo kralja i patrijarha srpske pravoslavne crkve). Građena je po ugledu na Gračanicu.

Slika 46. Saborna crkva Svete Trojice u centru Leskovca

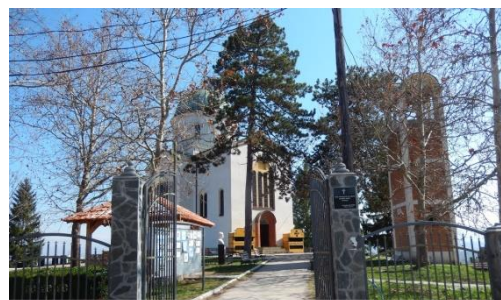
Crkva odžaklija je sagrađena 1803. godine na temeljima već

Slika 47. Unutrašnjost crkve odžaklije

postojećeg hrama. Zato što turske vlasti nisu dozvoljavale obnovu hrama Srbi su rekli Turcima da će sagrađiti kuću za sveštenika. Kao dokaz da grade kuću stavili su na kuću odžak. Zbog toga je crkva dobila ime Odžaklija. Odžak je postojao do 1963. godine kada se sam urušio, dok je u crkvi ostalo samo ognjište. Iste godine pao je i krov pod jakim pritiskom snega. Obnova je potpuno dovršena 22.09.1992 godine, kada je vladika niški Irinej uz sasluženje sveštenstva osveštao hram. U okviru crkvene porte osveštao hram. U okviru crkvene porte građevinskog poduhvata, a to je stara crkva koja je posvećena rođenju presvete Bogorodice ili Maloj Gospojini.

Crkva Svetog Ilije se nalazi na istočnoj strani Hisara. Podignuta je i osvećena povodom obeležavanja petstote godišnjice Kosovskog boja, 1889 godine na mestu, kako predanje govori, srednjevekovne bogomolje. Crkvu je projektovao Svetozar Ivačković, a ikonostas je izradio S. Nikolić iz Bitolja.

Slika 48. Crkva Svetog Ilije

Crkva Svete Petke u Rudaru

Crkva Sveta Petke je najstariji hram u leskovačkom kraju, inače Vizantijska bazilika iz V veka. Stradala je u naletu Osmanlija, te je ponovo obnovljena. U tom periodu oko nje je zasnovan i manastir. U Austrijsko-Turskom ratu, početkom XVIII veka ponovo je stradala. Obnovljena je 1799 godine. Odlikuje se raskošnim freskama. Postoje dva sloja. Prvi sloj je iz srednjeg veka, a drugi je oslikan nakon obnove hrama 1815 godine. Stradala je i u naletu Slovena sredinom VII veka. U vreme Nemanjića, a možda i pre ona je obnovljena. Pored hrama postoji i konak sa dvospratnom građevinom izgrađene početkom XIX veka.

Slika 49. Crkva Svete petke u Rudaru

To je pravo arhitektonsko remek delo svoga doba.

Crkva Svete Petke u Kumarevu

Po legendi, nastanak sela Kumareva vezan je za izgradnju crkve. Naime, prilikom najezde Turaka srušen je manastir u Slatini, Turci su obesili dvanaest kaluđera, a preživio je samo jedan koji nije bio u manastiru, jer je po naredbi čuvao ovce. On je na zgarištu manastira našao ikonu svete Petke, pa je zajedno sa narodom prešao Moravu i postavio ikonu i krst na mestu gde je narod kasnije podigao crkvu. U stvari, to je bila improvizovana crkva sve do 1803. godine kada je sagrađen hram od čvrstog materijala, koji je te iste godine i osvećen. Međutim, taj hram je dotrajao pa je pored njega podignut, 1933. godine, velelepni hram izgrađen u moravskom stilu sa jednom kupolom i zvonikom nad pripratom.

Slika 50. Crkva Svete petke u Kumarevu

Jašunjski manastiri

Manastir Svetog Jovana

Manastir Svetog Jovana u selu Jašunja se nalazi na obroncima Babičke gore petnaestak kilometara od Leskovca. Sagrađen je 1517g. na temeljima, kako se veruje, tri stotina godina stare svetinje. Kao i većina manastira i crkava bio je centar pismenosti, crkvenog i duhovnog života ovog dela niške eparhije u vreme Otomanske imperije. Haran je nekoliko puta, ali je zahvaljujući trudu dobrotvora brzo obnavljan.

Smatra se da je freskoslikarstvo manastirske crkve nastalo u više navrata. Najstarije freske, naslikane su 1524. godine da bi 1584. godine bila oslikana zapadna fasada crkve. Svetinja je jedinstvena po freskopisu sa prikazom scena iz Starog i Novog zaveta, po čitavoj spoljašnjoj fasadi crkve, od kojih se danas na žalost naziru samo fragmenti.

Godine 1952. komunistička vlast nacionalizuje gotovo sve od manastirskog imanja, da bi tek pre par godina u procesu restitucije manastiru bilo vraćeno oko 180 ha šuma i livada.

Grad Leskovac je posle desetogodišnjeg ulaganja u obnovu ove svetinje preko ALER-a sagradio novi konak na tri etaže, savremeni toalet sa 5 kabina i 4 pomoćne prostorije, monumentalnu ulaznu kapiju i ogradni zid celom dužinom manastirskog kompleksa, dva masivna potporna zida sa južne i severne strane konaka dužine preko 150 metara, kojim je višestruko povećan prostor za okupljanje vernika. U 2017. godini, preko Odeljenja za društvene delatnosti i lokalni razvoj, popločana je velika porta manastira cepanim kamenom na betonskoj podlozi površine oko 1000 metara kvadratnih, postavljen mobilijar u etno stilu i uređena zemljana površina. Donacijom vlasnika industrije nameštaja Mita doo i prerade mesa Braća Đokić doo sagrađen je Pirc visine četvorospratnice, letnja trpezarija i jedinstvena crkva brvnara posvećena sv. Vasiliju Ostroškom.

Slika 50. I 51. Manastir svetog Jovana Krstitelja

Manastir Vavedenja Presvete Bogorodice

Nedaleko od manastira svetog Jovana Krstitelja u Jašunji, nalazi se manastir posvećen Vavedenju Presvete Bogorodice. Prema natpisu na portalu iznad ulaznih vrata hrama, zapisano je da je hram podignut 1499. godine, trudom monahinje Ksenije, sa sestrama Teofanom, Martom i Marijom. Izgradnja hrama je završena 11. oktobra 1500. godine. Kako su nakon 1453. godine turske vlasti zabranile podizanje novih manastira i Crkava, najverovatnije je manastir podignut na temeljima starijeg iz nepoznatog perioda.

Crkva je jednobrodna bazilika sa poluoblíčastim svodom, a paraklis je dozidan kasnije. Stil gradnje je tipičan za vlastelinske Crkve XIV i XV veka. Turci su teško oštetili manastir, naročito u vreme Prvog i Drugog srpskog ustanka. Prvu obnovu doživeo je 1863. godine trudom Jovana Iljkovića iz Galičnika. Manastir je prvobitno bio u potpunosti živopisan, a delimično ispravlján nekoliko puta. Pripratu je živopisao 1868. godine umetnik Jovan Ilijević.

18. marta 1982. godine manastir je stavljen pod zaštitu Države, kao spomenik kulture od velikog značaja.

Slika 53. Manastir Vavedenje Presvete

Hram svetog Simeona Mirotočivog

Hram Sveti Simeon Mirotočivi nalazi se u gradskom naselju Dubočici. Godine 2005. osvećen je i postavljen krst na mestu gde će se hram graditi. Iste godine krenulo se sa izgradnjom hrama uz finansijsku podršku tadašnjeg Fonda za razvoj grada Leskovca.

Ključni razlog sporosti u završetku radova jesu nedovoljna finansijska sredstva, a pomoć koja pristiže od ljudi dobre volje takođe je mala za okončanje svih radova.

Od 2013.godine, grad Leskovac na čelu sa gradonačelnikom dr Goranom Cvetanovićem preko ALER-a finansirao je pokrivanje krova crkve, izradu fasade na objektu i unutrašnje radove. Trenutno se izvode unutrašnji radovi malterisanja, kao priprema za fresco slikarstvo. U ovoj godini je planirano i parterno uređenje hrama.

11.3 Lokalni centri za okupljanje

11.3.1 Biblioteke

Slika 51. Gradska biblioteka

Narodna biblioteka „Radoje Domanović“

Gradska čitaonica osnovana 1869 prerasla je u veliku Gradsku narodnu biblioteku 1935. godine. Početkom 60-tih godina 20. veka ona dobija ime po našem najpoznatijem satiričaru Radoju Domanoviću koji je u periodu od 1896 do 1898 bio naš sugrađanin. Paralelno sa razvojem grada razvijala se i ona. Od 1960 godine nalazi se u ulici Bulevar oslobođenja 61. Odlukom Ministarstva kulture poverena joj je funkcija matične biblioteke za Jablanički okrug. U otežanim uslovima i prostirijama koje nisu adekvatne bibliotečkim normama, sa 11 isturenih odeljenja, ona je u nekim bibliotečkim delatnostima dostigla sam vrh.

Biblioteka nakon izvršene revizije 2013. godine ima ukupno 101400 monografskih publikacija, ukupno 2774 godista časopisa i 63 godišta (626 svezaka) novine.

Biblioteka je održala drugu po redu „Kulturološku radionicu na engleskom jeziku za decu“ (Cultural Worksshop for Children), a u planu su još dve radionice. Moderator radionice je dipl. bibliotekar Sunčica Zdravković. U okviru programa „Slike među knjigama“ otvorena je izložba slika Bojane Micić i Milice Milovanović. Otvoren je akreditovan seminar za školske bibliotekare, nastavnike i vaspitače 13.02.2013. god. ZUOV/a sa temom „Kooperativnost školskog bibliotekara i nastavnika u cilju postizanja efikasnosti i efektivnosti znanja kod učenika“. Takođe se u biblioteci održava tradicionalno književno veče sa Predškolskom ustanovom „Vukica Mitrović“ iz Leskovca. Biblioteka Radoje Domanović je dobitnik je više priznanja zbog postignutih rezultata od kojih su najznačajnija:

- Surepova nagrada, najveća nagrada u bibliotekarstvu Oktobarska nagrada grada Leskovca

Slika 52. Kulturni centar

11.3.2 Kulturni centri

Leskovački kulturni centar započeo je svoje delovanje 1981. godine prvobitno kao Dom kulture mladih „Žika Ilić Žuti“, potom kao Dom kulture Leskovac, a od 2002. godine nosi naziv Leskovački kulturni centar.

Zgrada Leskovačkog kulturnog centra je jedinstvena građevina zaštićena zakonom. Nalazi se u strogom centru grada. Sastoji se od kompleksa višenamenskih prostorija, ukupne površine 1180 m²: **Veliki hol** u prizemlju (pogodan za koncerte, izložbe, mini sajmove, kreativne radionice, revije...); **Kamerna**

sala (bioskopska i pozorišna dvorana kapaciteta 160 mesta); **Galerija** sa oko 300 m² izlagačkog prostora; **Hol na spratu** kapaciteta oko 60 mesta (prostor za književne promocije, tribine, komercijalne promocije i sl.); slikarski ateljei i radionica škole slikanja i škole stripa u tavanskom prostoru; **Salon knjiga** u aneksu zgrade; podrumaska prostorija, površine 100m², pogodna za školu baleta, plesne radionice, probe i pripreme horova i ansambla folklor...

Leskovački kulturni centar realizuje sledeće programe i to: Likovni program, Književno-tribinski program, Program izdavanja časopisa i knjiga, Filmski program, Muzički program, Dramski program, Program za decu i mlade i Program za razvoj kulturnog amaterizma. Pored brojnih gostujućih umetničkih programa iz svih oblasti kulture, Leskovački kulturni centar je realizator nekoliko tradicionalnih manifestacija i programa koji svojim značenjem i dužinom trajanja prevazilaze lokalne okvire: izdavanje časopisa **„Naše stvaranje“** (od 1953. god); likovna kolonija **„Vlasina“** (održavana skoro 40 godina, od pre 2 godine transformisana u Gradsku likovnu koloniju); **Majski likovni salon** (od 1992. god predstavlja presek najkvalitetnijih likovnih radova akademskih slikara Leskovca).

Prodajni salon knjiga (od 2003. god, prodaja knjiga na štandovima u Velikom holu, sa pratećim književno- promotivnim programima).

Leskovački internacionalni filmski festival – LIFFE je osnovan 2008. godine i održava se svake godine u terminu oktobar-novembar, u organizaciji Leskovačkog kulturnog centra. Idejni tvorci i osnivači su književnik Saša Stojanović Čarli, urednik filmskog programa Dragan Jović, i grafički dizajner Jurica Dikić, a od 2011.godine umetnički direktor je poznati reditelj iz Beograda Darko Bajić.

Festival 2012.godine dobija karakter smotre filmova reditelja sa ex-yu prostora.

Na proteklih šest festivala gosti su bili eminentni filmski stvaraoci sa prostora bivše Jugoslavije: Darko Bajić, Goran Marković, Ljubiša Samardžić, Danica Maksimović, Radoslav Vlačić, Miša Radivojević, Miha Hočevar, Vladimir Blaževski, Laza Ristovski, Tanja Bošković, Slobodan Šijan, Ana Sofrenović, Sergej Trifunović, Lordan Zafranović, Rade Šerbedžija i mnogi drugi.

THINK TANK TOWN – festival književnosti osnovan je 2007. Godine i održava se prve nedelje oktobra meseca u organizaciji časopisa za Balkan THINK TANK. Idejni tvorac je književnik Saša Stojanović a saradnici su Jurica Dikić, Predrag Stanković, Marko Stojanović, Saša Nikolić i dr.

Na dosadašnjih sedam festivala gostovali su: Ljubomir Živkov, Teofil Pančić, Miljurko Vukadinović, Milan Vlajčić (Beograd), Zoran Ćirić, Dejan Stojiljković (Niš), Vladimir Kopicl (Novi Sad), Igor Mandić (Zagreb), Stevan Tontić (Sarajevo), Goran Karanović (Mostar), Nermin Sarajlić, Venita Popović, Željko Grahovac (Zenica), Miloš Petković (Zaječar), Predrag Ž. Vajagić (Bačka Palanka), Marketa Hejkalova (Prag) i mnogi drugi.

Leskovački kulturni centar realizuje **Naučni skup „Dijalekat i dijalekatska književnost“** (bijenalna manifestacija započeta 2006. god. Od radova predstavljenih na skupu naredne godine štampa se Zbornik radova „Dijalekat i dijalekatska književnost“); **Dramski studio** (redovno učešće predstava na smotrama pozorišnih amatera u Srbiji i osvojene brojne nagrade za glumu, režiju i predstavu u celini). Kao suorganizator ili tehnička podrška Leskovački kulturni centar godinama učestvuje u realizaciji Balkanske smotre mladih strip autora, Dana Nikolaja Timčenka, Leskovačkih dana muzike – LEDAMUS, Maskenbala i karnevala u okviru Leskovačkog leta, Noći muzeja i Dana grada. Leskovački kulturni centar saraduje sa velikim brojem institucija kulture u gradu, regionu i šire.

Centar za ekonomiku domaćinstva Danica Vuksanović

Osnovna delatnost Centra za ekonomiku je: unapređenje kulture ishrane, odevanja, stanovanja i savetovališta za higijenu, negu i zaštitu kože lica i tela sa estetskim obrazovanjem za kozmetiku i demonstraciono potrošački centar, rad na unapređivanju individualne i društvene ishrane putem predavanja, seminara za pravilnu ishranu, seminara za ishranu trudnica, dojilja, odojčadi i dece, seminara za konzerviranje voća i povrća, dijetalne ishrane i izložbe pravilne ishrane, stručno osposobljanje građana za rad i potrebe u objektima društvene ishrane, izdavanje uverenja o završenom kursu pravilne ishrane.

11.3.3 Pozorišta

Narodno pozorište Leskovac - Osnovna delatnost Narodnog pozorišta u Leskovcu je umetničko književno stvaralaštvo i scenska umetnost. Počeci pozorišnog života u Leskovcu datiraju iz daleke 1896. godine, kada je Radoje Domanović, ondašnji profesor Gimnazije formirao diletantsku družinu nazvavši je „Građansko Pozorište Jug Bogdan“. Iste godine izveden je komad „Boj kosovski“ autora Matije Bana. Pozorišna družina je prestala da radi 1898. godine odlaskom Domanovića iz Leskovca.

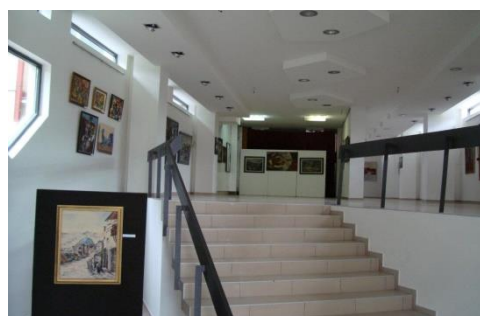
Slika 53. Narodno pozorište

Pozorište sa tradicijom dugom 112. godina od izvođenja prve pozorišne predstave poznato je po manifestaciji „Pozorišni maraton“. Maraton se održava od 2002 godine. Pozorišni maraton prvi je uveo tadašnji direktor Nenad Todorović. 2013. godine Narodno pozorište u Leskovcu je domaćin susreta „Joakim Vujić“.

11.3.4 Muzeji

Slika 54. Narodni muzej

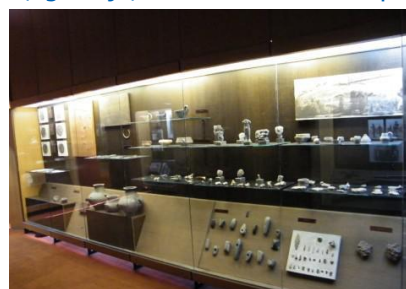

Slika 55. Galerija slika

Narodni muzej u Leskovcu osnovan je 2. maja 1948. godine sa ciljem da prikuplja, obradjuje, čuva i izlaže muzejsku građu vezanu za prošlost leskovačkog kraja. Muzej je bio smešten u adaptiranoj kući Bore Dimitrijevića Piksle sve do 10. maja 1974, kada je otvorena nova zgrada, čijim su se puštanjem u rad stekli pravi uslovi za dalji razvoj muzejske delatnosti. Muzej je ustanova kompleksnog tipa koja u svom sastavu ima više odeljenja: za arheologiju, istoriju, istoriju umetnosti, etnologiju, konzervaciju. U sklopu muzejske zgrade nalaze se stalna postavka, galerija, sala za naučne skupove i stručna biblioteka sa preko 14.000 naslova.

U sastav muzeja ulaze i izdvojeni objekti:

- Gradska kuća
- Muzej tekstilne industrije u selu Strojkovcu Spomenkuća Koste Stamenkovića
- Arheološki lokalitet Caričin grad

Slika 56. Narodni muzej u Leskovcu

Narodni muzej je ustanova koja se bavi muzeološkom delatnošću, odnosno prikupljanjem, zaštitom i prezentacijom kulturno-istorijskih dobara u cilju potpunog svestranog i naučnog izučavanja kulturno-istorijskog nasleđa leskovačkog kraja.

U Narodnom muzeju se povremeno organizuju stručni i naučni skupovi, razna predavanja i tribine. Od 1988. godine u bijenalnom kontinuitetu se održava naučni skup „Kulturno-istorijska baština jugoistočne Srbije“. U muzeju se godišnje održi više izložbi različitog karaktera, kao i promocija knjiga, književnih večeri i koncerata klasične muzike. Stručna biblioteka otvorena je za sve istraživače prošlosti leskovačkog kraja, a nije zanemarena ni obrazovna funkcija, koja je izražena kroz saradnju sa školama u gradu i okolini.

11.4 Aktivnosti u kulturi (kulturne manifestacije, proslave, festivali, parade, svečanosti, koncerti)

11.4.1 Kalendar manifestacija

Mart

Prodajni salon knjiga (sajamska manifestacija, poslednja nedelja meseca marta, Leskovac, Leskovački kulturni centar)

Internacionalni festival gitare u organizaciji muzičke škole Stanislav Binički u Leskovcu.

Maj

Noć muzeja u Leskovcu

Unazad nekoliko godina pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture u leskovačkom Narodnom muzeju i kulturnom centru, kao i u više od 60 gradova Srbije, održava se „Noć muzeja“. Samo tokom jedne noći kulturne ustanove u gradu posetilo preko 5.000 radoznalih leskovčana. Pored Narodnog muzeja u ovoj svojevrsnoj kulturnoj manifestaciji učestvuju i ostale kulturne ustanove u gradu. Sam naziv „Noć muzeja“ povlači nekako to da muzej bude taj koji okuplja sve kulturne institucije u gradu Leskovcu.

Noć dobre fotografije predstavlja više virtuelnih izložba fotografija eminentnih fotografa, majstora fotografije iz Srbije i inostranstva kao i izložbi fotografija iz depoa Foto kluba „Leskovac“. Cilj ovog programa je da se posetioci upoznaju sa domaćom i inostranom fotografskom scenom.

Noć muzeja u Gradskoj kući: razgledanje stalne etnološke postavke sa stručnim vodičem uz izvođenje programa klasične muzike kamernog orkestra Amoroza, orkestra Muzičke škole Stanislav Binički, dirigent Valentina Petrović, etnomuzikološki smer muzičke škole „Stanislav Binički“ nastupa sa odabranim - tradicionalnim pesmama iz Srbije, etnološki film – otvaranje i prikazivanje etnološkog filma u večernjim časovima.

Noći muzeja u Kulturnom centru: otvaranje izložbe fotografija „Bez maske“, Muzeja pozorišne umetnosti Srbije, autor Vukica Mikač. Postavku je obuhvatalo 30 fotografija vrhunskih domaćih glumaca, među kojima su Mira Stupica, Ljuba Tadić, Rade Marković, Petar Kralj, Ružica Sokić, Seka Sablić i drugi.

Hladno oružje kroz vekove Na izložbi je prezentovano oružje od praistorije do sredine XX veka prikazani su originalni artefakti kojima su se koristili ljudi koji su obitavali na ovim prostorima od vremena kada su prvi put napravili oružje da njime ulove životinju kojom će se prehraniti do vremena kada se oružje koristilo da povredi čoveka, razori grad, porobi narod. Ono je svedok i učesnik smenjivanja civilizacija, rušenja naselja, ubijanja ljudi, ali i odbrane zemlje, zaštite grada i doma.

Majski likovni salon u drugoj polovina meseca maja u Leskovačkom kulturnom centru. Majski likovni salon od 1992. god predstavlja presek najkvalitetnijih likovnih radova akademskih slikara Leskovca

Jun

Leskovačko leto

To je tradicionalni, multimedijalni festival na otvorenoj sceni, jedna od najdužih manifestacija u zemlji koja po sadržaju i koncepciji iz godine u godinu pobuđuje sve veću pažnju.

Slika 57. Učesnici Leskovačkog leta

Leskovačko leto se održava u etno kompleksu Šop Đokić u samom centru grada, počinje sa kalendarskim početkom leta i traje do sredine jula. Program je podeljen u tri segmenta.

Prvi segment čine sportske aktivnosti, a to su: revijalni nastupi džudista, karatista, rolera, biciklista, motociklista i turniri u odbojki na pesku, fudbalu na pesku, uličnom basketu... Drugi segment je dečiji program u kome deca predstavljaju svoja najuspešnija dostignuća iz oblasti dramskog, muzičkog, literarnog i likovnog stvaralaštva, a organizuju se i razne igre i zabave. Za decu različitih uzrasta organizuju se gostovanja popularnih baletskih i pozorišnih predstava iz drugih gradova, potom nastupi plesnih grupa, modne revije, revije pasa i kućnih ljubimaca, takmičenja u pevanju i plesu. Treći deo Leskovačkog leta čine zabavno umetnički sadržaji namenjeni odraslima u okviru koga se predstavljaju umetnička udruženja, kulturno umetnička društva, horovi, orkestri zabavne, narodne i ozbiljne muzike, pozorišne predstave, književne nečeri, izložbe knjiga, slika i cveća, filmske projekcije...

Balkanska smotra mladih strip autora

2014.godine održana je 16-ta smotra tokom juna meseca u organizaciji udruženja ljubitelja stripova i pisane reči Nikola Mitrović Kokan, poznate škole stripa.

Leskovački kulturni centar daje punu podršku organizaciji a rukovodioci škole i smotre Marko Stojanović i Srdjan Nikolić Peka godinama uspešno promovišu naš grad osvajajući prestižne nagrade u zemlji i inostranstvu.

Leskovačkih dana muzike – LEDAMUS

Ove godine na Leskovačkim danima muzike predstavilo se oko 300 muzičara iz Bugarske, Makedonije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Srbije i izvedeno je više koncerata klasične, etno, duhovne muzike i džeza.

Jul

Slika 58. Karneval Leskovac

Slika 59. Karneval Leskovac

Karneval Leskovac je spoj tradicije i savremenih Karnevalskih trendova. Karneval Leskovac, uz glavnu međunarodnu karnevalsku povorku, čine i dečji karneval, veliki maskenbal, karnevalski bal sa izborom princeze Karnevala, karnevalske izložbe, brojni prateći programi i koncerti. Organizator Karnevala je Turistička organizacija Leskovac, a pokrovitelj Grad Leskovac. U 2014. godini na Karnevalu je učestvovalo 37 karnevalskih grupa iz Bugarske, Makedonije, Hrvatske, Slovenije, Rumunije i Crne Gore sa oko 2000 učesnika.

Slika 60. Karneval Leskovac

Slika 61. Karneval Leskovac

Slika 62. Karneval Leskovac

Avgust - septembar

Grdelička regata

U Grdelici, poznatoj po čuvenoj Grdeličkoj klisuri vec 8 godina za redom, održava se Grdelička regata na Južnoj Moravi. Regata je 2015. godine okupila oko 500 učesnika iz same Grdelice, Niša, Leskovca, Vlasotinca, Predejana i drugih mesta sa južne Srbije. Start regate je u Predejanu, a cilj u Grdelici. Put koji učesnici regate prelaze dug je deset kilometara.

Slika 63. Grdelička regata

Roštiljijada – sajam roštilja

Slika 64. Zastitni znak roštiljijade

Slika 65. Koncert na roštiljijadi

Slika 66. Leskovačka roštiljijada

Roštiljijada se održava svake godine u drugoj nedelji septembra, već 20 godina. Za sedam dana, koliko traje, manifestaciju poseti više od 500.000 posetilaca iz Srbije i inostranstva i tako je svrstava u sam vrh turističkih priredbi u Srbiji. Ovu manifestaciju prati veliki niz dešavanja kao što su vatromet, pravljenje najveće pljeskavice za Ginisovu knjigu rekorda, takmičenje u brzom jedenju ljutih papričica, mnogobrojni koncerti poznatih estradnih umetnika, priredbe kulturno-umetničkih društava iz zemlje i inostranstva.

Slika 67. Leskovačka roštiljijada

Slika 68. Leskovačka roštiljijada

Slika 69. Najveća pljeskavica

Likovna kolonija Vlasina, održava se poslednje nedelje meseca avgusta na Vlasinskom jezeru. Održavana skoro 40 godina, od pre 4 godine transformisana u Gradsku likovnu koloniju.

Septembar

Slika 70. Vodenica u Vučju

Slika 71. Vodenica u Vučju

Dani Vodenica u Vučju je prateća manifestacija u toku trajanja Leskovačke roštiljijade. Prvi put organizovana 2010 godine ima potencijala da sa ostalim turističkim ponudama Vučjanskog kraja preraste u sastavni i neizbežni deo Leskovačke roštiljijade. Vodenice u Vučju predstavljaju jednu od zaostavština starih vremena, prirodne lepote i Bogom dano blago. Ovo mesto je specifično zato što je na malom prostoru skoncentrisano puno vodenica, od kojih trenutno rade 5 dok je u ranijem periodu radilo oko 15. Cilj ove manifestacije je da se prvenstveno skrene pažnja na neprolazne vrednosti koje su odolele zubu vremena. Za vreme manifestacije ispred svake vodenice bila su izložena domaća tradicionalna jela kao što su ajvar, pogača na plotni, kačamak, domaći sir, proja.

Oktobar

LIFFE, Leskovački internacionalni filmski festival (sredina meseca oktobra, Leskovac LKC). LIFFE od 2009.god predstavlja takmičarsko-revizijalnu smotru filmova sa ex-yu prostora.

Decembar

Manifestacija „Dani Nikolaja Timčenka“ održava se poslednje nedelje decembra u znak sećanja na velikog književnog kritičara, filozofa i novinara iz Leskovca.

Timčenko je, inače, najveći deo radne biografije ispisivao kao lektor leskovačkog nedeljnika „Naša reč“, jer mu je u jednom periodu bilo zabranjeno da objavljuje knjige i priloge u novinama. Zato je u njegovoj bogatoj zaostavštini ostalo mnogo vrednih rukopisa, a jedan od zadataka Zadužbine „Nikolaj Timčenko“ biće njihovo očuvanje i objavljivanje.

Kalendar manifestacija ruralne sredine

Od postojećih manifestacija na teritoriji grada koje se vezuju isključivo za ruralnu sredinu i selo i poslednjih godina su po posećenosti prevazišle lokalne okvire, treba pomenuti:

PIHTIJADA u selu Grabovnica

koja se održava u januaru

DANI JAGODE u selu Dušanovo,

koji se održavaju u junu

DANI VIŠNJE u selu Lipovica,

koji se održavaju jula

DANI KRUŠKE u Vučju, koji se

održavaju u avgustu

DANI PAPRIKE u selu

Lokošnica, koja se održava u

septembru

DANI POVRTARA u selu

Nomanica, koja se održava u

septembru

REGIONALNA IZLOŽBA

KRAVA I JUNICA, u Leskovcu,

koja se održava u septembru

DANI MEDA u Leskovcu, koja se

održava u oktobru

KROMPIRIJADA u selu

Pečenjevaca, koja se održava u

oktobru

AGROLIDER, Savetovanje

povrtara i Izložba poljoprivrednih

proizvoda, opreme i repromaterija

11.5 Zabava i usluge

Leskovac predstavlja veoma prijatno mesto za druženje i zabavu za sve generacije svojih sugrađana, ali i poslovnog i turističkog sveta koji u njega svrate prepoznajući ga kao gostoljubivog domaćina. Na raspolaganju je veći broj dečjih zatvorenih i otvorenih igraonica i rođendaonica sa mobilijarima i zabavnim parkom, zatim trgovine i hipermarketi za šoping, poslastičare i restorani, hotelski smeštaj, pansioni i hosteli, diskoteke, noćni klubovi, kazina i kockarnice.

Pravo mesto za druženje u Leskovcu su bašte različityh kafića koje su tokom celog dana popunjene do poslednjeg mesta.

11.5.1 Igraonice za decu

Slika 72. Dečja igraonica

Slika 73. Dečja igraonica

11.5.2 Tržni i maloprodajni centri

Trgovina je najzastupljenija grana privrede u svakom gradu. Leskovac raspolaže sa nekoliko tržnih centara: TC Most, TC Južni blok, TC Severni Blok, TC ELU centar, Kineski Tržni Centar i nekoliko supermarketa: Zlatan trag, Orion, ABC trgovine, Spin, Roda, Idea...

Hipermarketi

11.5.3 Poslastičare

Leskovac obiluje i bogatom ponudom kafe poslastičara prikladnih za porodični predah i prijateljska časkanja uz bogatu ponudu kolača, torti, osvežavajućih napitaka.. Među njima treba istaći „Sanjeli” (u centralnom gradskom parku), zatim „Milagro” (kod leskovačkog katastra), „Vardar” (kod glavne pošte), „Minjon” (pored reke u centru), „Jadran” (u ul. Svetozara Markovića), „Medijana” (na glavnoj ulici).

Slika 74. Poslastičara-restoran „Sanjeli”

Slika 75. Poslastičara „Sanjeli”

Slika 76. Poslastičara „Minjon”

11.5.4 Restorani

Za one koji vole da okuse specijalitete domaće kuhinje i nadaleko poznat Leskovački roštilj, mogu to učiniti u predivnim restoranima: u restoranu „ABC”, zatim u restoranima „Cap-Cap”, „Princ”, „Zlatno bure”, „Nane”, „Zajac”, „Dale 11”, Etno brvnari „Groš”, „Bebinac”, „Koliba”, Gurman i dr.

Slika 77. Restoran „Cap-Cap”

Slika 78. Restoran „ABC”

Slika 79. Etno brvnara „Groš”

Slika 80. Restoran „Princ”

Slika 81. Restoran „Koliba”

Slika 82. Restoran „Zlatno bure”

Slika 83. Restoran „Dale 11”

Slika 84. Restoran „Zajac”

Slika 85. Restoran „Gurman”

Slika 86. Restoran „Bebinac”

Slika 87. Restoran „Bavka”

Slika 88. Restoran „Mladost”

Noćni život grada nudi veliki izbor mesta za izlazak mladih ljudi. Tu su diskoteke, noćni klubovi i kafići, zatim restorani sa velikim brojem specijaliteta, po čemu je grad nadaleko poznat, takođe, bioskopi, letnje bašte i ostalo. Sve ovo čini da žitelji i posetioci Grada Leskovca uvek budu zadovoljni i lepo se provode.

Slika 89. Café „Safari“

Slika 90. Diskoteka - „Safir“

Slika 91. Klub - „Aleksandar“

Slika 92. Klub - „Aleksandar“

Grad svojim žiteljima i posetiocima nudi za izlazak dve diskoteke „Safir“ i „Aleksandar“. Diskoteka „ABC“ prima preko 5 000. posetioaca i zatvorenog je tipa, dok je „Aleksandar“ na otvorenom. U ovim objektima preko vikenda, petkom i subotom gostuju poznata imena srpske estrade, poznati DJ-evi i izvođači, organizuju se promocije pića i događaja. Od ostalih mesta koje vredi pomenuti su klubovi, kafić „Rupa“ sa svojom baštom i atmosferom za popodnevno opuštanje.

Ljubitelji rok muzike najčešće su u klubovima: „Vinus“, „Apollo“, „Gruv“ i Murphy's pub. Vikendima u ovim klubovima gostuju rok sastavi iz Leskovca ali i iz drugih gradova. Ovi klubovi nude dobru rok zabavu i provod. U kafe baru „Pikaso“ se utorkom organizuju karaoke žurke. Uz takmičarski duh i karaoke žurku mogu se osvojiti i vredne nagrade.

Slika 93. Klub - „Apollo“

Slika 94. Murphy's Pub

Slika 95. Klub - „Gruv“

12 Lokalni razvoj u relaciji sa regionalnim i državnim strateškim dokumentima

Grad Leskovac je učestvovao u realizaciji sledećih međunarodnih programa:

Program: SSMIRP 1, donator: UNDP, WB
Program: SSMIRP 2, donator: UNDP, WB
Program: MIR 1, donatori: EAR, UNDP
Program: MIR 2, donatori: EAR, UNDP
Program: CRDA, donator: USAID
Program: SLGRP, donator: USAID
Program: SCOPES, donator: USAID
Program: MEGA, donator: USAID
Program: Agrobiznis, donator: USAID
Program: Compete, donator: USAID
Program: RSEDP, donator EAR
Program: Exchange, donator EAR
Program: Exchange 2, donator EAR
Program: Exchange 4, donator EAR
Program: Neighbourhood programme, donator EAR
Program: HELP, donator SIDA

Grad Leskovac ima direktnog iskustva u participativnom procesu koji je uključivao zainteresovane strane i građane tokom izrade sledećih strateških dokumenata:

Projekat: Strategija održivog razvoja Jablaničkog i Pčinjskog okruga, donator: UNDP
Projekat: Strategija održivog razvoja opštine Leskovac, donator: UNDP
Projekat: Program razvoja opštine Leskovac 2004-2008, donator: UNDP
Projekat: Izmene i dopune programa razvoja opštine Leskovac 2004-2008, donator: UNDP
Projekat: Program razvoja grada Leskovca 2009-2013, donator MEGA program, USAID
Projekat: Program razvoja grada Leskovca sa akcionim planom 2015.-2020., Exchange 4, donator EAR
Projekat: Strategija ostvarivanja rodne ravnopravnosti na području grada Leskovca sa akcionim planom 2013-2018, donator PBILD

Grad Leskovac je do sada završio i/ili realizovao sledeće planove:

- Generalni urbanistički plan grada Leskovca od 2010. do 2020. godine
- Lokalni ekološki akcioni plan, usvojen juna 2005.godine
- Program razvoja opštine Leskovac 2004-2008, izrađen marta 2004 godine.
- Izmene i dopune Programa razvoja opštine Leskovac, usvojen je 09.05.2007.godine.
- Strategija održivog razvoja 2010-2019
- Program razvoja grada Leskovca sa akcionim planom 2015.-2020.
- Strategija ostvarivanja rodne ravnopravnosti na području grada Leskovca sa akcionim planom 2013-2018
- Program razvoja sporta za period od 2016.-2018.
- Prostorni plan
- Plan kapitalnih investicija
- Plan infrastrukturnog razvoja